

**ZAKON
O RAČUNSKEM SODIŠČU**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Veljavni Zakon o računskem sodišču (ZRacS-1) je bil sprejet leta 2001 z manjšimi dopolnitvami leta 2012. V skoraj dvajsetih letih od tedaj so se spremenili ne samo okolje, v katerem Računsko sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju: računsko sodišče) deluje, temveč tudi zahteve in pričakovanja javnosti. Računsko sodišče kot najvišji organ kontrole državnih računov, državnega proračuna in celotne javne porabe je tisti organ, ki v imenu davkoplačevalcev ugotavlja, ali uporabniki javnih sredstev ta porablajo na načine, ki zagotavljajo pregledno in smotrno porabo teh sredstev za uresničevanje potreb, ki so v širšem, javnem interesu in se z njimi zagotavlja, ohranja in povečuje javno dobro.

Spremembe na področju financ, ki so nastale kot posledica svetovnih gospodarskih dogajanj po pretresu pred desetimi leti, so močno posegle na področje javnih sredstev. Ta so postala pomemben vir financiranja investicij in s tem ključni element stabilnega gospodarskega razvoja. Zaradi tega sta se javni in zasebni sektor na nekaterih področjih začela tesno prepletati, kar za javne finance pomeni povečanje tveganj in težje obvladovanje smotrnosti njihove porabe. Vzporedno s tem se računsko sodišče srečuje z vedno bolj kompleksnimi in ekonomsko zahtevnimi situacijami/vprašanji/položaji uporabnikov javnih sredstev na eni strani in vedno večjo željo Državnega zbora Republike Slovenije (v nadaljevanju državnega zbora) in širše javnosti po učinkovitem, ažurnem in neodvisnem nadzoru na drugi. Veljavni zakon računskemu sodišču ne daje dovolj možnosti, da se na take zahteve ustrezno odzove, zato je bil pripravljen predlog novega zakona, ki daje večji poudarek možnostim za hitrejše odzivanje, boljši dostop do potrebnih podatkov in informacij, in širi nabor subjektov, ki jih računsko sodišče lahko revidira.

Računsko sodišče lahko svoj mandat uresničuje le, če ima na voljo ustrezne postopke in podatke, da izvršuje podeljene pristojnosti. Računskemu sodišču so podeljene štiri pristojnosti – revizijska pristojnost, pristojnost svetovati uporabnikom javnih sredstev, pristojnost podeljevati revizijske nazive in pristojnost sprejemati standarde. Predvsem pri izvajanju revizijske pristojnosti je praksa pokazala, da je pestrost življenjskih situacij prerasla okvire obstoječe ureditve, saj računsko sodišče za neodvisno, učinkovito in ažurno odzivanje potrebuje večjo neodvisnost pri urejanju notranjih postopkov in financiranju, več postopkov, ki jih lahko izbere glede na okoliščine posameznega primera, več možnosti zahtevati aktivno odzivanje uporabnikov javnih sredstev in njihovih nadzornih organov na ugotovitve računskega sodišča ter neposredni dostop do širšega kroga subjektov in podatkov, ki jih potrebuje.

V zadnjih letih je računsko sodišče poglobljeno ugotavljalo, kje so bile njegove možnosti za učinkovito izvajanje pristojnosti omejene, ker mu veljavni zakon ni dajal na razpolago drugih možnosti. Kot take so bile prepoznane situacije, ki jih v nadaljevanju predstavljamo po področjih delovanja računskega sodišča.

Pri načrtovanju dela se je izkazalo, da:

- varovanje identitete pošiljateljev pobud za uvedbo revizije ni urejeno, zaradi česar so pobude manj bogate z informacijami kot bi lahko bile in mora računsko sodišče opraviti več

- poizvedovalnega dela, da lahko prepozna tveganja in ustrezno ukrepa;
- sprejemanje novih zakonov, v katerih se določijo nove naloge in včasih celo obveznosti računskega sodišča za revidiranje področja, ki ga urejajo, posega v razpoložljivi čas in vire računskega sodišča, kar zmanjšuje njegovo neodvisnost, samostojnost in učinkovitost pri načrtovanju in izvajanju revizij;
 - ni predvidena možnost ukinitve revizije v teku, kar v nekaterih primerih povzroči, da mora računsko sodišče do konca izvesti revizije, ki jih sicer v tistem trenutku ne bi več uvrstilo v program izvajanja revizijske pristojnosti, ker subjekti več ne obstajajo, ker je področje delovanja podvrženo povsem novi ureditvi ali ker so se tveganja bistveno spremenila in bi bilo smotrno izvesti drugačno revizijo ter v podobnih drugih primerih.

Izvajanje revizij je bilo oteženo ali omejeno zato, ker:

- je uporabnik javnih sredstev opredeljen tako, da računskemu sodišču ne omogoča dostopa do tistih pravnih oseb zasebnega prava, ki jih ustanavljajo ali poslovno obvladujejo družbe v večinsko državni in/ali občinski lasti;
- računsko sodišče ne more pridobiti dokumentacije, ki se nanaša na poslovanje uporabnika javnih sredstev od drugih subjektov in tako ne more dobiti potrebnih podatkov za obravnavo zaznanih tveganj ali pa zgolj preveriti resničnosti podatkov pridobljenih od uporabnikov javnih sredstev;
- za predrevizijsko poizvedbo in nalog za predložitev listin ni predviden niti ugovor niti odločanje o ugovoru, s čimer je zmanjšan dostop računskega sodišča do potrebnih podatkov in možnost subjektov, da utemeljijo svoje nesodelovanje;
- je postopek od zaključka revizije pri uporabniku javnih sredstev do izdaje revizijskega poročila dolgotrajen in vključuje veliko obveznih faz, ki podaljšujejo čas trajanja postopka, možnosti skrajšanega revizijskega postopka pa zakon ni predvidel;
- rok 90 dni ni vedno dovolj dolg, da bi lahko revidiranci učinkovito izvršili naložene popravljale ukrepe, kar bistveno omejevalno vpliva na končni učinek revizije, ki je v takih primerih praviloma še posebej obsežna ali kompleksna;
- je dosedanja ureditev popravka revizorja v zakonu, ki ureja javne finance le za primer revidiranja zaključnega računa državnega proračuna v praktični izvedbi neučinkovita in omejena zgolj na eno blagajno javnega financiranja;
- je posledica izreka hude kršitve obveznosti dobrega poslovanja poziv za razrešitev odgovorne osebe, ki se naslovi na organ, ki bi osebo lahko razrešil, tega pa v nekaterih primerih ni in je zato ukrep neučinkovit;
- tesnejše sodelovanje računskega sodišča z nadzornimi organi uporabnikov javnih sredstev ni predvideno, bi pa pogosto lahko prispevalo k hitrosti in učinkovitosti postopka izvajanja revizije ali k učinkovitosti izvedbe porevizijskih aktivnosti.

Za zagotavljanje učinkov izvedenih revizij računsko sodišče nima vzvodov, da bi pritegnilo k prizadevanjem za uresničitev zahtev, oblikovanih na podlagi ugotovljenih nepravilnosti ali nesmotrnosti, tudi druge organe ali telesa, saj zakon ne predvideva možnosti, da bi računsko sodišče na svojo pobudo lahko predstavilo poročilo o delu na plenarni seji državnega zbora ali da bi delovnemu telesu državnega zbora predlagalo obravnavo revizijskega ali drugega poročila računskega sodišča, s čimer bi lahko usmerilo pozornost zakonodajalca in njegovih delovnih teles na tiste ugotovitve, ki so po mnenju računskega sodišča pomembne za javne finance in lahko prispevajo k boljšemu upravljanju z javnimi sredstvi.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Poglavitni cilj predloga zakona je zagotoviti večjo učinkovitost dela računskega sodišča med drugim tudi z razširitvijo definicije subjektov, ki so lahko predmet revidiranja. K večji učinkovitosti prispevajo tudi nove rešitve, s katerimi se lahko skrajša postopek izdaje revizijskih poročil kot tudi uvedba skrajšanega revizijskega postopka.

Cilj zakona je uskladitev z novimi predpisi o dostopu do osebnih podatkov in varstvu pridobljenih podatkov ter opredelitev možnosti, da računsko sodišče pridobi dokumentacijo, ki se nanaša na poslovanje uporabnika javnih sredstev, tudi od drugih subjektov, ki niso uporabniki javnih sredstev.

K večji učinkovitosti je usmerjen tudi cilj omogočiti računskemu sodišču zahtevati aktivno vlogo nadzornih organov revidiranja in tesnejše sodelovanje z ostalimi prekrškovnimi organi.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na načelu neodvisnosti, samostojnosti in nepristranskosti računskega sodišča ter načelu javnosti in preglednosti poslovanja računskega sodišča. Pri oblikovanju predloga zakona je bilo upoštevano tudi načelo jasnosti in določnosti zakonskega urejanja pravic ter načelo varstva zaupanja v pravo.

Načelo neodvisnosti, samostojnosti in nepristranskosti

Računsko sodišče kot najvišji organ kontrole državnih računov mora za to, da lahko izpolnjuje svojo ustavno določeno vlogo in naloge, imeti položaj, ki mu omogoča delovanje, ki je popolnoma neodvisno od interesov ali vpliva kogar koli in je pri svojem ravnanju samostojno, zavezano spoštovati le zakone in predpise, ki urejajo delovanje vrhovnih revizijskih institucij. Samo neodvisen položaj lahko ustvari okolje, v katerem vrhovna revizijska institucija svojo nadzorstveno vlogo opravlja povsem enakopravno do vseh subjektov, ki jih obravnava. Enakopravnost obravnave se mora kazati ne samo v obravnavi različnih revidirancev, temveč tudi v načinu in merilih presoje in ciljih, ki jih računsko sodišče pri svojem delu zasleduje.

Načelo javnosti in preglednosti dela računskega sodišča

Javnost in preglednost dela računskega sodišča sta temeljni zahtevi, na katerih temelji tudi ugled institucije. Obe sta v zakonu izrecno izpostavljeni, udejanjata se predvsem preko javne objave letnega poročila o delu in v sodelovanju računskega sodišča z državnim zborom, pa tudi z javno objavo posameznih revizijskih poročil. Dodatno vsebino tega načela bo vključeval tudi poslovnik računskega sodišča, zasledovati pa ga je treba v vsakodnevem delu. Izpostavljanje tega načela v zakonskem besedilu predstavlja dodatno zavezo računskega sodišča do državnega zbora, davkoplačevalcev in splošne javnosti.

Načelo jasnosti in določnosti zakonskega urejanja pravic

Za zagotavljanje neodvisnosti in nepristranskosti je zelo pomemben jasen, celovit in nedvoumen normativni okvir delovanja vrhovne revizijske institucije in subjektov, ki jih obravnava. Za oboje namreč predpisi predstavljajo tisti temeljni okvir, ki določa pravila ravnanja pri zasledovanju posamičnih ciljev. Jasna in določna pravila, ki urejajo ravnanja subjektov, ki so lahko predmet nadzora s strani računskega sodišča, so hkrati tudi sodilo za računsko sodišče pri revidiranju njihovega poslovanja. Na drugi strani pa jasna in določna pravila delovanja računskega sodišča tem subjektom zagotavljajo, da bodo obravnavani na način, ki je vnaprej določen in velja za vse enako. Prav tako jasna in določna pravila za obe strani predstavljajo raven pravnega varstva pred nedopustnimi posegi enega v sfero drugega.

Načelo varstva zaupanja v pravo

Uresničevanje podeljenih pooblastil mora biti jasno in določno urejeno, sicer lahko vodi k neenakopravni in pristranski uporabi pravil za različne subjekte. Pravo kot skupek dogovorjenih norm lahko izpolni svoj namen le, če vse stranke vanj zaupajo in s svojimi dejanji kažejo, da postavljajo interese skupnosti pred svoje posamične. Pravila delovanja računskega sodišča, uresničevanja njegovih pooblastil in upravičenj predstavljajo zavezo, da želi s spoštovanjem teh pravil izpolniti svoje poslanstvo in pri tem verjame, da to lahko doseže z ravnanji, ki so pravno urejena in se nanje lahko sklicuje katera koli udeležena stranka.

2.3 Poglavitne rešitve

Predlog zakona v primerjavi z veljavno ureditvijo vsebuje določene novosti, katerih cilj je večja učinkovitost računskega sodišča kot samostojnega in neodvisnega državnega organa (2. člen), katerega neodvisnost je določena že z Ustavo Republike Slovenije in poudarjena z mednarodnimi standardi za delovanje vrhovnih revizijskih institucij. Zakon vsebuje vse pomembne določbe, potrebne za izvrševanje pristojnosti računskega sodišča, poslovniku (3. člen) je prepuščena le ureditev v

manjšem obsegu, katere meje so znotraj zakonskega okvira. Z zakonom je zato predvideno, da poslovnik računskega sodišča sprejme senat računskega sodišča, splošne akte, ki urejajo organizacijo in način dela računskega sodišča pa sprejme predsednik računskega sodišča.

Predlog zakona poudarjeno ureja javnost in preglednost dela računskega sodišča (5. člen) in predvideva, da lahko državni zbor računskemu sodišču, na predlog predsednika računskega sodišča, omogoči predstavitev ključnih poudarkov iz poročila o delu računskega sodišča. S tem se zagotavlja obveščenost tako pristojnih subjektov za ukrepanje v primeru ugotovljenih nepravilnosti in nesmotrnosti, kot tudi zainteresirane javnosti, ki ji je v interesu biti seznanjena z ugotovitvami in tudi z ukrepanjem pristojnih organov. S tem namenom zakon omogoča računskemu sodišču, da predlaga delovnemu telesu državnega zbora obravnavo revizijskega ali drugega poročila in sprejem ustreznih ukrepov oziroma priporočil. Delovno telo državnega zbora lahko v okviru svojih pristojnosti sprejme potrebne ukrepe ali pridobi potrebne informacije, kakor tudi zahteva sprejem potrebnih ukrepov ali opredelitev do pomembnih ugotovitev iz revizijskega poročila od državnega zbora, Vlade Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlade) in morebitnih drugih pristojnih organov. Obravnava poročil s strani pristojnih organov in posledično ukrepanje le-teh bi lahko bistveno prispevalo k izboljšanju ravnanja revidirancev in prizadevanju za pravilno in smotno poslovanje.

V okviru 2. poglavja o sestavi in organizaciji računskega sodišča je natančneje opredeljena raven izobrazbe kot eden od formalnih pogojev, ki jih morajo izpolnjevati člani računskega sodišča (predsednik in oba namestnika predsednika računskega sodišča; 6. člen), vrhovni državni revizorji (15. člen) in generalni sekretar računskega sodišča (16. člen). Nova ureditev sledi spremembi šolske zakonodaje, ki je uvedla nove »bolonjske programe« in posledično ustrezni ravni pridobljene izobrazbe. Dosedanja ureditev je določala, da mora imeti član računskega sodišča, vrhovni državni revizor in sekretar računskega sodišča najmanj univerzitetno izobrazbo, to je izobrazbo pridobljeno po končanem univerzitetnem programu, ki ustreza 7 stopnji ravni po Uredbi o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja (Uradni list RS, št. 46/06 in 8/17). Sedmi stopnji ravni poleg univerzitetne izobrazbe ustrezata tudi visoka strokovna izobrazba s specializacijo oziroma magisterijem znanosti oziroma izobrazba pridobljena po študijskem programu druge stopnje v skladu z Zakonom o visokem šolstvu Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 – ZUPŠ in 65/17). Dopolnjen je tudi pogoj za člana računskega sodišča, ki v štirih letih pred imenovanjem ne sme biti član vlade, in sicer so poleg navedene funkcije dodane tudi funkcija poslanca državnega zbora ali evropskega parlamenta oziroma funkcija v organih političnih strank, s čimer se zagotavlja imenovanje neodvisnega strokovnjaka za člana računskega sodišča (četrti alineja drugega odstavka 6. člena). Za vrhovnega državnega revizorja in generalnega sekretarja računskega sodišča so po novem določeni tudi razlogi za predčasno prenehanje mandata, vključno z razlogi za razrešitev (sedmi odstavek 15. oziroma šesti odstavek 16. člena).

Mandatna doba (7. člen), kandidacijski postopek (8. člen), postopek imenovanja članov računskega sodišča (9. člen), prisega in nastop funkcije (10. člen) kot tudi možnost predčasnega prenehanja mandata člana računskega sodišča (11. člen) se vsebinsko ne spreminjajo glede na sedanjo ureditev. Predlog zakona izenačuje položaj obeh namestnikov predsednika računskega sodišča (14. člen) in spreminja način določitve vrstnega reda namestnikov pri nadomeščanju predsednika v primeru odsotnosti, smrti, predčasnega prenehanja mandata, trajne ali začasne nesposobnosti za opravljanje funkcije. Pristojnost za nadomeščanje se določi po senioriteti – predsednika nadomešča tisti izmed obeh namestnikov, ki opravlja funkcijo namestnika v posameznem mandatu dalj časa. Ker je mandat namestnika Računskega sodišča ponovljiv, se izmenjava namestnikov pri nadomeščanju predsednika zagotovi s tem, da se določanje senioritete veže na posamični mandat in ne na skupen čas opravljanja funkcije namestnika. Zgolj v primeru, če predsednik računskega sodišča kot tudi tisti

namestnik predsednika, ki ga nadomešča po zakonu ne moreta izvrševati nalog ali opravljati dela (zaradi bolniške odsotnosti ali drugih nepredvidenih okoliščin), predsednika računskega sodišča nadomešča tisti namestnik, ki je bil v posameznem mandatu imenovan kasneje.

Glede na trenutno ureditev je dopolnjena določba o pristojnosti senata računskega sodišča (12. člen) in sicer tako, da se pristojnosti, ki so bile prej urejene le s poslovníkom, prenesejo v zakonsko besedilo, pri čemer je dodana pristojnost senata, da na predlog predsednika računskega sodišča zavzame stališče o vprašanju, ki je pomembno pri izvrševanju revizijske pristojnosti, da odloči o predlogu za ustavitev revizije in da določi rok za predložitev odzivnega poročila daljši od 90 dni. Možnost ukinitve revizije v teku je predvidena v izrednih situacijah, kadar mora zdaj računsko sodišče izvesti do konca revizije, ki sicer v tistem trenutku ne bi bile več uvrščene v program izvajanja revizijske pristojnosti, ker subjekti več ne obstajajo, ker je področje delovanja podvrženo povsem novi ureditvi, ker so se tveganja bistveno spremenila in bi bilo smotno izvesti drugačno revizijo ali v podobnih izrednih primerih.

Posodobljena in jasneje so zapisana nezdržljivost funkcije funkcionarja računskega sodišča z drugimi dejavnostmi in funkcijami (17. člen) ter opredeljena nedopustna razmerja funkcionarjev računskega sodišča med seboj in z revidiranci (18. člen).

Četudi ostaja revizijska pristojnost računskega sodišča (20. člen) vsebinsko nespremenjena glede na veljavni zakon, predlog zakona uvaja pomembno novost pri opredelitvi možnega subjekta revidiranja in sicer pri opredelitvi uporabnika javnih sredstev v delu, ki se nanaša na pravne osebe zasebnega prava in s tem sistemsko ureja možnost revidiranja hčerinskih družb, ki jih ustanovljajo družbe v večinsko državni in/ ali občinski lasti. Predlog zakona določa, da so uporabniki javnih sredstev in kot taki možni revidiranci računskega sodišča tudi pravne osebe, v kateri imajo država, lokalne skupnosti ali druge osebe javnega prava posamično ali skupaj, neposredno ali posredno, pomemben vpliv zaradi lastništva, finančne udeležbe ali pravil, ki urejajo njeno poslovanje. Pomemben vpliv je pojem, ki ga na novo uvaja predlog zakona in za potrebe tega zakona pomeni vpliv, ki omogoča odločilno vlogo pri sprejemanju poslovnih odločitev in lahko izvira iz kapitalne udeležbe, glasovalnih pravic ali pravic imenovanja upravljaljskih struktur. Država, lokalne skupnosti ali druge osebe javnega prava imajo pomemben vpliv, če imajo posamično ali skupaj v pravni osebi, neposredno ali posredno, 20 odstotkov ali več vpisanega kapitala, 20 odstotkov ali več glasovalnih pravic ali pravico imenovati 20 ali več odstotkov članov upravnega, vodstvenega ali nadzornega organa. Ta določba pomembno razširi nabor subjektov, ki jih računsko sodišče lahko revidira in je nujna posledica dejstva, da uporabniki javnih sredstev pridobivajo kapitalne naložbe v zasebnih subjektih. Računsko sodišče v svojih poročilih pogosto ugotavlja, da se predvsem občine in z njihove strani ustanovljene gospodarske družbe odločajo za vstop v lastništvo nelikvidnih ali celo insolventnih gospodarskih družb, kar je povezano s pogostimi potrebami po dokapitalizacijah in s tem angažiranjem dodatnih javnih sredstev v gospodarske subjekte, ki pretežno ali v celoti (ne)uspešno opravljajo tržno dejavnost. Takšen način poslovanja subjektov javnega sektorja pomeni njihov poseg v svobodno gospodarsko pobudo, slabšanje konkurenčnega položaja ostalih subjektov na trgu in tveganje za nedovoljeno državno pomoč. Poleg navedenega pa gospodarske družbe tudi niso zavezane upoštevati javnofinančnih predpisov in predpisov, ki se nanašajo na javne uslužbenke, in v večini primerov tudi niso zavezanci za izvajanje javnih naročil, kar predstavlja dodatna tveganja za javna sredstva, ki jih lokalna skupnost in njene gospodarske družbe vlagajo v tako družbo. Predlog nove opredelitve subjektov revidiranja omogoča, da računsko sodišče pridobiva informacije in revidira tudi poslovanje tistih subjektov, v katerih imajo država, lokalne skupnosti ali osebe javnega prava posredni vpliv, torej preko drugih subjektov v katerih so te osebe javnega prava pomembno udeležene, in s tem nanje prenašajo tudi tveganja, ki imajo lahko javnofinančne posledice. In ravno možne javnofinančne posledice narekujejo razširitev nabora možnih subjektov revidiranja računskega sodišča. Pojem

pomemben vpliv je določen upoštevajoč določbe Zakona o gospodarskih družbah (v nadaljevanju: ZGD-1, Uradni list RS, št. 65/09 – UPB, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17 in 22/19 – ZPosS), ki pojem pomemben kapitalski vpliv opredeljuje v okviru pojma pridruženih družb.

Med druge pristojnosti računskega sodišča sodijo še svetovanje uporabnikom javnih sredstev (21. člen), kjer se daje računskemu sodišču možnost, da svetuje posameznemu uporabniku javnih sredstev na podlagi njegovega zaprosila ali da izda mnenje o javnofinančnem vprašanju, ki se nanaša na poslovanje več uporabnikov javnih sredstev in ga je računsko sodišče samostojno kot posebno vprašanje zaznalo tekom izvajanja revizij. Pristojnost računskega sodišča je tudi izdajanje potrdil za revizorske nazive (22. člen), kjer se na novo uvaja javni imenik državnih revizorjev in preizkušenih državnih revizorjev, in izdajanje revizijskih standardov in priložnikov (23. člen). Predlog zakona jasno določa, da je ena od pristojnosti računskega sodišča tudi odločanje v postopku zaradi prekrška v zvezi s kršitvami tega zakona (24. člen). Drugi zakoni lahko določijo dodatne naloge računskega sodišča, vendar je predlagatelj zavezan pridobiti predhodno mnenje računskega sodišča, s čimer se zagotavlja samostojnost in neodvisnost računskega sodišča, hkrati pa preprečuje nalaganje dodatnih nalog računskemu sodišču brez zagotovitve ustreznih materialnih in finančnih sredstev ter kadrovskega virov za izvršitev teh nalog (25. člen).

V poglavju o izvrševanju revizijske pristojnosti (26. do 40. člen) je v predlogu zakona na novo določena službena izkaznica (peti do sedmi odstavek 26. člena), s katero se izkazujejo pooblaščenca računskega sodišča kadar izvajajo revizijska dejanja izven sedeža računskega sodišča. Službena izkaznica omogoča ustrezno identifikacijo pooblaščenca in so jo ti dolžni pokazati predstavniku uporabnika javnih sredstev na njegovo zahtevo pred izvedbo revizijskih dejanj. Za izgled službene izkaznice, postopek izdaje in vrnitve ter za kategorije oseb, ki se jim službena izkaznica izda je predvidena izdaja podzakonskega akta.

Natančneje so urejeni izvedenci računskega sodišča (27. člen), ki jih lahko institucija vključi v izvajanje nalog iz svojih pristojnosti za pripravo izvida ali mnenja. Za izvedenca je lahko imenovan posameznik ali pravna oseba (izvedenska organizacija), ne glede na državljanstvo ali sedež poslovanja, mora pa biti priznan strokovnjak na določenem področju in je nalogo pripravljen sprejeti. Ukinjata se prisega izvedencev in tudi imenik izvedencev računskega sodišča, ker je predvideno, da se izvedenec imenuje za izvedbo vsake posamične naloge in ne na splošno za določeno obdobje, kot je veljalo doslej.

Novost je tudi pobuda za uvedbo revizije (28. člen), ki jo lahko vsakdo posreduje računskemu sodišču. Predlog zakona zagotavlja anonimnost vsakemu pobudniku oziroma varovanje njegove identitete. Varstvo identitete vlagatelja pobude je urejeno iz razloga, da pobudniki ne bi trpeli škodljivih posledic zaradi očitkov danih v pobudi ali predloženih dokazilih, saj je razkritje nepravilnosti ali nesmotnosti poslovanja uporabnikov javnih sredstev v javnem interesu. Argumentacija v pobudi in priložena dokazila naj bi bila taka, da upravičujejo uvedbo revizije poslovanja.

Načelo samostojnosti in neodvisnosti računskega sodišča se odraža tudi v načinu določanja letnega programa revizij (29. člen). Letni program revizij je zaupen dokument, vključevati pa mora tiste revizije, ki jih je treba izvesti vsako leto po zakonu in najmanj pet revizij, ki jih predlaga državni zbor. Javnost dela računskega sodišča se zagotavlja preko ustreznih podatkov v letnem poročilu o delu, kjer mora računsko sodišče razkriti, katere predloge je v posameznem letu prejelo. V poročilo je treba vključiti tudi podatke o prejetih pobudah javnosti. Sicer program dela določa predsednik računskega sodišča pred koncem koledarskega leta za naslednje koledarsko leto.

Z namenom omogočiti računskemu sodišču dostop do vseh relevantnih podatkov, ki jih potrebuje tako

za izvajanje revizij kot tudi za oceno tveganj, načrtovanje revizije in izvrševanje drugih nalog v okviru revizijske pristojnosti, zakon uvaja dve novi določbi. Zahteva za predložitev podatkov (30. člen) je usmerjena k uporabnikom javnih sredstev, od katerih lahko računsko sodišče zahteva vsa obvestila, ki se mu zdijo potrebna, knjigovodske listine, podatke, evidence in drugo dokumentacijo ter opravi druge poizvedbe. Zoper tako zahtevo je po novem dopusten ugovor, a le, če subjekt, od katerega so bili zahtevani podatki, meni, da ni uporabnik javnih sredstev. Ugovor se vloži v osmih delovnih dneh po vročitvi zahteve in ga obravnava senat računskega sodišča na enak način kot obravnava ugovor zoper sklep o izvedbi revizije. Poleg zahteve za predložitev podatkov je urejena tudi dolžnost zagotoviti dostop do podatkov (31. člen), ki je usmerjena k vsem fizičnim in pravnim osebam, ki poslujejo z uporabniki javnih sredstev. Določba omogoča računskemu sodišču brezplačen dostop do vseh zahtevanih podatkov, vključno z osebnimi podatki, pojasnili in vpogledom v poslovne knjige in evidence, v delu, ki se nanaša na poslovanje z uporabniki javnih sredstev. Četudi niso uporabniki javnih sredstev in kot taki revidiranci računskega sodišča, so dolžni sodelovati z računskim sodiščem v delu, v katerem poslujejo z uporabniki javnih sredstev, kar omogoča računskemu sodišču popolno ugotovitev dejanskega stanja pri revidirancu. Zavezanci po tem členu so tudi tisti subjekti, ki imajo status pravne osebe, vendar ne opravljajo gospodarske dejavnosti kot npr. nepridobitne organizacije. Računskemu sodišču je tako v prvi vrsti omogočen dostop do podatkov pri uporabnikih javnih sredstev, istočasno pa tudi do podatkov, s katerimi razpolagajo vse druge fizične in pravne osebe, a v teh primerih le v omejenem obsegu, saj je mogoč dostop le do podatkov, ki se nanašajo na poslovanje z uporabnikom javnih sredstev, ne pa tudi do morebitnih ostalih podatkov.

Zaradi uskladitve z novo zakonodajo na področju varstva osebnih podatkov je predvideno (tretji odstavek 31. člena), da lahko računsko sodišče iz uradnih evidenc in drugih zbirk ter tudi od drugih oseb, ki niso revidiranci, samo neposredno pridobiva tako osebne kot druge podatke (npr. neposredni dostop do MFERACa, CRP, sodnega registra, zemljiške knjige, drugih uradnih evidenc in zbirk). Določena je tudi pravna podlaga, da lahko z namenom izvajanja revizijske pristojnosti računsko sodišče, brez privolitve posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo, zbira in obdeluje osebne podatke o zaposlenih in drugih osebah, ki sodelujejo z revidiranci oziroma podatke, katere mu za potrebe izvedbe revizijskega postopka sporočijo pravne ali fizične osebe ali državni organi, organi lokalnih skupnosti ali nosilci javnih pooblastil. Glede obdelave in varstva osebnih podatkov je računsko sodišče zavezanec po zakonu, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

Zaradi velike količine in vrste podatkov s katerimi razpolaga računsko sodišče oziroma njegovi zaposleni, hkrati pa je celoten revizijski postopek do izdaje končnega revizijskega poročila zaupen, je posebna določba zakona (32. člen) namenjena varovanju podatkov, ki zavezuje funkcionarje računskega sodišča, zaposlene in druge osebe, ki opravljajo delo ali so opravljale delo po pooblastilu računskega sodišča, kot tudi osebe, ki občasno, na podlagi sklenjene pogodbe opravljajo določene posle za računsko sodišče k varovanju vseh podatkov, ki jih pridobijo pri opravljanju dela in jih kot zaupne, ne razkriti tretjim osebam, razen če zakon ne določa drugače. Posebna dolžnost varovanja velja za tajne podatke, kot so opredeljeni po zakonu, ki ureja tajne podatke in za dostop do katerih je potrebno imeti ustrezno dovoljenje, informacije, ki so po zakonu, ki ureja bančništvo opredeljene kot bančna tajnost, poslovne skrivnosti po zakonu, ki ureja poslovno skrivnost in delovna razmerja, davčno tajnost po zakonu, ki ureja davčni postopek, uradno tajnost po zakonu, ki ureja državno statistiko ter osebne podatke po zakonu, ki ureja obdelavo osebnih podatkov. Vse te podatke se varuje v skladu s predpisi, ki jih določajo.

Posebno pozornost zakon namenja prejšnji odgovorni osebi, to je odgovorni osebi uporabnika javnih sredstev v obdobju, na katero se nanaša revizija in ureja njen status. Po novem (drugi odstavek 33. člena) ji je omogočena udeležba v revizijskem postopku, če v osmih dneh od vročitve sklepa vloži zahtevo za udeležbo v revizijskem postopku. S tem pridobi prejšnja odgovorna oseba status stranke v

revizijskem postopku in posledično pravico do vročitve osnutka revizijskega poročila, podaje pisnih pripomb, vročitve predloga revizijskega poročila in vložitve ugovora zoper revizijsko razkritje. Če take zahteve ne vložijo ali ne vložijo v roku, se šteje, da se je statusu stranke odpovedala in ji računsko sodišče ne vroča nobenih dokumentov, lahko pa jo zaprosi za mnenje, stališče oziroma pojasnila o posameznih revizijskih razkritjih skladno s četrtem odstavkom 31. člena. Prejšnja odgovorna oseba, ki je pridobila status stranke v revizijskem postopku, se lahko temu statusu kadarkoli v teku revizijskega postopka odpove, in sicer s pisno vlogo, ki jo posreduje računskemu sodišču. Status prejšnje odgovorne osebe je varovan tudi v primeru, ko njena funkcija preneha v času trajanja revizije, saj lahko pridobi položaj stranke v revizijskem postopku, če v osmih dneh po prenehanju opravljanja nalog odgovorne osebe na računsko sodišče vložijo zahtevo za pridobitev statusa stranke v revizijskem postopku.

Pomemben vidik predlaganih sprememb zakona je krajša in hitrejša izvedba revizijskih postopkov, ki zaradi nekaterih trenutno veljavnih določb trajajo predolgo. Ob ohranitvi ustreznih rokov za podajo pripomb in vložitve ugovora ter do sedaj veljavnega pravnega varstva revidiranja, ki ga slednji lahko uveljavlja tako v fazi osnutka revizijskega poročila kot tudi v fazi predloga revizijskega poročila, je glavna sprememba v revizijskem postopku neobvezna izvedba razčiščevalnega sestanka (četrti odstavek 35. člena). Nova ureditev predvideva izvedbo razčiščevalnega sestanka le, če zahtevo za njegovo izvedbo poda revidiranec, ali če tako oceni računsko sodišče. V vseh ostalih primerih izvedba razčiščevalnega sestanka ni več obvezna, kar bo v prenekaterih revizijah skrajšalo čas od začetka revizije do izdaje revizijskega poročila. Na novo je vzpostavljena možnost računskega sodišča, da po prejemu pripomb na revizijsko razkritje iz osnutka revizijskega poročila od revidiranja zahteva dodatno dokumentacijo ali izvede dodatna revizijska dejanja (peti odstavek 35. člena).

Na novo predlog zakona uvaja institut popravka revizorja (35. in 38. člen). Gre za institut, ki je v veljavni zakonodaji uveljavljen v primeru revidiranja zaključnega računa državnega proračuna, vendar v praksi nikdar ni resnično zaživel. Popravek revizorja je relevanten le v primeru revidiranja računovodskih izkazov oziroma zaključnih računov državnega proračuna ter pokojninske in zdravstvene blagajne. Če računsko sodišče v reviziji ugotovi napake v računovodskih izkazih in ima na razpolago verodostojne listine in pravno podlago za drugačno evidentiranje prihodkov ali odhodkov, lahko v popravku revizorja predlaga spremembo. Revidiranec lahko pravno varstvo uveljavlja preko pripomb na osnutek revizijskega poročila. Popravek revizorja je mogoče upoštevati s popravkom računovodskih izkazov ali pa s popravkom otvoritve ali z upoštevanjem ob prvi naslednji pripravi proračuna, odvisno od napake (kršitve), ki se s popravkom odpravlja.

Povsem nova je določba, ki predvideva nov revizijski postopek, in sicer skrajšani revizijski postopek (36. člen). Z njegovo uvedbo se zasleduje večja učinkovitost dela računskega sodišča in predvsem hitra odzivnost v primerih, kadar se za to izkaže potreba. Čeprav se za skrajšani revizijski postopek uporabljajo določbe, ki sicer veljajo za revizijski postopek, je bistvena razlika med obema postopkoma v tem, da pri skrajšanem revizijskem postopku ni predvidena udeležba prejšnje odgovorne osebe kot tudi ne vročitev osnutka revizijskega poročila, podaja pripomb in pojasnil na osnutek revizijskega poročila ter izvedba razčiščevalnega sestanka. Pravno varstvo revidiranja je zagotovljeno v fazi predloga revizijskega poročila, ki ga revidirancu posreduje pristojni vrhovni državni revizor v soglasju s pristojnim namestnikom predsednika računskega sodišča. Zoper predlog revizijskega poročila je dopusten ugovor, o katerem odloči senat računskega sodišča. Zaradi hitre izvedbe revizije in pravnega varstva, ki je dano revidirancu šele v fazi predloga, je skrajšani revizijski postopek omejen tako po vrsti revizije, kot tudi po njenem obsegu. Po vrsti revizije je omejen na revizijo pravilnosti poslovanja, po obsegu revizije pa na del poslovanja uporabnika javnih sredstev, ki po vrednosti ne sme presegati ene tretjine celotnih odhodkov uporabnika javnih sredstev v letu, ki je predmet revizijskega postopka. V skrajšanem revizijskem postopku ni mogoče predlagati popravka revizorja; ta

institut je mogoče uporabiti le v rednem revizijskem postopku. Podrobnejše določbe skrajšanega revizijskega postopka, med drugim tudi način predstavitve osnutka predloga revizijskega poročila revidiranca, se bodo uredila s poslovníkom računskega sodišča.

Porevizijski postopek (37. člen) je samostojen postopek, ki se izvede le takrat, kadar računsko sodišče v izdanem revizijskem poročilu od uporabnika javnih sredstev zahteva, da odpravi razkrite nepravilnosti ali nesmotrnosti. Senat lahko odloči o daljšem roku za predložitev odzivnega poročila, če je to potrebno zaradi narave zahtevanih popravljalnih ukrepov. Porevizijski postopek se lahko konča z izdajo porevizijskega poročila ali sklepa, s katerim predsednik računskega sodišča odloči, da porevizijskega poročila ne bo izdal, ker so vsi popravljalni ukrepi zadovoljivi. Posebna ureditev ravnanja po končanju revizije je predvidena v primeru, če računsko sodišče v revizijskem poročilu predlaga popravek revizorja. Če se revidiranec z njimi strinja, je način uveljavitve popravka določen že z revizijskim poročilom, če pa se z njimi ne strinja, mora o upoštevanju ali zavrnitvi upoštevanja popravkov odločiti državni zbor oziroma svet ZPIZ ali ZZZS, glede na to, kdo je v posameznem primeru revidiranec (38. člen).

Predlog zakona (39. člen) predvideva tudi posebno možnost sodelovanja z organi revidiranja, ki računskemu sodišču omogoča zahtevati aktivno vlogo organa nadzora uporabnika javnih sredstev ali občinskega sveta samoupravne lokalne skupnosti. Od njih lahko računsko sodišče zahteva obravnavo revizijskega ali drugega poročila računskega sodišča in opredelitev do ugotovljenih nepravilnosti.

Posebej je urejeno vročanje dokumentov (40. člen), ki morajo biti vročeni tako, da je zagotovljeno dokazilo o vročitvi pošiljke, pri čemer je osebna vročitev po zakonu, ki ureja splošni upravni postopek, določena le za vročitev dokumentov in pisanj prejšnjim odgovornim osebam. Pri ostalih subjektih lahko računsko sodišče izbere tudi druge oblike vročanja, pomembno je, da je zagotovljeno dokazilo o vročitvi. Omogočeno je tudi elektronsko vročanje.

V 41. členu se zagotavlja uveljavljanje načela samostojnosti in neodvisnosti računskega sodišča. Finančni načrt računskega sodišča je sestavni del državnega proračuna. Glede določitve obsega letnih finančnih sredstev za delo in možnosti računskega sodišča, da samostojno predlaga višino potrebnih finančnih sredstev za delo, če se ne more uskladiti z vlado, veljajo določbe zakona, ki ureja javne finance. Računsko sodišče pa je povsem samostojno pri odločanju o porabi z državnim proračunom določenih finančnih sredstev. Načelo transparentnosti poslovanja samega računskega sodišča zahteva, da so tudi računovodski izkazi računskega sodišča revidirani. Revidira jih revizijska gospodarska družba, ki jo izbere državni zbor.

Šesto poglavje (42. do 47. člen) ureja pravice in položaj funkcionarjev računskega sodišča. Funkcionarji so člani računskega sodišča, vrhovni državni revizorji in generalni sekretar računskega sodišča. V zvezi z opravljanjem njihove funkcije jim pripadajo položaj in pravice, ki so primerljive z drugimi funkcionarji v državnih organih in so primerne glede na ustavnopravni položaj računskega sodišča.

Kazenske določbe (48. do 51. člen) so prenovljene glede na zakon, ki ureja prekrške in glede na spremembe v materialnem delu zakona ter predvidevajo mandatne globe za odgovorne osebe uporabnikov javnih sredstev in posameznih pravnih oseb, pravne osebe, podjetnike posameznike, druge posameznike, ki opravljajo dejavnost ali posameznike za kršitve določb tega zakona. Organ za nadzor nad izvajanjem zakona in s tem tudi prekrškovni organ je računsko sodišče (24. člen). Za povečanje učinkovitosti ukrepanja v primeru zaznanih nepravilnosti pri porabi javnih sredstev je v 51. členu predvideno, da morajo vsi prekrškovni organi, katerim računsko sodišče posreduje predlog za uvedbo postopka, enkrat letno posredovati računskemu sodišču povratne statistične informacije o

obravnavi njihovih predlogov.

V zadnjem, 8. poglavju (52. do 57. člen) je določen rok, v katerem je treba izdati podzakonske akte na podlagi tega zakona, način dokončanja postopkov v teku, poseben rok za določitev programa dela za leto 2020 in nadaljevanje mandata sedanjih funkcionarjev računskega sodišča. Z uveljavitvijo zakona preneha veljati dosedanji zakon o računskem sodišču in imenik izvedencev, ki ga novi zakon ne predvideva več. Prav tako zaradi nove ureditve instituta popravka revizorja preneha veljati določba 97. člena zakona o javnih financah v delu, ki se nanaša na popravek revizorja pri zaključnem računu državnega proračuna.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

S predlogom zakona bodo nastale manjše finančne posledice za državni proračun. Ocenjeno je, da se bodo odhodki računskega sodišča zvišali za cca 8.000 EUR brez DDV, in sicer za izdelavo službenih izkaznic, objavo podzakonskih aktov v Uradnem listu RS in za prilagoditve funkcionalnosti spletnega portala. Glede na pričakovan rok uveljavitve zakona bodo finančne posledice nastale v letu 2020. Sredstva se bodo zagotovila v finančnem načrtu računskega sodišča. Neposredne finančne posledice za druga javna finančna sredstva ne bodo nastale.

Po drugi strani bodo zaradi povečane učinkovitosti revizijskih postopkov lahko nastale pozitivne posledice za vsa javnofinančna sredstva, predvsem v smislu bolj smotrne porabe in večjih pozitivnih učinkov porabljenih sredstev. Čeprav teh posrednih učinkov ni mogoče oceniti, bodo le-ti znatno višji od pričakovanih dodatnih odhodkov računskega sodišča.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje zakona se zagotavljajo v finančnem načrtu računskega sodišča za leto 2020 in naprej.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Vsebina, ki jo ureja ta predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravom EU.

Vrhovne revizijske institucije imajo v državah sveta zelo različne položaje in so zelo različno urejene, zato je uporabna vrednost primerjalnih ureditev po državah relativno majhna. Najboljše izhodišče za primerjavo predlagane ureditve so temeljna načela in standardni Mednarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucij INTOSAI, katere članice so vrhovne revizijske institucije skoraj vseh držav sveta (junija 2019 193 držav).

DRŽAVE EVROPSKE UNIJE¹

¹ Primerjalni pregled med organiziranostjo vrhovnih revizijskih institucij je pripravljen na podlagi javno dostopnega repozitorija podatkov o mandatih, statusu, organizaciji, delu in produktih 29 vrhovnih revizijskih institucij držav članic Evropske unije. Podatki so dostopni na <http://publications.europa.eu/webpub/eca/book-state-audit/en/#chapter3>; junij 2019

Organiziranost in vodenje

V Evropski uniji poznamo štiri glavne oblike vrhovnih revizijskih institucij: "sodišče" s sodno funkcijo, "kolegijski" organ brez sodne funkcije, neodvisno računsko sodišče s predsednikom na čelu in računsko sodišče v okviru vlade, ki ga prav tako vodi predsednik.

Šest vrhovnih revizijskih institucij (v Franciji, Belgiji, na Portugalskem, v Španiji, Italiji in Grčiji) bi lahko uvrstili med "sodišča"; v Grčiji in na Portugalskem je vrhovna revizijska institucija del sodstva in je po ustavi enakovredna ostalim sodiščem. Druga oblika je "kolegijska" struktura brez sodne funkcije, kot na Nizozemskem, Češkem, Poljskem, v Nemčiji, Belgiji, Bolgariji, Latviji, Luksemburgu, Romuniji. Računsko sodišče s predsednikom na čelu najdemo v Združenem kraljestvu, Litvi, Estoniji, Avstriji, na Irskem, Danskem, Slovaškem, Malti, Madžarskem, Cipru in na Hrvaškem. Četrta oblika je sistem Švedske in Finske, kjer je računsko sodišče vladni organ. Obe državi imata po dve revizijski organizaciji — vrhovna revizijska ustanova je odgovorna vladi in izvaja podrobne preglede, drugi organ, ki ga vodijo člani parlamenta, pa je odgovoren parlamentu.

Vrhovne revizijske institucije na Irskem, Švedskem, Finskem, v Združenem kraljestvu, Avstriji in Bolgariji, na Danskem, Hrvaškem, Madžarskem in Slovaškem imajo enega samega vodjo - predsednika - ki sprejema končne odločitve na najvišji ravni. Povsod drugod se odločitve vrhovne revizijske institucije sprejema kolektivno.

Mandat

Dolžina mandata predsednikov in/ali članov se med revizijskimi institucijami razlikuje. Vodje ali člani upravnih organov vrhovne revizijske institucije so imenovanih doživljenjsko ali do določene starostne meje (na Irskem, Nizozemskem, Portugalskem (člani), Cipru (člani) in Češkem (člani) ter v Italiji in Nemčiji (člani)). V Avstriji, Bolgariji, Nemčiji, Grčiji, Romuniji in Združenem kraljestvu so predsedniki imenovani za 7 do 12 let brez možnosti podaljšanja; na Danskem, Slovaškem, v Latviji, Litvi in Malti so lahko imenovani za še en mandat, drugod so možnosti večkratnega podaljšanja ali trajanja podaljšanja različne.

Odstavitev s položaja

Funkcija predsednika ali vodstvenega organa vrhovne revizijske institucije je zelo gotova, obstajajo pa tudi varovala, ki zagotavljajo, da je odstavitev s položaja dobro premišljeno dejanje. V Belgiji lahko člane računskega sodišča odstavi le predstavniška zbornica, v Združenem kraljestvu pa predsednika računskega sodišča odstavi lahko le kraljica v skladu s sklepom obeh domov parlamenta. Podobno soglasje zakonodajnega organa je potrebno na Irskem, v Luksemburgu in v Avstriji, kjer je za odstavitev predsednika potrebna sodba ustavnega sodišča. Na Portugalskem predsednika računskega sodišča lahko odstavi le predsednik države.

Drugod je odstavitev še težja. Na Švedskem ni uradno predpisanega postopka za odstavitev predsednika računskega sodišča, v Nemčiji in Španiji pa člani vrhovne revizijske ustanove ne morejo biti odpuščeni in so podrejeni le zakonu. Na Finskem je lahko predsednik računskega sodišča odstavljen le zaradi res slabega vedenja in po odločitvi helsinškega apelacijskega sodišča.

Osebe

Zaposleni v vrhovni revizijski instituciji so večinoma javni uslužbenci in so uvrščeni v plačni sistem javnih uslužbencev. To posebej zahteva zakonodaja v Združenem kraljestvu. V Nemčiji za osebe

vrhovne revizijske ustanove veljajo strukture plač in razvrstitve za javne službe. Na Finskem plače določa predsednik računskega sodišča upoštevajoč plače v javnih službah. Posamezne plače odražajo dolžino zaposlitve v javnem sektorju v celoti, ne le v vrhovni revizijski ustanovi. V Avstriji pri plačah upoštevajo dodatno usposabljanje, ki je potrebno za delo na računskem sodišču, na Portugalskem pa plače osebja sodišča ne smejo biti manjše od drugih v javnem sektorju. Kljub temu so razlike med državami v zneskih, ki glede na proračun institucije pripade na posameznega zaposlenega – od 19.393 evre v Bolgariji do 154.664 evrov na Češkem.

Področja revidiranja

Področja revidiranja vrhovnih revizijskih institucij v državah Evropske unije, so predstavljena v tabeli 1.

Tabela 1: Področje revidiranja

	Držav. raven	Pokraj. raven	Lokal. raven	Državna podjetja	Javni organi	Občine	Drugi prejemniki
Avstrija	*	*	*	*	*	*	*
Belgija	*	*	*	*	*		
Bolgarija	*			*	*	*	*
Hrvaška	*	*	*	*	*	*	*
Ciper	*		*	*	*	*	*
Češka	*			*	*		*
Danska	*	*		*	*		*
Estonija	*	*	*	*	*	*	*
Finska	*	*	*	*	*		*
Francija	*			*	*		*
Irska	*			*	*		*
Latvija	*	*	*	*	*	*	*
Litva	*		*	*	*	*	*
Madžarska	*		*	*	*	*	*
Malta	*		*	*	*		*
Nemčija	*			*	*		*
Grčija	*	*	*	*	*	*	*
Irska	*			*	*		*
Italija	*	*	*	*	*	*	*
Luksemburg	*			*	*		*
Nizozemska	*			*	*		*
Poljska	*	*	*	*	*	*	*
Portugalska	*	*	*	*	*	*	*
Romunija	*		*	*	*	*	*
Slovaška	*	*	*	*	*	*	*

Španija	*	*	*	*	*	*	*
Švedska	*			*	*		*
Združeno kraljestvo	*		*	*	*		*
Evropsko računsko sodišče	*	*	*	*	*	*	*

Vrste revizij

Vrhovne revizijske institucije v Evropski uniji opravljajo zelo različne naloge. V tabeli 2 so prikazani tipi revizij— predhodna in naknadna revizija, sodna revizija nekaterih vrhovnih revizijskih ustanov in revizija računovodskih izkazov in revizija skladnosti ter revizija smotrnosti poslovanja. S predhodno revizijo so vrhovne revizijske ustanove vključene v odobritev javne porabe, predvsem kot del procesa finančnega nadziranja.

Naknadne revizije so treh vrst. Revizija računovodskih izkazov in revizija skladnosti v zvezi z različnimi transakcijami omogoča vrhovni revizijski instituciji, da poroča o državnem proračunu ali drugi javni porabi, parlamentu pa nudi osnovo za ali odobritev ali mnenje. Kjer imajo to pristojnost, enako velja tudi na lokalni ravni. Revizija smotrnosti poslovanja se osredotoča na posebne vidike javne porabe in posveča vprašanjem gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti.

Tabela 2: Vrste revizij

	predhodna	naknadna			
			sodna revizija	revizija računovodskih izkazov in revizija skladnosti	revizija smotrnosti
Avstrija				*	*
Belgija	*	*	*	*	*
Danska				*	*
Finska				*	*
Francija		*	*	*	*
Nemčija				*	*
Grčija	*	*	*	*	
Irska				*	*
Italija	*	*	*	*	*
Luksemburg	*	*	*	*	
Nizozemska				*	*
Portugalska	*	*	*	*	*
Španija		*	*	*	*
Švedska				*	*

Združeno kraljestvo			*	*
---------------------	--	--	---	---

Dostop do dokumentacije

Vse države Evropske unije vrhovnim revizijskim institucijam priznavajo pravico do vpogleda v dokumentacijo in dostop do potrebnih pojasnil za izvajanje njihovega dela. Institucije, ki izvajajo predhodno revizijo, dobijo vse dokumente v zvezi s transakcijami v svoje prostore. Večina revizijskih ustanov, razen tistih v Grčiji in Luksemburgu, običajno izvaja preglede na samem mestu dogajanja, da poišče nadaljnje dokaze, kjer je to potrebno.

V večini primerov pravico do dostopa do podatkov določa zakon. V večini držav ima računsko sodišče pravico dostopati do vseh dokumentov in podatkov v zvezi s finančnim upravljanjem sektorjev in organov, ki jih pregleduje. Lahko zasliši vse osebe, ki so uradno odgovorne za dohodke ali stroške. Imajo tudi dostop do organov zasebnega in javnega sektorja, ki prejemajo javna sredstva, vse do končnih prejemnikov.

Posredovanje in obravnava poročil vrhovnih revizijskih institucij v parlamentu ter možnost poročanja o njih

Iz tabele 3 je razvidno, da parlament v treh državah poročila vrhovnih revizijskih ustanov obravnava na plenarni seji, v drugih dveh pa poleg njega poročila pregleda še poseben odbor.

V večini držav vrhovne revizijske institucije posredujejo revizijska poročila parlamentu in različnim odborom parlamenta, kjer jih obravnavajo različno. Tiste vrhovne revizijske institucije, ki so del parlamentarnega nadzora nad porabo javnih sredstev (v Avstriji, Litvi, Španiji Združenem kraljestvu, na Finskem, Madžarskem, Irskem, Malti, Poljskem in Švedskem) vedno tudi sodelujejo pri njihovi obravnavi ali plenarnih sejah ali sejah odborov, drugje je to urejeno različno. Ima pa v večini držav računsko sodišče pravico sodelovati in biti slišano pred parlamentom in vlado.

Tabela 3: Posredovanje in obravnava poročil vrhovnih revizijskih ustanov ter možnost poročanja o njih

Država	Odbor/-i parlamenta ali drugi na državni ravni	Parlament plenarno	Vlada
Avstrija	*	*	
Belgija	*		
Bolgarija		*	
Hrvaška	*		
Češka		*	*
Danska	*		
Estonija			
Finska			
Francija	*		
Madžarska	*	*	
Nemčija	*		*

Grčija	*	*	
Irska	*		
Italija	*		*
Latvija		*	*
Litva		*	*
Luksemburg		*	
Malta	*	*	
Nizozemska	*	*	*
Poljska	*	*	
Portugalska		*	
Romunija		*	
Španija	*	*	*
Švedska	*		
Združeno kraljestvo	*		

Soglašanje revidirancev z ugotovitvami v poročilih

Vse vrhovne revizijske institucije sodelujejo z revidiranimi subjekti pri sestavljanju poročil, vendar imajo drugačne postopke uradnega soglašanja in različne zahteve za doseganje soglasja o ugotovitvah iz poročil. V večini primerov so poročila revizijskih ustanov poslana revidiranemu organu, čigar pripombe so vpisane v odobreno poročilo ali pa priložene revizijskemu poročilu kot ločeno poglavje. Čakanje na mnenje revidiranega subjekta lahko vzame veliko časa. Za pospešitev odgovorov so nekatere vrhovne revizijske institucije ali/in parlamenti uvedli stroge roke za sporočanje mnenj. Na Irskem imajo organi le teden dni časa, da potrdijo točnost podatkov v poročilih vrhovne revizijske institucije v zvezi z gospodarsko-finančno revizijo, na Nizozemskem pa morajo ministri odgovoriti v dveh mesecih, sicer se poročilo parlamentu pošlje brez njihovih pripomb.

V Združenem kraljestvu parlamentarni odbor, ki preučuje delo vrhovne revizijske institucije, pričakuje, da bo revidirani organ točnost podatkov potrdil pred predložitvijo parlamentu. To odboru omogoča, da se zanaša na dejstva in se osredotoča na razloge za slabosti ali neuspešnost. Na Irskem, kjer je revizijski sistem zelo podoben, so večje razlike v mnenjih vključene v poročilo, to pa skrajša čas za pojasnitev. V Nemčiji, na Danskem, Nizozemskem in Portugalskem so mnenja revidiranih organov vključena v besedilo ali v prilogo. Kjer je potrebno, vrhovna revizijska ustanova svoje pripombe o mnenju ministra vključi v poročilo.

Odziv in ukrepi vlade

V nekaterih državah obstajajo uradni postopki ukrepov s katerimi vlada ali ministrstva odgovorijo na poročila vrhovne revizijske institucije in določijo načrt dejavnosti. Tudi to je lahko podvrženo reviziji. Na Danskem revizijska institucija tesno sodeluje z odborom za javna sredstva. Odbor revizijsko poročilo pregleda in ga predloži parlamentu in odgovornemu ministru, ki mora v štirih mesecih odgovoriti s podrobnostmi predlaganih ukrepov. Vrhovna revizijska institucija ima mesec dni časa, da preuči odgovor in sporoči svoje mnenje odboru. Na koncu je poročilo odbora objavljeno skupaj z odgovorom vlade in mnenjem vrhovne revizijske institucije.

V Združenem kraljestvu in na Irskem poročila vrhovne revizijske institucije, ki jih izbere po lastni presoji obravnava parlamentarni odbor in izda svoje poročilo s priporočili za izboljšavo. Vlada podrobno odgovori, poročila vrhovne revizijske institucije, odbora ter odgovor vlade pa so objavljeni posebej. V Italiji vlada uradno ni dolžna odgovoriti, informacije vrhovne revizijske ustanove o različnih organih pregleda več parlamentarnih odborov. Po priporočilih sodišča parlament obravnava sporne zadeve z vlado.

V Franciji vlada vsake tri mesece pregleduje primere, v katerih je po poročilih vrhovne revizijske ustanove potrebno ukrepati. Na ta način lahko parlament ministre vpraša, na kakšen način so ukrepali. V Avstriji imajo pokrajinske vlade in župani mest tri mesece časa, da odgovorijo, kako so po priporočilu računskega sodišča ukrepali.

Na Poljskem predsednik vrhovne revizijske institucije lahko naslovi na predsednika parlamenta zaprosilo, da ta od predsednika vlade pridobi odgovor o odzivu vlade na revizijske ugotovitve, ki se nanašajo na izvajanje nekega zakona ali pripravo nove zakonodajne rešitve. Predsednik vlade mora na tako zahtevo predsednika parlamenta odgovoriti v 60 dneh. Kadar predsednik vlade v svojem odgovoru navede, da je za ustrezno ukrepanje na podlagi ugotovitev v reviziji potrebna sprememba splošnega predpisa, mora v svojem odgovoru navesti tudi v kolikšnem času bo ta izvedena in kdo je odgovoren za pripravo novih predlogov predpisov.

V nekaterih državah je vpliv parlamenta omejen na primere, kadar vrhovna revizijska institucija ni sposobna sama najti rešitve. To velja predvsem v Nemčiji, kjer je predstavitev primera parlamentu zadnja rešitev, v praksi pa je pogosto dovolj učinkovita vrhovna revizijska institucija sama in ukrep parlamenta ni potreben. Večina vrhovnih revizijskih institucij o rutinskih zadevah poroča revidiranim organom in na ta način zagotavlja izboljšanje izvajanja v praksi.

Nekatere vrhovne revizijske institucije objavljajo kako se uresničujejo njihova priporočila. Letno poročilo avstrijskega računskega sodišča vključuje spisek priporočil iz prejšnjih let in podatke, ali so bila priporočila upoštevana. Švedsko računsko sodišče objavlja poročilo o priporočilih v obdobju treh let. Na Nizozemskem računsko sodišče izvaja redno revizijo ukrepov v obdobju od enega do treh let po začetnih poročilih. Rezultati so objavljeni v letnem poročilu. Širjenje ugotovitev in odločitev pomaga pri širjenju dobrih navad. V Grčiji se odločitve in dejanja računskega sodišča pošlje vsem ministrstvom, da se seznanijo celotna vlada.

Zaključek

Pregled po državah pokaže, da imajo vrhovne revizijske institucije pomembno vlogo v nadzoru javnih financ držav članic EU. Delujejo v okolju upravljanja javne porabe, skušajo zagotoviti smotrnost poslovanja in pridobiti zanimanje politikov in volivcev za pravilnost in primernost rabe javnih sredstev. Dela vrhovnih revizijskih institucij ni mogoče posploševati, saj je zelo različno in zahtevno, vendar lahko zaključimo, da:

- čeprav so načini revidiranja in računovodstva po posameznih državah različni, imajo vrhovne revizijske institucije skupen cilj: pomagati pri varovanju javnih sredstev in zagotavljati neodvisno mnenje o javni porabi;
- so se načini revidiranja razvili v okoliščinah posameznih držav članic in se jih zato ne da prenesti v države z zelo drugačno upravno strukturo, vendar obstaja obsežna podlaga za primerjave in sodelovanje, med drugim v obliki mednarodnih standardov za vrhovne revizijske institucije;
- se celo zelo ustaljeni sistemi revidiranja in računovodstva prilagajajo razvoju okolja in družbe;
- imajo, ne glede na razlike v ustavi in upravnem sistemu, vse vrhovne revizijske institucije določena

sredstva za varovanje njihove neodvisnosti, sposobnosti odločanja o svojem programu dela in svobode poročanja.

INTOSAI - International Organization of Supreme Audit Institutions

INTOSAI načela in standardi so na različne načine uveljavljeni v vseh modernih ureditvah. Ustanovna načela vsebujejo smernice, ki naj bil bile uveljavljene v vsaki državi in jih predstavljamo v nadaljevanju. Predpogoj za vzpostavitev delujoče vrhovne revizijske institucije, ki naj izpolnjuje svoje poslanstvo ne glede na njen položaj v sistemu države, je neodvisnost. Ustanovitev vrhovnih revizijskih institucij in potrebna stopnja njihove neodvisnosti se morata določiti v ustavi. Neodvisnost vrhovnih revizijskih institucij je neločljivo povezana z neodvisnostjo njenih članov. Vrhovnim revizijskim institucijam se morajo zagotoviti finančna sredstva, ki jim omogočajo izvajanje njihovih nalog. Neodvisnost zagotavlja tudi zelo visoko stopnjo pobude in avtonomije, zato je treba odnos med vrhovno revizijsko institucijo in parlamentom določiti v ustavi v skladu s pogoji in zahtevami posamezne države. Podobno je treba urediti odnos z vlado, njenimi upravni organi in drugim institucijami. Zagotoviti se mora zlasti pravna zaščita vrhovne revizijske institucije pred kakršnim koli poseganjem v njeno neodvisnost in nemoteno izvajanje njenih pristojnosti.

Namen izvajanja revizij je posebej poudarjen v smislu, da revizija ni zaključena celota, namenjena sama sebi, ampak nujni del nadzornega sistema; cilj tega sistema je, dovolj zgodaj odkriti odstopanja od sprejetih standardov in kršitev načel zakonitosti, učinkovitosti, uspešnosti in gospodarnosti poslovanja, da se v posameznih primerih lahko sprejmejo ukrepi za izboljšanje, da tisti, ki so za to pristojni, prevzamejo odgovornost, da se povrne škoda ali da se sprejmejo ukrepi, da se take kršitve preprečijo, oziroma da do njih ne bi pogosto prihajalo. Cilji revizij vrhovne revizijske institucije – zakonitost, pravilnost, gospodarnost, učinkovitost in uspešnost poslovanja – so enako pomembni, vrhovna revizijska institucija pa mora v vsakem posameznem primeru določiti svoje prednostne naloge. Imeti mora dostop do vseh zapisov in drugih dokumentov, ki se nanašajo na finančno upravljanje, ter pravico ustno ali pisno zahtevati kakršne koli informacije, ki se ji zdijo potrebne. Revizijske metode se morajo prilagajati napredku znanosti in tehnik, ki so povezane s finančnim upravljanjem. Člani in revizijsko osebje vrhovne revizijske institucije morajo biti ustrezno usposobljeni in si morajo prizadevati za moralno integriteto, ki je potrebna za celovito opravljanje njihovih nalog. Da bi se zagotovila odličnost revizijskega osebja, morajo biti plače sorazmerne s posebnimi zahtevami take zaposlitve.

Revizijske pristojnosti vrhovnih revizijskih institucij obsegajo celotno javno finančno poslovanje ne glede na to, kako se odraža v nacionalnem proračunu. Izločitev posameznih delov javnofinančnega poslovanja iz nacionalnega proračuna ne pomeni, da so ti deli izvzeti iz revidiranja vrhovne revizijske institucije. Imeti morajo pravico, da revidirajo pobiranje davkov in javnih prihodkov na splošno, javna naročila in druge oblike sodelovanja z zasebnim sektorjem, sisteme za elektronsko obdelavo podatkov, gospodarske družbe z udeležbo javnih sredstev in prejemnike subvencij.

Pogoji za delovanje vrhovnih revizijskih institucij so podrobneje opredeljeni v načelih neodvisnosti, preglednosti in odgovornosti, zagotavljanju kakovosti, kodeksu etike in usmeritvah o vlogi in prispevku vrhovnih revizijskih institucij k izboljšanju življenja državljanov. (Mednarodni standardi vrhovnih revizijskih institucij MSVRI 10, 11, 12, 20, 21, 30 in 40).

Temeljna načela in zahteve, ki se nanašajo na revidiranje pa so vsebovana v MSVRI 100, 200, 300 in 400.

Predlog novega zakona je pripravljen skladno s temi standardi in omogoča njihovo nadaljnje uveljavljanje v praksi.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Zaradi večje učinkovitosti in ekonomičnosti revizijskih postopkov bodo lahko revizijski postopki krajši, kar bo pozitivno vplivalo na delo uporabnikov javnih sredstev. Zaradi večje osredotočenosti revizijskih postopkov in izvrševanja svetovalne funkcije računskega sodišča bo poslovanje uporabnikov javnih sredstev na dolgi rok bolj smotno in učinkovitejše, kar bo pripomoglo k učinkovitejši rabi razpoložljivih javnih sredstev.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov: Ni posledic.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za: Ni posledic.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za: Ni neposrednih posledic. Računsko sodišče bo lahko tudi od gospodarskih subjektov, ki sami po zakonski definiciji niso uporabniki javnih sredstev, zahtevalo določene podatke, informacije oziroma dokumentacijo, ki se nanaša na njihovo poslovanje z uporabniki javnih sredstev. Izvršitev naloga računskega sodišča bi lahko povzročila pri posamezni gospodarski družbi določeno administrativno breme, ki pa je sorazmerno glede na interes javnosti, da je poraba javnih sredstev učinkovita, pregledna in javna.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za: Ni neposrednih posledic.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za: Ni posledic.

6.6 Presoja posledic za druga področja: Ni posledic.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Predstavitev sprejetega zakona: Sprejeti zakon bo predstavljen na spletnem mestu računskega sodišča.
- b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa: Za izvajanje zakona je pristojno računsko sodišče, izvajanje spremlja državni zbor (Komisija za nadzor javnih financ). V okviru svojih pristojnosti izvajanje sprejetega zakona spremlja tudi Ministrstvo za finance.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona /

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona zunanji strokovnjaki niso sodelovali.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- dr. Andrej Bertonec, minister za finance
- Metod Dragonja, državni sekretar
- mag. Saša Jazbec, državna sekretarka
- Alojz Slana, državni sekretar
- Natalija Jereb Kovač, državna sekretarka
- Damjana Mlakar, sekretarka

- Marija Arnuš, sekretarka
- Milena Bremšak, generalna direktorica Direktorata za javno računovodstvo

II. BESEDILO ČLENOV

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

Ta zakon določa sestavo, organizacijo in pristojnosti Računskega sodišča Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: računsko sodišče), izvrševanje pristojnosti, pogoje za delo računskega sodišča ter pravice in položaj članov računskega sodišča, vrhovnih državnih revizorjev in generalnega sekretarja računskega sodišča.

2. člen (status in sedež računskega sodišča)

- (1) Računsko sodišče je najvišji revizijski organ za kontrolo državnih računov, državnega proračuna in celotne javne porabe v Republiki Sloveniji.
- (2) Računsko sodišče je v razmerju do drugih državnih organov samostojen in neodvisen državni organ.
- (3) Sedež računskega sodišča je v Ljubljani.
- (4) Računsko sodišče ima lahko organizacijske enote izven sedeža.

3. člen (poslovník računskega sodišča)

- (1) Računsko sodišče ima poslovnik, ki ga sprejme senat računskega sodišča.
- (2) Poslovnik računskega sodišča podrobno ureja način in postopek izvrševanja revizijske pristojnosti računskega sodišča v skladu s tem zakonom.
- (3) Poslovnik računskega sodišča se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.
- (4) Računsko sodišče lahko ureja organizacijo in način dela računskega sodišča tudi z drugimi splošnimi akti, ki jih v skladu s tem zakonom sprejme predsednik oziroma predsednica (v nadaljnjem besedilu: predsednik) računskega sodišča ali senat.

4. člen (smiselna in subsidiarna uporaba drugih predpisov)

Če pri izvrševanju pristojnosti računskega sodišča nastopi vprašanje, ki ni urejeno s tem zakonom, se smiselno uporabi določbe zakona, ki ureja upravni postopek.

5. člen (javnost in preglednost dela računskega sodišča)

- (1) Delo računskega sodišča je javno. Javnost in preglednost dela računskega sodišča se zagotavlja na način, ki ga določata ta zakon in poslovnik računskega sodišča.
- (2) Računsko sodišče predloži najmanj enkrat letno Državnemu zboru Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državni zbor) v obravnavo poročilo o svojem delu. Na podlagi pisnega predloga predsednika računskega sodišča državni zbor računskemu sodišču omogoči predstavitev ključnih poudarkov iz poročila o delu na seji državnega zbora.

(3) V poročilu iz prejšnjega odstavka morajo biti podani tudi podatki o obravnavi pobud iz 28. člena, o ustavitvi revizijskega postopka po 34. členu, o ukrepih iz dvanajstega in petnajstega odstavka 37. člena, o obvestilih iz tretjega odstavka 38. člena, in o prekrških iz 48. do 50. člena tega zakona.

(4) Računsko sodišče lahko delovnemu telesu državnega zbora predlaga obravnavo revizijskega ali drugega poročila in predlaga sprejem ustreznih ukrepov oziroma priporočil.

2. SESTAVA IN ORGANIZACIJA RAČUNSKEGA SODIŠČA

6. člen (člani računskega sodišča)

(1) Člani oziroma članice (v nadaljnjem besedilu: član) računskega sodišča so predsednik računskega sodišča in dva namestnika oziroma namestnici (v nadaljnjem besedilu: namestnik) predsednika računskega sodišča. Člani računskega sodišča so funkcionarji oziroma funkcionarke (v nadaljnjem besedilu: funkcionar).

(2) Za člana računskega sodišča je lahko imenovan državljan Republike Slovenije, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima najmanj univerzitetno ali visoko strokovno izobrazbo s specializacijo oziroma magisterijem znanosti oziroma izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo,
- je strokovnjak na področju, ki je pomembno za izvrševanje pristojnosti računskega sodišča,
- znanje vsaj enega jezika, ki se pretežno uporablja v mednarodnem poslovnem okolju in
- v štirih letih pred imenovanjem ni bil član Vlade Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada), poslanec državnega zbora ali Evropskega parlamenta oziroma ni imel funkcije v organih političnih strank.

(3) Člane računskega sodišča imenuje državni zbor.

7. člen (mandatna doba članov računskega sodišča)

(1) Član računskega sodišča je imenovan za dobo devet let od dneva, ko nastopi funkcijo.

(2) Če do dneva, ko članu računskega sodišča poteče mandatna doba, še ni imenovan nov član računskega sodišča, ali če novo imenovani član računskega sodišča ne more nastopiti funkcije dan potem, ko dosedanjemu članu računskega sodišča poteče mandatna doba, dosedanji član računskega sodišča opravlja funkcijo, dokler novo imenovani član računskega sodišča ne nastopi funkcije.

(3) Predsednik računskega sodišča obvesti predsednika republike o prenehanju mandata članu računskega sodišča najkasneje šest mesecev pred iztekom mandatne dobe.

(4) Če članu računskega sodišča predčasno preneha mandat, predsednik Državnega zbora o tem takoj obvesti predsednika republike in druga člana računskega sodišča.

8. člen (kandidatura za člana računskega sodišča)

(1) Po prejemu obvestila iz tretjega ali četrtega odstavka prejšnjega člena ali po prejemu obvestila, da predlagani kandidat za člana računskega sodišča ni dobil potrebne večine poslanskih glasov, predsednik republike brez odlašanja objavi v Uradnem listu Republike Slovenije poziv za prijavljanje možnih kandidatov za člana računskega sodišča in v pozivu navede, ali se zbirajo kandidature za predsednika ali enega od namestnikov predsednika računskega sodišča.

(2) Prijavo možnega kandidata za člana računskega sodišča se pošlje predsedniku republike v roku, ki

ne sme biti krajši od 30 dni, v primeru predčasnega prenehanja mandata člana računskega sodišča in v primeru iz tretjega odstavka 9. člena pa ne krajši od 15 dni po objavi poziva. Prijava mora biti obrazložena. Priložena mora biti pisna izjava prijavljenega možnega kandidata, da je pripravljen sprejeti kandidaturo.

(3) Izmed prijavljenih možnih kandidatov predsednik republike predlaga državnemu zboru kandidata za člana računskega sodišča. Predlog poda v 30 dneh po izteku roka iz prejšnjega odstavka. Predlog kandidature mora biti obrazložen. Priložena mora biti pisna izjava kandidata, da sprejema kandidaturo.

9. člen (imenovanje članov računskega sodišča)

(1) Državni zbor mora glasovati o predlaganem kandidatu za člana računskega sodišča iz 8. člena tega zakona v 30 dneh po predložitvi predloga. Glasovanje je tajno. Predlagani kandidat je imenovan, če zanj glasuje večina vseh poslancev.

(2) Predlagani kandidat za člana računskega sodišča se udeleži seje, na kateri državni zbor odloča o njegovi kandidaturi.

(3) Če predlagani kandidat za člana računskega sodišča ne dobi potrebne večine poslanskih glasov, predsednik državnega zbora o tem takoj obvesti predsednika republike in člane računskega sodišča.

10. člen (prisega in nastop funkcije člana računskega sodišča)

(1) Po imenovanju poda član računskega sodišča pred državnim zborom naslednjo prisego: "Prisegam, da bom opravljal(a) svoje delo skladno z ustavo in zakonom, pošteno, vestno in nepristransko."

(2) Novo imenovani član računskega sodišča nastopi funkcijo najkasneje tri mesece po dani prisegi.

(3) Če dosedanjemu članu računskega sodišča mandatna doba še ni potekla, novo imenovani član računskega sodišča nastopi funkcijo z dnem izteka mandatne dobe dosedanjemu članu računskega sodišča.

11. člen (predčasno prenehanje mandata člana računskega sodišča)

(1) Članu računskega sodišča mandat predčasno preneha, če:

1. državnemu zboru predloži izjavo, da odstopa;
2. je pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zapora za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti ali pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva
3. trajno izgubi delovno zmožnost za opravljanje svoje funkcije;
4. ne izpolnjuje več pogojev za člana računskega sodišča;
5. je predčasno razrešen.

(2) Član računskega sodišča je lahko predčasno razrešen, če ne ravna v skladu z zakonom in ustavo.

(3) Državni zbor se na seji seznaní z razlogi za predčasno prenehanje mandata na podlagi 1. do 4. točke prvega odstavka tega člena in izda sklep o predčasnem prenehanju mandata.

(4) Državni zbor odloči o predčasni razrešitvi v skladu z drugim odstavkom tega člena po postopku, kot ga določa ta člen. Odločitev o predčasni razrešitvi mora biti obrazložena.

(5) Pobudo za razrešitev člana računskega sodišča na podlagi 5. točke prejšnjega odstavka lahko vloži najmanj 15 poslancev. Pobuda mora vsebovati opis očitane kršitve zakona oziroma ustave in dokazila o kršitvi zakona oziroma ustave.

(6) Pobuda iz prejšnjega odstavka obravnava delovno telo državnega zbora, pristojno za nadzor javnih financ. Če pobuda ni vložena v skladu s prejšnjim odstavkom, delovno telo od pobudnikov

zahteva, da jo v določenem roku dopolnijo. Če pobuda v tem roku ni dopolnjena, se šteje, da ni bila vložena.

(7) Član računskega sodišča, katerega razrešitev se predlaga, ima pravico pisno ali ustno na seji delovnega telesa iz prejšnjega odstavka odgovoriti na očitane kršitve zakona oziroma ustave.

(8) Po opravljeni obravnavi delovno telo pobudo sprejme ali zavrne. Sprejme jo z večino glasov vseh članov. Če pobudo sprejme, poroča državnemu zboru o ugotovljenih kršitvah zakona oziroma ustave in predlaga državnemu zboru, da na tej podlagi člana računskega sodišča razreši.

(9) Članu računskega sodišča predčasno preneha mandat z dnem, ko državni zbor ugotovi nastop razloga iz 1., 2., 3. ali 4. točke prvega odstavka tega člena oziroma postane sklep državnega zbora o razrešitvi pravnomočen. .

12. člen (senat računskega sodišča)

(1) Predsednik in namestnika predsednika računskega sodišča tvorijo senat računskega sodišča.

(2) Senat računskega sodišča:

1. sprejme poslovnik računskega sodišča;
2. izdaja mnenja o javnofinančnih vprašanjih;
3. odloča o ugovoru zoper zahtevo za predložitev podatkov;
4. odloča o ugovoru zoper sklep o izvedbi revizije;
5. odloča o ustavitvi revizije v teku;
6. odloča o ugovoru zoper revizijsko razkritje v predlogu revizijskega poročila;
7. na predlog predsednika računskega sodišča zavzame stališče o vprašanju, ki je pomembno pri izvrševanju revizijske pristojnosti;
8. odloča o roku za predložitev odzivnega poročila daljšem od 90 dni;
9. odloča o drugih vprašanjih, ki po tem zakonu spadajo v njegovo pristojnost.

13. člen (predsednik računskega sodišča)

(1) Predsednik računskega sodišča zastopa in predstavlja računsko sodišče, je generalni državni revizor in predstojnik računskega sodišča.

(2) Kot generalni državni revizor ima predsednik računskega sodišča naslednje pristojnosti:

1. usmerja in odobrava izvrševanje pristojnosti računskega sodišča, tako da določa program dela in podpisuje akte računskega sodišča;
2. predpisuje pravila državnega revidiranja; za to izdaja smernice in napotila;
3. lahko odredi službeni nadzor nad izvajanjem revizijskih nalog; za to izda nadzorstveno odredbo;
4. sklicuje in vodi seje senata računskega sodišča;
5. opravlja druge zadeve v skladu s tem zakonom.

(3) Kot predstojnik ima predsednik računskega sodišča naslednje pristojnosti:

1. določa poslovni red računskega sodišča z izdajanjem navodil in pravilnikov;
2. določa predlog finančnega načrta računskega sodišča in uskladitev predloga z odobrenim državnim proračunom;
3. odreja naloge na računskem sodišču; za to lahko izdaja odredbe;
4. ima druge pristojnosti, določene z zakonom.

14. člen (namestnika predsednika računskega sodišča)

(1) Namestnika predsednika računskega sodišča opravljata naloge generalnega državnega revizorja

na podlagi pooblastila predsednika računskega sodišča.

(2) V primeru odsotnosti, smrti, začasne nesposobnosti za opravljanje funkcije ali predčasnega prenehanja mandata nadomešča predsednika računskega sodišča njegov namestnik. Predsednika računskega sodišča nadomešča tisti namestnik, ki opravlja funkcijo namestnika v posameznem mandatu dalj časa, če pa je tudi ta odsoten ali začasno nesposoben za opravljanje funkcije, predsednika nadomešča drugi od namestnikov.

15. člen (vrhovni državni revizorji)

(1) Računsko sodišče ima največ šest vrhovnih državnih revizorjev oziroma vrhovnih državnih revizork (v nadaljnjem besedilu: vrhovni državni revizor). Vrhovni državni revizorji so funkcionarji.

(2) Za vrhovnega državnega revizorja je lahko imenovan državljan Republike Slovenije, ki ima ustrezna strokovna znanja in znanje vsaj enega jezika, ki se pretežno uporablja v mednarodnem poslovnem okolju. Šteje se, da ima ustrezna strokovna znanja za vrhovnega državnega revizorja, kdor ima znanstveni naslov in ustrezne izkušnje, ali kdor ima najmanj univerzitetno ali visoko strokovno izobrazbo s specializacijo oziroma magisterijem znanosti oziroma izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, in naziv preizkušeni državni revizor po tem zakonu oziroma naziv pooblaščen revizor po zakonu, ki ureja revidiranje.

(3) Vrhovnega državnega revizorja imenuje za dobo devetih let in predčasno razreši predsednik računskega sodišča z odločbo. V drugih primerih predčasnega prenehanja mandata vrhovnega državnega revizorja, predsednik računskega sodišča izda ugotovitveni sklep.

(4) Vrhovni državni revizor nastopi funkcijo, ko pred predsednikom računskega sodišča poda prisego iz prvega odstavka 10. člena tega zakona.

(5) Vrhovni državni revizor vodi revizijski oddelk in izvršuje revizijsko pristojnost računskega sodišča v skladu s tem zakonom, poslovníkom in pooblastili predsednika računskega sodišča.

(6) Vrhovni državni revizor je za svoje delo odgovoren predsedniku računskega sodišča.

(7) Vrhovnemu državnemu revizorju mandat predčasno preneha, če:

1. predsedniku računskega sodišča predloži izjavo, da odstopa;
2. je pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zavora za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti ali pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva;
3. trajno izgubi delovno zmožnost za opravljanje svoje funkcije;
4. ne izpolnjuje več pogojev za vrhovnega državnega revizorja;
5. je razrešen, ker ne ravna v skladu z zakonom, poslovníkom ali prekorači pooblastila predsednika računskega sodišča.

(8) V primerih iz 5. točke prejšnjega odstavka predsednik računskega sodišča odloči o razrešitvi z odločbo, ki jo izda po pridobitvi zavezujočega mnenja senata.

16. člen (generalni sekretar računskega sodišča)

(1) Računsko sodišče ima generalnega sekretarja oziroma generalno sekretarko (v nadaljnjem besedilu: generalni sekretar), ki je funkcionar.

(2) Za generalnega sekretarja računskega sodišča je lahko imenovan državljan Republike Slovenije, ki ima najmanj univerzitetno ali visoko strokovno izobrazbo s specializacijo oziroma magisterijem znanosti oziroma izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, in ima znanje vsaj enega jezika, ki se pretežno uporablja v mednarodnem poslovnem okolju .

(3) Generalnega sekretarja računskega sodišča imenuje za dobo devetih let in razreši predsednik računskega sodišča z odločbo. V drugih primerih predčasnega prenehanja mandata generalnega sekretarja predsednik računskega sodišča izda ugotovitveni sklep.

(4) Generalni sekretar računskega sodišča:

1. usklajuje delo podpornih služb računskega sodišča;
2. vodi poslovanje računskega sodišča;
3. je odredbodajalec za izvrševanje finančnega načrta računskega sodišča;
4. opravlja druge naloge po odredbah in v skladu s pooblastili predsednika računskega sodišča.

(5) Generalni sekretar računskega sodišča je za svoje delo odgovoren predsedniku računskega sodišča.

(6) Generalnemu sekretarju računskega sodišča mandat predčasno preneha, če:

1. predsedniku računskega sodišča predloži izjavo, da odstopa;
2. je pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zapora za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti ali pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva;
3. trajno izgubi delovno zmožnost za opravljanje svoje funkcije;
4. ne izpolnjuje več pogojev za generalnega sekretarja računskega sodišča;
5. je razrešen, ker ne ravna v skladu z zakonom, poslovnikom ali prekorači pooblastila predsednika računskega sodišča.

(7) V primerih iz 5. točke prejšnjega odstavka predsednik računskega sodišča odloči o razrešitvi z odločbo, ki jo izda po pridobitvi zavezujočega mnenja senata.

17. člen

(nezdružljivost z drugimi funkcijami in z opravljanjem določenih del oziroma dejavnosti)

(1) Funkcija člana računskega sodišča, funkcija vrhovnega državnega revizorja in funkcija generalnega sekretarja računskega sodišča (v nadaljnjem besedilu: funkcija na računskem sodišču) ni združljiva:

1. s funkcijo v državnem organu, organih lokalne skupnosti,
2. s funkcijo v organih političnih strank ali sindikatov;
3. z delom v državnem organu, organu lokalne skupnosti ali pri nosilcu javnih pooblastil;
4. s članstvom v organu vodenja ali nadzora gospodarske družbe, gospodarske javne službe, sklada, zavoda ali zadruga;
5. z opravljanjem kateregakoli poklica ali pridobitne dejavnosti, ki po zakonu ni združljiva z opravljanjem javne funkcije.

(2) Z dnem nastopa funkcije na računskem sodišču preneha nosilcu funkcije na računskem sodišču funkcija iz 1. točke prejšnjega odstavka.

(3) Nosilec funkcije na računskem sodišču mora najkasneje v enem mesecu od dneva nastopa funkcije prenehati opravljati delo oziroma dejavnosti iz 2., 3. 4. ali 5. točke prvega odstavka tega člena. Če tega ne stori, mu preneha funkcija na računskem sodišču.

18. člen

(nedopustna razmerja nosilcev funkcij na računskem sodišču med seboj in z revidiranci)

(1) Nosilci funkcij na računskem sodišču ne smejo biti med seboj v sorodstvu v ravni črti do kateregakoli kolena, v stranski črti pa do četrtega kolena. Nosilec funkcije na računskem sodišču ne sme biti z drugim nosilcem funkcije na računskem sodišču v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti ali v svaštvenem razmerju do drugega kolena.

(2) Nosilec funkcije na računskem sodišču ne more sodelovati in odločati v postopku revizije, če je z

revidirano osebo, njenim pooblaščenecem oziroma z zakonitimi zastopniki, člani organov upravljanja ali odgovornimi osebami v sorodstvenem razmerju v ravni črti ali v stranski črti do vštetega četrtega kolena, v zakonski zvezi, v zunajzakonski skupnosti ali v svaštvu do vštetega tretjega kolena. Prepoved iz prejšnjega stavka velja tudi, če je zakonska zveza, ali zunajzakonska skupnost že prenehala in od prenehanja ni potekel rok dveh let.

(3) Nosilec funkcije na računskem sodišču ne more sodelovati in odločati v postopku revizije, če je bil zaposlen pri revidirani osebi ali je imel z revidirano osebo sklenjeno drugo pogodbeno razmerje, ki je podobno zaposlitvi, če na dan izdaje sklepa o izvedbi revizije še ni potekel rok dveh let od prenehanja zaposlitve oziroma zaključka drugega pogodbenega razmerja.

(4) Nosilec funkcije na računskem sodišču mora ves čas paziti na vsako dejansko ali možno nasprotje interesov in mora storiti vse, da se mu izogne. Zato ne more sodelovati in odločati v postopku revizije v katerem bi lahko nastopile okoliščine, v katerih bi zasebni interes nosilca funkcije vplival ali ustvarjal videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njegovih javnih nalog, pri čemer predstavlja zasebni interes premoženjsko ali nepremoženjsko korist zanj, za njegove družinske člane in za druge fizične osebe ali pravne osebe, s katerimi ima ali je imel osebne, poslovne ali politične stike.

19. člen (službe in uslužbenci računskega sodišča)

(1) Računsko sodišče ima revizorske in podporne službe.

(2) Zaposleni na računskem sodišču sme opravljati funkcijo, dejavnost ali delo izven računskega sodišča samo, če s tem ne škoduje ugledu računskega sodišča, o čemer na podlagi predhodne pisne vloge odloči predsednik računskega sodišča.

3. PRISTOJNOSTI RAČUNSKEGA SODIŠČA

20. člen (revizijska pristojnost)

(1) Računsko sodišče revidira poslovanje uporabnikov javnih sredstev, pri čemer lahko revidira:

1. pravilnost ali smotrnost poslovanja;
2. akt o preteklem kakor tudi akt o načrtovanem poslovanju uporabnika javnih sredstev.

(2) Akt iz 2. točke prejšnjega odstavka je akt, ki ga predpisuje zakon ali poseben računovodski izkaz oziroma poročilo, ki ga mora uporabnik javnih sredstev sestaviti na zahtevo računskega sodišča.

(3) Revidiranje poslovanja po tem zakonu je pridobivanje ustreznih in zadostnih podatkov za izrek mnenja o poslovanju:

1. revidiranje pravilnosti poslovanja je pridobivanje ustreznih in zadostnih podatkov za izrek mnenja o skladnosti poslovanja s predpisi in usmeritvami, ki jih mora upoštevati uporabnik javnih sredstev pri svojem poslovanju;
2. revidiranje smotrnosti poslovanja je pridobivanje ustreznih in zadostnih podatkov za izrek mnenja o gospodarnosti, mnenja o učinkovitosti ali mnenja o uspešnosti poslovanja.

(4) Mnenje o poslovanju, ki ga poda računsko sodišče, mora spoštovati vsak državni organ, organ lokalne skupnosti in uporabnik javnih sredstev, na čigar poslovanje se mnenje nanaša.

(5) Uporabnik javnih sredstev po tem zakonu je:

1. pravna oseba javnega prava ali njena enota;
2. pravna oseba zasebnega prava, če zanjo velja vsaj eno od naslednjega, da:
 - je prejela sredstva iz proračuna Evropske unije, državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti oziroma druga javna sredstva;
 - izvaja javno službo, zagotavlja javne dobrine ali opravlja naloge na podlagi javnega

- pooblastila;
- je pravna oseba, v kateri imajo država, lokalne skupnosti ali druge osebe javnega prava posamično ali skupaj, neposredno ali posredno, pomemben vpliv zaradi lastništva, finančne udeležbe ali pravic, ki urejajo njeno poslovanje. Država, lokalne skupnosti ali druge osebe javnega prava imajo pomemben vpliv, če imajo posamično ali skupaj v pravni osebi:
 - a. neposredno ali posredno 20 odstotkov ali več vpisanega kapitala;
 - b. neposredno ali posredno nadzor nad 20 odstotki ali več glasovalnih pravic, ali
 - c. neposredno ali posredno pravico imenovati 20 odstotkov ali več članov upravnega, vodstvenega ali nadzornega organa;
 - 3. fizična oseba, če zanjo velja vsaj eno od naslednjega:
 - da je prejela pomoč iz proračuna Evropske unije, državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti oziroma drugih javnih sredstev;
 - da izvaja javno službo, zagotavlja javne dobrine ali opravlja naloge na podlagi javnega pooblastila.
- (6) V revizijskem postopku po tem zakonu se šteje, da poslovanje uporabnika javnih sredstev sestavljajo:
1. vsa dejanja uporabnika javnih sredstev, ki vplivajo na njegove prejemke oziroma izdatke, prihodke oziroma odhodke ali na sredstva oziroma obveznosti do virov sredstev (poslovanje v ožjem pomenu);
 2. vsa dejanja uporabnika javnih sredstev, ki vplivajo na stanje javnega premoženja, stanje javnega dolga, zagotavljanje javnih dobrin ali na stanje okolja (poslovanje v širšem pomenu).
- (7) Aktov, s katerimi računsko sodišče izvršuje svojo revizijsko pristojnost, ni dopustno izpodbijati pred sodišči niti pred drugimi državnimi organi.
- (8) Poleg revizij, ki jih izvaja na podlagi tega zakona, izvaja računsko sodišče tudi druge revizije, če tako določa poseben zakon.

21. člen **(svetovanje uporabnikom javnih sredstev)**

- (1) Računsko sodišče lahko svetuje uporabnikom javnih sredstev. Svetovalno funkcijo izvršuje tako, da:
1. daje priporočila med izvajanjem revizije in v poročilu iz 35. člena tega zakona;
 2. daje pripombe k osnutkom in predlogom zakonskih besedil in drugih predpisov;
 3. sodeluje na posvetih in seminarjih o javnofinančnih vprašanjih;
 4. podaja predloge v poročilu iz drugega odstavka 5. člena tega zakona;
 5. oblikuje mnenja o javnofinančnih vprašanjih;
 6. oblikuje stališča o javnofinančnih vprašanjih uporabnikov javnih sredstev.
- (2) Računsko sodišče lahko izda mnenje o javnofinančnem vprašanju, ki se nanaša na poslovanje več uporabnikov javnih sredstev. V njem opiše javnofinančno vprašanje in predstavi mnenje, ki ga upošteva pri izvajanju revizij. Mnenje o javnofinančnem vprašanju se objavi na spletnih straneh računskega sodišča.
- (3) Zaposilo za stališče iz 6. točke prvega odstavka tega člena lahko na računsko sodišče naslovi predstojnik oziroma zakoniti zastopnik ali nadzorni organ uporabnika javnih sredstev.

22. člen **(izdajanje potrdil za revizorske nazive)**

- (1) Računsko sodišče izdaja potrdila za naziva državni revizor in preizkušeni državni revizor.
- (2) Potrdilo za naziv državni revizor kot potrdilo o pridobljenih ustreznih znanjih lahko dobi oseba, ki

izpolnjuje naslednje pogoje:

1. ima ustrezno izobrazbo;
2. ima ustrezne delovne izkušnje;
3. ima ustrezno število točk, s katerimi se merijo revizijski dosežki;
4. je opravila izpit za naziv državni revizor.

(3) Potrdilo za naziv preizkušeni državni revizor lahko dobi oseba, ki izpolnjuje pogoje iz 1. do 3. točke prejšnjega odstavka in je opravila izpit za naziv preizkušeni državni revizor.

(4) Potrdilo za naziva iz prvega odstavka tega člena sta javni listini.

(5) Računsko sodišče vodi imenik državnih revizorjev in imenik preizkušenih državnih revizorjev.

Imenika sta evidenci o pridobljenih nazivih in vsebujeta naslednje podatke:

1. ime in priimek ter morebitni znanstveni naziv imetnika,
2. datum in kraj rojstva,
3. številka izdane listine
4. datum pridobitve naziva

(6) Podatki iz 1. in 3. točke petega odstavka tega člena so javni in se objavijo na spletni strani računskega sodišča.

(7) Pogoje za pridobitev nazivov in izdajanje potrdil za naziva iz prvega odstavka tega člena podrobneje določa splošni akt računskega sodišča, ki ga izda predsednik računskega sodišča.

23. člen

(izdajanje revizijskih standardov in priročnikov)

Računsko sodišče izdaja standarde za revidiranje poslovanja uporabnikov javnih sredstev v Republiki Sloveniji, ki se nanašajo na izvrševanje revizijske pristojnosti računskega sodišča, revizijske priročnike in drugo strokovno literaturo, pomembno za razvoj revizijskih znanj. Računsko sodišče lahko v fazo priprave standardov vključi tudi druge institucije, obvezno pa Agencijo za javni nadzor nad revidiranjem. Standardi za revidiranje poslovanja uporabnikov javnih sredstev ne smejo biti v nasprotju z mednarodnimi standardi revidiranja.

24. člen

(računsko sodišče kot prekrškovni organ)

Računsko sodišče je pristojni organ za odločanje o prekrških iz tega zakona.

25. člen

(prevzemanje novih nalog)

Zakon lahko določi dodatne naloge računskega sodišča. Če se želi s posebnim zakonom določiti dodatne naloge računskega sodišča, mora predlagatelj pridobiti predhodno stališče računskega sodišča o možnem vplivu na izvajanje pristojnosti po tem zakonu in vplivu na samostojnost ter neodvisnost računskega sodišča.

4. IZVRŠEVANJE REVIZIJSKE PRISTOJNOSTI

26. člen

(splošna pravila za izvrševanje revizijske pristojnosti)

(1) Računsko sodišče mora izvajati revizijsko pristojnost:

1. v skladu s splošno sprejetimi revizijskimi načeli in pravili;
2. v skladu z veljavnimi mednarodnimi standardi za vrhovne revizijske institucije, ki so objavljeni v slovenskem jeziku.

(2) Standarde, po katerih računsko sodišče izvaja revizije, določa napotilo predsednika računskega sodišča, ki mora biti objavljeno v Uradnem listu Republike Slovenije.

(3) Za izvedbo posameznih revizijskih dejanj lahko računsko sodišče uporabi poročilo revizijske gospodarske družbe, ki je pri svojem delu zavezana uporabljati splošno veljavna pravila revidiranja, ki so skladna s pravili, ki veljajo za računsko sodišče. Revizijska gospodarska družba pri tem nima statusa izvedenca iz 27. člena tega zakona.

(4) Revizije iz sedmega odstavka 20. člena tega zakona izvaja računsko sodišče na način in po postopku, ki ga določa ta zakon, če drug zakon ne določa drugače.

(5) Za izvajanje nalog v okviru revizijske pristojnosti računskega sodišča za vsako posamezno revizijo so pooblaščen pristojni namestnik, pristojni vrhovni državni revizor in pooblaščen izvajalec revizije (v nadaljnjem besedilu: pooblaščenec računskega sodišča).

(5) Pooblastilo za izvajanje nalog v okviru revizijske pristojnosti računskega sodišča pri revidirancu ali drugi osebi, ki mora po tem zakonu računskemu sodišču zagotoviti podatke ali baze podatkov, se izkazuje s službeno izkaznico in pooblastilom za izvajanje konkretne revizijske naloge.

(6) Imetniki izkaznice so jo dolžni pokazati predstavniku uporabnika javnih sredstev na njegovo zahtevo pred izvedbo posameznih revizijskih dejanj po tem zakonu.

(7) Kategorije zaposlenih, ki se jim izda službena izkaznica, izgled službene izkaznice ter postopek za njeno izdajo in vrnitev, predpiše predsednik računskega sodišča s pravilnikom. Pravilnik se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

27. člen

(izvedenci računskega sodišča)

(1) Računsko sodišče lahko za pripravo izvida ali mnenja vključuje v izvajanje nalog iz svojih pristojnosti izvedence.

(2) Za izvedenca računskega sodišča je lahko določen, kdor ima ustrezne strokovne izkušnje oziroma je priznan strokovnjak na področju, pomembnem za izvrševanje pristojnosti računskega sodišča in je nalogo pripravljen sprejeti. Izvedenec je lahko posameznik, ne glede na državljanstvo ali pravna oseba (izvedenska organizacija), ne glede na njen sedež poslovanja.

(3) Izvedenca računskega sodišča za opravo določene naloge po postopku, ki ga določi poslovnik, določi predsednik računskega sodišča s sklepom. V sklepu določi tudi višino plačila.

(4) Računsko sodišče je odgovorno za revizijske ugotovitve tudi, ko se opira na mnenje ali izvid izvedenca.

28. člen

(pobuda za uvedbo revizije)

(1) Vsakdo lahko računskemu sodišču posreduje pobudo za uvedbo revizije z opisom domnevnih nepravilnosti ali nesmotrnosti pri poslovanju uporabnika javnih sredstev iz petega odstavka 20. člena tega zakona.

(2) Računsko sodišče mora varovati identiteto vlagatelja pobude. Podatki o vlagatelju pobude tudi po zaključku postopkov niso informacija javnega značaja. Ta določba velja tudi v primeru, ko je vsebina pobude odstopljena drugim organom.

(3) Identitete vlagatelja pobude iz drugega odstavka tega člena ni dovoljeno ugotavljati ali razkrivati.

29. člen (določanje revizij)

- (1) V okviru, ki ga določa zakon, računsko sodišče samostojno določa, katere revizije bo izvedlo v posameznem obdobju.
- (2) Pri določanju revizij, ki jih bo izvedlo v posameznem koledarskem letu, računsko sodišče obravnava predloge poslancev in delovnih teles državnega zbora, vlade, ministrstev in organov lokalnih skupnosti. Upoštevati mora najmanj pet predlogov iz državnega zbora, od tega najmanj dva predloga opozicijskih poslancev in najmanj dva predloga delovnih teles državnega zbora.
- (3) V poročilu iz drugega odstavka 5. člena tega zakona:
1. morajo biti navedeni vsi revizijski predlogi poslancev in delovnih teles državnega zbora;
 2. mora biti razvidno, v katerih revizijah so bili upoštevani predlogi iz prejšnje točke.
- (4) Računsko sodišče vsako leto revidira:
1. predlog splošnega dela zaključnega računa in pravilnost izvršitve državnega proračuna;
 2. poslovanje javnega zavoda za zdravstveno zavarovanje;
 3. poslovanje javnega zavoda za pokojninsko zavarovanje;
 4. poslovanje ustreznega števila mestnih in drugih občin, izvajalcev gospodarskih javnih služb in izvajalcev negospodarskih javnih služb.
- (5) Pred iztekom tekočega koledarskega leta predsednik računskega sodišča določi program dela za izvrševanje revizijske pristojnosti računskega sodišča v naslednjem koledarskem letu. Med letom ga lahko spremeni ali dopolni.
- (6) Program dela za izvrševanje revizijske pristojnosti računskega sodišča je zaupen za vse revizije, za katere še ni izdan sklep o izvedbi revizije.

30. člen (zahteva za predložitev podatkov)

- (1) Računsko sodišče lahko pisno zahteva od uporabnika javnih sredstev vsa obvestila, ki se mu zdijo potrebna, knjigovodske listine, podatke, evidence in drugo dokumentacijo in opravi druge poizvedbe, ki so potrebne za oceno tveganj, načrtovanje ali izvajanje revizije in izvrševanje drugih pristojnosti.
- (2) Zoper zahtevo za predložitev podatkov je dopusten ugovor le, če prejemnik zahteve za predložitev podatkov meni, da ni uporabnik javnih sredstev po tem zakonu. Ugovor prejemnik vloži v roku 8 delovnih dni po vročitvi zahteve. Računsko sodišče ugovor obravnava smiselno enako kot ugovor zoper sklep o izvedbi revizije. Ugovor zadrži izvršitev zahteve za predložitev podatkov.
- (3) Zahteva za predložitev podatkov mora biti izvršena v roku, ki ga določi računsko sodišče in ne sme biti krajši od 3 in ne daljši od 15 delovnih dni od vročitve pisne zahteve. Računsko sodišče lahko izda več dopolnitev zahteve za predložitev podatkov.

31. člen (dolžnost zagotoviti dostop do podatkov)

- (1) Vse pravne in fizične osebe so v delu, ki se nanaša na poslovanje z uporabnikom javnih sredstev, dolžne računskemu sodišču na njegovo zahtevo brezplačno predložiti zahtevane podatke, vključno z osebni podatki, dati pojasnila ter omogočiti vpogled v svoje poslovne knjige in evidence.
- (2) Zahteva iz prejšnjega odstavka mora biti pisna. V zahtevi računsko sodišče navede uporabnika javnih sredstev, na poslovanje s katerim se zahteva nanaša in na katero obdobje ter podatke, ki jih zahteva. Zahteva mora biti izvršena v roku, ki ga določi računsko sodišče in ne sme biti krajši od 8 dni od vročitve zahteve.
- (3) Računsko sodišče sme pri izvrševanju revizijske pristojnosti brezplačno pridobiti in uporabljati osebne in druge podatke iz uradnih evidenc in drugih zbirk podatkov. Zahteva za pridobitev osebnih podatkov mora biti pisna, vsebovati mora navedbo zahtevanih osebnih podatkov, pravno podlago za

posredovanje, namen njihove uporabe in številko zadeve. Računsko sodišče z namenom izvajanja revizijske pristojnosti zbira in obdeluje tudi osebne podatke o zaposlenih in drugih osebah, ki poslujejo z revidiranci oziroma podatke, katere mu sporočijo pravne ali fizične osebe ali državni organi, organi lokalnih skupnosti ali nosilci javnih pooblastil za potrebe izvedbe revizijskega postopka. Glede obdelave in varstva osebnih podatkov računsko sodišče uporablja zakon, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

(4) Računsko sodišče lahko med izvedbo revizije za mnenje, stališče oziroma pojasnila glede posameznih revizijskih razkritij zaprosi tudi odgovorno osebo uporabnika javnih sredstev v obdobju, na katero se nanaša revizija (v nadaljnjem besedilu: prejšnja odgovorna oseba).

32. člen **(varovanje podatkov in baz podatkov)**

(1) Zaupni podatki po tem zakonu so vsi podatki o posameznem revidirancu, ki jih pri izvajanju revizije pridobi računsko sodišče bodisi od revidiranca ali drugih pravnih ali fizičnih oseb, ali jih za namene načrtovanja svoje revizijske pristojnosti ali izvedbe posameznega revizijskega postopka izdela računsko sodišče samo.

(2) Funkcionarji računskega sodišča, zaposleni, druge osebe, ki opravljajo delo ali so opravljale delo po pooblastilu računskega sodišča in osebe, ki občasno, na podlagi sklenjene pogodbe opravljajo določene posle za računsko sodišče, morajo vse podatke, ki jih pridobijo pri opravljanju nalog za računsko sodišče, varovati kot zaupne in jih ne smejo razkriti tretjim osebam; razen, če zakon določa drugače.

(3) Funkcionarji računskega sodišča, zaposleni, druge osebe, ki opravljajo delo ali so opravljale delo po pooblastilu računskega sodišča in osebe, ki občasno, na podlagi sklenjene pogodbe, opravljajo določene posle za računsko sodišče imajo pravico do dostopa do tajnih podatkov, če imajo ustrezno dovoljenje in se morajo s tajnimi podatki seznaniti zaradi izvrševanja delovnih nalog, pooblastil ali pogodbenih obveznosti.

(4) S tajnimi podatki s katerimi se seznanijo so funkcionarji računskega sodišča, zaposleni, druge osebe, ki delajo ali so delale po pooblastilu računskega sodišča in osebe, ki občasno, na podlagi sklenjene pogodbe opravljajo določene posle za računsko sodišče dolžni ravnati v skladu s predpisi, ki urejajo določanje, varovanje in dostop do tajnih podatkov. Vsak, ki mu je bil tajni podatek zaupan ali se je seznanil s tajnim podatkom, je odgovoren za njegovo varovanje in ohranitev tajnosti.

(5) Funkcionarji računskega sodišča, zaposleni, druge osebe, ki delajo ali so delale po pooblastilu računskega sodišča in osebe, ki občasno, na podlagi sklenjene pogodbe opravljajo določene posle za računsko sodišče, so dolžni varovati zaupne informacije po zakonu, ki ureja bančništvo, poslovne skrivnosti po zakonu, ki ureja poslovno skrivnost in delovna razmerja, davčno tajnost po zakonu, ki ureja davčni postopek, uradno tajnost po zakonu, ki ureja državno statistiko ter osebne podatke po zakonu, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

(6) Nihče ne sme dobiti podatkov iz tega člena prej in v večjem obsegu kot je to potrebno za opravljanje funkcije, delovnih nalog, pooblastil ali pogodbenih obveznosti, podatkov ne sme uporabljati za druge namene ali jih izkoriščati za svojo osebno uporabo ali izdati tretjim osebam.

(7) Dolžnost varovanja podatkov s prenehanjem funkcije, delovnega razmerja, pooblastila ali pogodbenega razmerja ne preneha.

(8) Za baze podatkov, podatke, dokumente, evidence in drugo gradivo, ki ga računsko sodišče pridobi pri izvrševanju revizijske pristojnosti, se do zaključka postopkov ne uporabljajo določbe zakona, ki ureja dostop do informacij javnega značaja. Če računsko sodišče po zaključku postopkov prejme zahtevo za dostop do informacij javnega značaja, ki se nanaša na gradivo, prejet od uporabnika javnih sredstev, ali na dokumente, ki so pri revidirancu nastali na njihovi podlagi, vlogo odstopi v reševanje temu uporabniku javnih sredstev.

33. člen (začetek revizijskega postopka)

- (1) Računsko sodišče začne postopek revizije s sklepom o izvedbi revizije.
- (2) Sklep o izvedbi revizije se pošlje tudi prejšnji odgovorni osebi. Prejšnja odgovorna oseba lahko v 8 dneh od vročitve sklepa vloži zahtevo o udeležbi v revizijskem postopku in pridobi status stranke v revizijskem postopku. S pridobitvijo statusa stranke v revizijskem postopku pridobi prejšnja odgovorna oseba pravico do vročitve osnutka revizijskega poročila, podaje pisnih pripomb, vročitve predloga revizijskega poročila in vložitve ugovora zoper revizijsko razkritje. Če zahteve o udeležbi ne vloži v roku, se šteje, da se je statusu stranke v revizijskem postopku odpovedala. Prejšnja odgovorna oseba se lahko kadarkoli v teku revizijskega postopka, s pisno vlogo odpove statusu stranke v revizijskem postopku. Če odgovorna oseba revidiranca preneha opravljati naloge odgovorne osebe v času izvajanja revizije, pridobi položaj stranke v revizijskem postopku na podlagi zahteve, ki jo mora posredovati računskemu sodišču v 8 dneh po prenehanju opravljanja nalog odgovorne osebe.
- (3) Zoper sklep o izvedbi revizije je dopusten ugovor. Ugovor prejemnik vloži v roku 8 delovnih dni po vročitvi sklepa.
- (4) O ugovoru odloča senat računskega sodišča s sklepom tako, da ga zavrže, zavrne ali ugovoru ugotovi in odpravi sklep o izvedbi revizije.
- (5) Računsko sodišče ugovoru ugotovi, če se izkaže, da revizija ni v pristojnosti računskega sodišča. Zoper sklep o zavrnitvi ali zavrnitvi ugovora ni dopusten ugovor.
- (6) Uporabnik javnih sredstev, ki mu je bil vročen sklep o izvedbi revizije (v nadaljnjem besedilu: revidiranec), mora pooblaščenec računskega sodišča omogočiti, da opravijo pregled, potreben za uresničitev revizijskih ciljev (v nadaljnjem besedilu: izvajanje revizije).
- (7) Izvajanje revizije obsega:
1. pregled sistema ali nekaterih podsistemov poslovanja in računovodstva;
 2. pregled listin, evidenc in drugih dokumentov o poslovanju;
 3. pregled prostorov, objektov in naprav, ki jih revidiranec uporablja za svoje poslovanje;
 4. druga revizijska dejanja, potrebna za uresničitev revizijskih ciljev.
- (8) Če pooblaščenec računskega sodišča, ki izvaja revizijo, meni, da obstaja sum, da je bil storjen prekršek ali kaznivo dejanje, lahko odvzame dokumentacijo, vendar največ za 15 dni. O odvzemu izda potrdilo.
- (9) Če se v 15 dneh po vročitvi sklepa o izvedbi revizije pooblaščenec računskega sodišča s strani revidiranca onemogoči pričetek izvajanja revizije, ali če med izvajanjem revizije pooblaščenec računskega sodišča ocenijo, da revidiranec ne izraža primerne pripravljenosti za sodelovanje pri izvedbi revizije, lahko računsko sodišče izda revidirancu nalog za predložitev podatkov; v njem navede listine in druge dokumente o poslovanju oziroma pojasnila, ki jih mora predložiti revidiranec. Računsko sodišče lahko izda več dopolnitev naloga za predložitev podatkov.
- (10) Nalog za predložitev podatkov mora biti izvršen v 8 dneh po vročitvi. Enako velja za vsako dopolnitev naloga.

34. člen (ustavitev revizijskega postopka)

Senat lahko revizijo v teku ustavi s sklepom, na podlagi soglasja vseh članov, če zaradi okoliščin na katere računsko sodišče ne more nikakor vplivati, nadaljevanje revizije ni več mogoče ali ne bi bilo več smiselno. Sklep, ki mora biti obrazložen, senat sprejme najkasneje do izdaje osnutka revizijskega poročila. Sklep se vroči revidirancu in ostalim strankam v revizijskem postopku.

35. člen (končanje revizijskega postopka)

(1) Revizijski postopek se konča z izdajo revizijskega poročila, ki ga izda predsednik računskega sodišča. V revizijskem poročilu računsko sodišče predstavi revizijska razkritja in poda mnenje o poslovanju revidiranca. V primeru revidiranja zaključnega računa državnega proračuna ali računovodskih izkazov javnega zavoda za zdravstveno zavarovanje oziroma javnega zavoda za pokojninsko zavarovanje, lahko računsko sodišče v revizijskem poročilu predlaga popravke računovodskih izkazov (v nadaljevanju: predlog popravka revizorja). Predlog popravka revizorja mora vsebovati pravne podlage, navedbo izvornih verodostojnih knjigovodskih listin, ki omogočajo odpravo ugotovljenih napak in predlog načina uveljavitve popravka revizorja.

(2) Pred izdajo revizijskega poročila se revidirancu vroči osnutek revizijskega poročila. Če revizija poteka pri več revidirancih (prečna revizija), se osnutek revizijskega poročila lahko vroči posameznim revidirancem po delih. Besedilo osnutka revizijskega poročila pripravi pristojni vrhovni državni revizor v soglasju s pristojnim namestnikom predsednika računskega sodišča. V primeru nesoglasja med pristojnim vrhovnim državnim revizorjem in pristojnim namestnikom predsednika računskega sodišča o spornem delu vsebine v osnutku revizijskega poročila odloči predsednik računskega sodišča.

(3) Revidiranec lahko v roku 15 dni od vročitve osnutka revizijskega poročila računskemu sodišču posreduje pisne pripombe na posamezna revizijska razkritja ali na osnutek predloga popravkov revizorja v osnutku revizijskega poročila oziroma poda pojasnila. Hkrati s posredovanjem pripomb lahko zahteva izvedbo razčiščevalnega sestanka.

(4) Po poteku roka iz prejšnjega odstavka tega člena lahko računsko sodišče izvede razčiščevalni sestanek. Računsko sodišče mora izvesti razčiščevalni sestanek, če ga zahteva revidiranec. Računsko sodišče lahko odloči, da je razčiščevalnih sestankov več. Razčiščevalni sestanek praviloma vodi vrhovni državni revizor. Razčiščevanje mora biti končano v roku 30 dni po poteku roka iz prejšnjega odstavka tega člena. Če se zastopnik revidiranca ne udeleži razčiščevalnega sestanka, se šteje, da revidiranec ne izpodbija nobenega razkritja v osnutku revizijskega poročila, razen če zastopnik revidiranca v roku 3 dni po razčiščevalnem sestanku dokaže, da se ga ni udeležil iz opravičenih razlogov.

(5) Če računsko sodišče oceni, da so pripombe na revizijsko razkritje ali na osnutek popravka revizorja utemeljene, izpodbijano razkritje ali osnutek popravka revizorja spremeni ali izloči iz revizijskega poročila. Pred tem lahko računsko sodišče od revidiranca zahteva dodatno dokumentacijo ali izvede dodatna revizijska dejanja iz šestega do desetega odstavka 33. člena tega zakona. Računsko sodišče lahko pojasnila oziroma povzetke pojasnil iz tretjega odstavka tega člena vključi v revizijsko poročilo.

(6) Po prejemu pripomb in pojasnil oziroma izvedbi morebitnih razčiščevalnih sestankov, pristojni vrhovni državni revizor pripravi besedilo predloga revizijskega poročila v roku 15 dni po poteku roka iz tretjega odstavka tega člena oziroma v roku 15 dni po zaključku zadnjega razčiščevalnega sestanka.

(7) Revidiranec lahko v roku 8 delovnih dni od vročitve predloga revizijskega poročila vloži ugovor zoper revizijsko razkritje v predlogu revizijskega poročila. Vloži ga pri računskem sodišču. O spornem razkritju odloči senat računskega sodišča s sklepom. Na podlagi sklepa iz prejšnjega stavka se pripravi končno besedilo revizijskega poročila.

(8) Revizijsko poročilo se vroči:

1. revidirancu in drugim strankam v revizijskem postopku;
2. državnemu zboru.

(9) Če je revidiranec vložil ugovor zoper revizijsko razkritje v predlogu revizijskega poročila, se mu ob vročitvi revizijskega poročila vroči tudi odgovor na ugovor. Njegovo vsebino določi senat računskega sodišča.

(10) Zoper odgovor iz prejšnjega odstavka ni pravnega sredstva.

(11) Osnutek in predlog revizijskega poročila sta zaupna. Zaupnost po zaključku revizijskega postopka

ne preneha.

(12) Revizijsko poročilo računsko sodišče objavi na svojih spletnih straneh.

36. člen (skrajšani revizijski postopek)

(1) Za revidiranje pravilnosti le dela poslovanja uporabnika javnih sredstev lahko računsko sodišče uporabi skrajšani revizijski postopek. Obseg poslovanja, ki je predmet revizije, ki se izvaja po skrajšanem postopku, ne sme po vrednosti presežati ene tretjine celotnih odhodkov uporabnika javnih sredstev v letu, ki je predmet revizijskega postopka.

(2) Za skrajšani revizijski postopek se uporabljajo določbe tega zakona, ki urejajo revizijski postopek, razen drugega odstavka 33. člena in drugega, tretjega, četrtega, petega in šestega odstavka 35. člena tega zakona in določb, ki se nanašajo na popravek revizorja.

(3) Besedilo predloga revizijskega poročila pripravi pristojni vrhovni državni revizor v soglasju s pristojnim namestnikom predsednika računskega sodišča. V primeru nesoglasja med pristojnim vrhovnim državnim revizorjem in pristojnim namestnikom predsednika računskega sodišča, o spornem delu vsebine predloga revizijskega poročila odloči predsednik.

37. člen (porevizijski postopek)

(1) Uporabnik javnih sredstev, v čigar poslovanju so bile razkrite nesmotrnosti ali nepravilnosti, pa za odpravo le-teh ni bil predlagan popravek revizorja, mora, razen v primeru iz tretjega odstavka tega člena, predložiti računskemu sodišču poročilo o odpravljanju razkritih nepravilnosti in nesmotrnosti (v nadaljnjem besedilu: odzivno poročilo). Predložiti ga mora v roku, ki ga določi računsko sodišče v mejah od 30 do 90 dni. Če je to potrebno zaradi narave zahtevanih popravljalnih ukrepov, lahko senat računskega sodišča določi daljši rok za odzivno poročilo, vendar do največ 180 dni. Rok iz tega odstavka začne teči naslednji dan po vročitvi revizijskega poročila uporabniku javnih sredstev.

(2) Odzivno poročilo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev v skladu s predpisi, ki veljajo za poslovanje uporabnika javnih sredstev.

(3) Odzivno poročilo ni potrebno, če je v revizijskem poročilu navedeno, da so bili že med revizijskim postopkom sprejeti ustrezni ukrepi za odpravo razkritih nepravilnosti in nesmotrnosti.

(4) Računsko sodišče lahko v porevizijskem postopku, preizkusi verodostojnost odzivnega poročila, preveri resničnost navedb uporabnika javnih sredstev ter oceni zadovoljivost izvedenih ukrepov in v ta namen po potrebi izvede dodatna revizijska dejanja iz šestega do desetega odstavka 33. člena tega zakona.

(5) Porevizijski postopek se konča z izdajo porevizijskega poročila ali z izdajo sklepa, s katerim predsednik računskega sodišča odloči, da porevizijskega poročila ne bo izdal. Sklep iz prejšnjega stavka se lahko sprejme le v primerih, ko so vsi popravljalni ukrepi zadovoljivi. Sklep se vroči uporabnikom javnih sredstev, katerim je bila z revizijskim poročilom naložena priprava odzivnega poročila.

(6) Če računsko sodišče oceni, da v odzivnem poročilu ni izkazano zadovoljivo odpravljanje razkritih nepravilnosti ali nesmotrnosti, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja. Če gre za nezadovoljivo odpravljanje pomembne nepravilnosti ali pomembne nesmotrnosti, se šteje, da je podana huda kršitev obveznosti dobrega poslovanja.

(7) Pomembnost nepravilnosti in nesmotrnosti v poslovanju uporabnika javnih sredstev se presoja v skladu s smernicami, ki jih izda predsednik računskega sodišča.

(8) Če je podana kršitev obveznosti dobrega poslovanja, lahko računsko sodišče izda poziv za ukrepanje. Izda ga organu, za katerega oceni, da lahko v mejah svojih pristojnosti vpliva na pravilnost

in smotrnost poslovanja uporabnika javnih sredstev, ki krši obveznost dobrega poslovanja. Računsko sodišče lahko s pozivom za ukrepanje seznaniti tudi delovno telo državnega zbora, pristojno za nadzor javnih financ.

(9) Organ, ki mu je bil vročen poziv za ukrepanje, mora v 30 dneh po vročitvi poziva predložiti računskemu sodišču poročilo o ukrepanju ali obrazložitev opustitve ukrepov.

(10) Če je podana huda kršitev obveznosti dobrega poslovanja, obvesti računsko sodišče državni zbor.

(11) Delovno telo državnega zbora, pristojno za nadzor javnih financ, po prejemu obvestila iz prejšnjega odstavka sprejme po opravljeni razpravi, na katero je vabljen tudi predstavnik uporabnika javnih sredstev, v mejah svojih pristojnosti sklep o ukrepih zaradi hude kršitve obveznosti dobrega poslovanja.

(12) Če je podana huda kršitev obveznosti dobrega poslovanja, oziroma v primeru kršitve devetega ali desetega odstavka 33. člena tega zakona računsko sodišče izda tudi:

1. poziv za razrešitev odgovorne osebe,
2. sporočilo za javnost, ki ga objavi na svoji spletni strani.

(13) V pozivu iz 1. točke prejšnjega odstavka računsko sodišče navede osebo ali več oseb, ki naj bi bile razrešene. Poziv za njihovo razrešitev izda organu, za katerega oceni, da lahko izvede ali začne postopek razrešitve. Če računsko sodišče oceni, da takšnega organa ni, o tem obvesti Državni zbor.

(14) Če računsko sodišče oceni, da nadzorni odbor lokalne skupnosti ne opravlja svojih nalog ali jih ne opravlja ustrezno, o tem obvesti svet lokalne skupnosti.

(15) Organ, ki mu je bil vročen poziv za razrešitev odgovorne osebe, mora odločiti o pozivu in svojo odločitev pisno sporočiti računskemu sodišču v 15 dneh po vročitvi poziva.

(16) Porevizijsko poročilo računsko sodišče objavi na svojih spletnih straneh.

38. člen **(porevizijski postopek s popravkom revizorja)**

(1) Če je računsko sodišče v revizijskem poročilu predlagalo popravek revizorja in je revidiranec v postopku revidiranja podal pripombe na predlog popravka revizorja, o upoštevanju popravka revizorja, po preučitvi argumentov revizijskega poročila in pojasnil revidiranja, odloča:

1. v primeru revidiranja zaključnega računa državnega proračuna, državni zbor oziroma
2. v primeru revidiranja poslovanja javnega zavoda za zdravstveno zavarovanje oziroma za pokojninsko zavarovanje, svet zadevnega zavoda.

(2) Če organ iz prejšnjega odstavka tega člena odloči, da se popravek revizorja upošteva, se popravek upošteva pri prvi naslednji pripravi proračuna oziroma finančnega načrta ali kot popravek otvoritve proračunskega obdobja, ki sledi revidiranemu proračunskemu obdobju.

39. člen **(sodelovanje z organi revidiranja)**

(1) Če računsko sodišče pri izvrševanju revizijske pristojnosti oceni, da je za zagotovitev pravilnega ali smotrnega poslovanja uporabnika javnih sredstev pomembna aktivna vloga organa nadzora uporabnika javnih sredstev ali občinskega sveta samoupravne lokalne skupnosti, lahko zahteva obravnavo revizijskega ali drugega poročila računskega sodišča pri tem organu in opredelitev do ugotovljenih nepravilnosti ali nesmotrnosti.

(2) Organ nadzora oziroma predlagatelj gradiva za obravnavo na seji občinskega sveta samoupravne lokalne skupnosti je dolžan obravnavo poročila uvrstiti na sejo, ki ne sme biti kasneje kot 60 dni od vročitve zahteve računskega sodišča. O obravnavi poročila ter opredelitvi do ugotovljenih nepravilnosti

ali nesmotrnosti mora najkasneje v roku 8 dni po poteku seje, poročati računskemu sodišču. Na zahtevo računskega sodišča mora biti predstavniku računskega sodišča omogočeno sodelovanje na seji tudi v obliki predstavitve ugotovitev in ocen ter predlogov ukrepov organa nadzora.

(3) O podani zahtevi iz prvega odstavka in o obravnavi poročila ter opredelitvi do ugotovljenih nepravilnosti ali nesmotrnosti iz drugega odstavka tega člena ter opustitvi tega dejanja, lahko računsko sodišče obvesti tudi delovno telo državnega zbora, pristojno za nadzor javnih financ.

40. člen (vročanje)

(1) Vsi sklepi in drugi dokumenti, od vročitve katerih začne teči katerikoli rok po tem zakonu, se vročajo z uporabo univerzalne poštne storitve.

(2) Vročanje se lahko izvede tudi na druge načine, ki omogočajo dokaz o vročitvi dokumenta.

(3) Vročanje prejšnjim odgovornim osebam se izvede skladno z določbami zakona o splošnem upravnem postopku.

(4) Računsko sodišče lahko vroča po elektronski poti, če uporabnik javnih sredstev ali druga stranka v postopku sporoči, da želi vročitev dokumentov v varni elektronski predal in v drugih primerih, ko računsko sodišče ugotovi, da ima naslovnik varni elektronski predal.

5. POGOJI ZA DELO RAČUNSKEGA SODIŠČA

41. člen (sredstva za delo računskega sodišča)

(1) Sredstva za delo računskega sodišča določi državni zbor na predlog računskega sodišča in so sestavni del državnega proračuna. Računsko sodišče samostojno odloča o porabi proračunskih sredstev v okviru svojega finančnega načrta.

(2) Računovodske izkaze računskega sodišča revidira revizijska gospodarska družba, ki jo izbere državni zbor na predlog delovnega telesa, ki je pristojno za nadzor javnih financ.

(3) Poročilo revizijske gospodarske družbe se vroči državnemu zboru in računskemu sodišču.

6. PRAVICE IN POLOŽAJ FUNKCIONARJEV RAČUNSKEGA SODIŠČA

42. člen (pravice in položaj članov računskega sodišča)

(1) Akt o nastopu in akt o prenehanju funkcije člana računskega sodišča izda državni zbor.

(2) Čas od dneva, ko nastopi funkcijo, do dneva, ko preneha opravljati funkcijo, se članu računskega sodišča šteje v delovno dobo. V tem času je socialno zavarovan po predpisih, ki urejajo obvezno socialno zavarovanje oseb v delovnem razmerju.

(3) Za druge prejemke, povračila stroškov in pravice članov računskega sodišča se uporabljajo določbe zakonov, ki urejajo te pravice za funkcionarje.

(4) Član računskega sodišča, ki je bil do imenovanja v delovnem razmerju v državnem organu, organu samoupravne lokalne skupnosti, javnem podjetju ali javnem zavodu, ima pravico, da se po prenehanju funkcije člana računskega sodišča vrne na delo, ki ga je opravljal, ali na drugo delo, ki ustreza vrsti in stopnji njegove strokovne izobrazbe.

43. člen (pravica do nadomestila plače po prenehanju funkcije člana računskega sodišča)

(1) Član računskega sodišča, ki mu je prenehala funkcija in iz objektivnih razlogov ne more nadaljevati

z opravljanjem prejšnje funkcije ali nadaljevati prejšnjega dela ali dobiti druge ustrezne zaposlitve in ne izpolnjuje pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine v skladu s predpisi, ki urejajo obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, oziroma s posebnimi predpisi, v katerih je urejena pravica do starostne pokojnine, ima, dokler se ne zaposli ali začne opravljati pridobitne dejavnosti oziroma dokler ne izpolni navedenih pogojev za upokojitev, pravico do nadomestila plače v višini 80 odstotkov zadnje mesečne plače, ki jo je prejel, ko je opravljal funkcijo, vendar najdlje eno leto od prenehanja funkcije člana računskega sodišča. Če je namesto zadnje plače prejel nadomestilo, se nadomestilo plače iz tega odstavka odmeri od zadnje mesečne plače, ki bi jo prejel, če bi opravljal funkcijo.

(2) Pravica do nadomestila plače iz prejšnjega odstavka se lahko podaljša do izpolnitve pogojev za upokojitev, navedenih v prejšnjem odstavku, vendar najdlje še za eno leto.

(3) Član računskega sodišča, ki je opravljal funkcijo člana že pred mandatom, ki mu je prenehal, ima za vse prejšnje mandate pravico do dodatnega trimesečnega nadomestila plače.

(4) Čas prejemanja nadomestila plače se članu računskega sodišča, ki mu je prenehala funkcija, šteje v pokojninsko dobo. V tem času je socialno zavarovan po predpisih, ki urejajo obvezno socialno zavarovanje oseb v delovnem razmerju, ob upokojitvi pa mu pripada pravica do odpravnine.

(5) Član računskega sodišča, ki mu je funkcija člana prenehala pred potekom enega leta od imenovanja, nima pravice do nadomestila plače.

44. člen **(uveljavljanje pravice do nadomestila plače)**

(1) O pravici do nadomestila plače odloča pristojno delovno telo državnega zbora.

(2) Za uveljavljanje pravice do nadomestila plače mora član računskega sodišča, ki mu je prenehala funkcija, najkasneje v 15 dneh po prenehanju funkcije, pristojnemu delovnemu telesu državnega zbora predložiti vlogo za uveljavljanje pravice do nadomestila plače in dokazila o izpolnjevanju pogojev za pridobitev pravice do nadomestila plače. V primeru nemožnosti vrnitve na delovno mesto v okviru prejšnjega delodajalca je treba izkazati, zakaj vrnitev ni mogoča.

(3) O vlogi za uveljavljanje pravice do nadomestila plače odloči pristojno delovno telo državnega zbora najkasneje v 14 dneh z odločbo.

(4) Pravica do prejemanja nadomestila plače preneha, če član računskega sodišča, ki mu je prenehala funkcija, pred potekom obdobja, za katerega mu pripada nadomestilo plače, začne opravljati drugo funkcijo, se zaposli, začne opravljati pridobitno dejavnost ali izpolni minimalne pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine brez zmanjšanja v skladu s predpisi, ki urejajo obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje oziroma v skladu s posebnimi predpisi, v katerih je urejena pravica do starostne pokojnine.

(5) Član računskega sodišča, ki mu je prenehala funkcija, je v času prejemanja nadomestila plače dolžan obvestiti pristojno delovno telo državnega zbora in organ, ki izplačuje nadomestilo plače, o vseh prejemkih iz naslova opravljanja dela najkasneje v sedmih dneh po prejetem plačilu. Za prejete zneske po plačilu davkov in obveznih prispevkov se članu računskega sodišča, ki mu je prenehala funkcija, zniža znesek nadomestila, ki mu pripada v skladu s prvim odstavkom prejšnjega člena, kar se obračuna pri prvem naslednjem izplačilu nadomestila.

(6) Član računskega sodišča, ki mu je prenehala funkcija, zaradi izogibanja določbam o trajanju in višini nadomestila, ne sme sklepati dogovorov za odložena plačila in drugih dogovorov, ki bi bili v nasprotju z namenom pravice do nadomestila plače.

(7) Če član računskega sodišča, ki mu je prenehala funkcija, ravna v nasprotju s petim in šestim odstavkom tega člena, mu preneha pravica do nadomestila plače in mora vrniti zneske nadomestila plače, ki so bili prejeti neupravičeno.

(8) Nadomestilo plače, prispevki za socialno zavarovanje in odpravnina se izplačujejo iz proračunskih sredstev računskega sodišča.

45. člen
(pravice in položaj vrhovnih državnih revizorjev)

- (1) Odločbo o nastopu in odločbo o prenehanju funkcije vrhovnega državnega revizorja izda predsednik računskega sodišča.
- (2) Čas od dneva, ko nastopi funkcijo, do dneva, ko preneha opravljati funkcijo, se vrhovnemu državnemu revizorju šteje v delovno dobo. V tem času je socialno zavarovan po predpisih, ki urejajo obvezno socialno zavarovanje oseb v delovnem razmerju.
- (3) Vrhovni državni revizor, ki je bil do imenovanja v delovnem razmerju v državnem organu, organu samoupravne lokalne skupnosti, javnem podjetju ali javnem zavodu, ima pravico, da se po prenehanju funkcije vrhovnega državnega revizorja vrne na delo, ki ga je opravljal, ali na drugo delo, ki ustreza vrsti in stopnji njegove strokovne izobrazbe.
- (4) Za druge prejemke, povračila stroškov in pravice vrhovnega državnega revizorja se uporabljajo določbe zakonov, ki urejajo te pravice za funkcionarje v državnih organih.

46. člen
(pravice in položaj generalnega sekretarja računskega sodišča)

- (1) Odločbo o nastopu in odločbo o prenehanju funkcije generalnega sekretarja računskega sodišča izda predsednik računskega sodišča.
- (2) Čas od dneva, ko nastopi funkcijo, do dneva, ko preneha opravljati funkcijo, se generalnemu sekretarju računskega sodišča šteje v delovno dobo. V tem času je socialno zavarovan po predpisih, ki urejajo socialno zavarovanje oseb v delovnem razmerju.
- (3) Generalni sekretar, ki je bil do imenovanja v delovnem razmerju v državnem organu, organu samoupravne lokalne skupnosti, javnem podjetju ali javnem zavodu, ima pravico, da se po prenehanju funkcije generalnega sekretarja vrne na delo, ki ga je opravljal, ali na drugo delo, ki ustreza vrsti in stopnji njegove strokovne izobrazbe.
- (4) Za druge prejemke, povračila stroškov in pravice generalnega sekretarja računskega sodišča se uporabljajo določbe zakonov, ki urejajo te pravice za funkcionarje v državnih organih.

47. člen
(pravica do letnega dopusta in drugih odsotnosti)

- (1) Funkcionar ima v času trajanja funkcije pravico do letnega dopusta po merilih, ki veljajo za javne uslužbence v državni upravi. Za zahtevnost opravljanja funkcije pripada funkcionarjem osem dni letnega dopusta, če drug zakon ne določa drugače.
- (2) Funkcionar ima v koledarskem letu pravico do odsotnosti z nadomestilom plače in sicer do največ 7 dni, če drug zakon ne določa drugače.
- (3) Funkcionar ima pravico do odsotnosti z nadomestilom plače iz prejšnjega odstavka v primerih in pod enakimi pogoji, kot je to urejeno za javne uslužbence v državni upravi.
- (4) V izjemnih primerih, če posebne okoliščine zahtevajo daljšo odsotnost, se lahko funkcionarju odobri izredni dopust do 30 dni v koledarskem letu.
- (5) Sklepe o letnem dopustu in drugih odsotnostih izda računsko sodišče.

7. KAZENSKE DOLOČBE

48. člen
(prekrški)

(1) Z globo 2.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost ali odgovorna oseba v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti, če:

1. ne predloži ali ne predloži pravočasno podatkov oziroma dokumentov, ki jih zahteva računsko sodišče oziroma ne odgovori ali ne odgovori pravočasno na zahtevo računskega sodišča (drugi oziroma tretji odstavek 30. člena, prvi odstavek 31. člena ali deseti odstavek 33. člena),
2. kot uporabnik javnih sredstev kot subjekt, na katerega je naslovljena zahteva za pripravo odzivnega poročila, le-tega ne predloži ali ga ne predloži pravočasno (prvi in drugi odstavek 37. člena),
3. kot uporabnik javnih sredstev kot organ, ki mu je bil vročen poziv za ukrepanje, ne predloži ali ne predloži pravočasno računskemu sodišču poročila o ukrepanju niti obrazložitve opustitve ukrepov (deveti odstavek 37. člena)
4. kot organ, ki mu je bil vročen poziv za razrešitev odgovorne osebe ne sporoči ali ne sporoči pravočasno svoje odločitve računskemu sodišču (petnajsti odstavek 37. člena)
5. kot organ nadzora uporabnika javnih sredstev ali občinski svet ne posreduje poročila računskemu sodišču oziroma ga ne posreduje pravočasno (tretji odstavek 38. člena).

(2) Z globo 2.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo 2.000 eurov se kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

49. člen

(prekršek glede varovanja zaupnosti podatkov in dokumentov)

(1) Z globo 2.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki krši obveznost varovanja zaupnih podatkov po tem zakonu, jih pridobiva ali jih pridobiva v večjem obsegu, kot je to potrebno za opravljanje svoje funkcije, delovnih nalog, pooblastil ali pogodbenih obveznosti, jih uporablja za druge namene, kot so nameni zaradi katerih so bili ti podatki pridobljeni ali jih posreduje oziroma omogoči posredovanje podatkov neupravičenim tretjim osebam (32. člen).

(2) Z globo 2.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo 600 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

50. člen

(prekrški nekdanjih članov računskega sodišča)

Z globo 600 eurov se kaznuje za prekršek nekdanji član računskega sodišča:

1. če v času prejemanja nadomestila plače v nasprotju s petim dostavkom 43. člena zakona ne obvesti pristojnega delovnega telesa in računskega sodišča o prejemkih iz naslova opravljanja dela ali
2. sklene dogovor o odloženem plačilu ali drug dogovor v nasprotju s šestim odstavkom 43. člena zakona.

51. člen
(posredovanje statističnih podatkov)

Vsi organi, ki so pristojni za vodenje postopkov zaradi prekrškov, in jim je računsko sodišče na podlagi svojih ugotovitev v revizijskih postopkih posredovalo predlog za uvedbo postopka zaradi prekrška morajo enkrat letno, najpozneje do 31. januarja tekočega leta za preteklo leto, računskemu sodišču posredovati statistično poročilo o obravnavi predlogov računskega sodišča za uvedbo postopkov zaradi prekrškov.

8. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

52. člen
(prehodno obdobje)

(1) V treh mesecih po uveljavitvi tega zakona sprejme senat računskega sodišča poslovnik. Do sprejema novega poslovnika se uporablja veljavni poslovnik.

(2) Podzakonske predpise iz sedmega odstavka 22. člena in prvega ter sedmega odstavka 26. člena tega zakona, sprejme predsednik računskega sodišča najkasneje v enem mesecu od uveljavitve poslovnika.

53. člen
(dokončanje postopkov)

(1) Revizije, pri katerih je bil na dan uveljavitve zakona že izdan sklep o izvedbi revizije se dokončajo po določbah do sedaj veljavnega zakona in poslovnika računskega sodišča.

(2) Porevizijski postopki na podlagi odzivnih poročil, predloženih računskemu sodišču pred uveljavitvijo tega zakona ter porevizijski postopki, v katerih je potekel rok za predložitev odzivnega poročila pred uveljavitvijo tega zakona se dokončajo po določbah Zakona o računskem sodišču (Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12).

54. člen
(program dela za leto 2020)

Ne glede na peti odstavek 29. člena tega zakona se program dela za izvrševanje revizijske pristojnosti računskega sodišča za leto 2020 določi najpozneje v dveh mesecih po uveljavitvi zakona.

55. člen
(kontinuiteta mandata funkcionarjev računskega sodišča)

Funkcionarji računskega sodišča, ki so bili imenovani v skladu z Zakonom o računskem sodišču (Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12, v nadaljnjem besedilu: ZRacS-1), opravljajo po uveljavitvi tega zakona funkcijo funkcionarja računskega sodišča do izteka dobe, za katero so bili imenovani po ZRacS-1.

56. člen
(prenehanje veljavnosti)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona, preneha veljati Zakon o računskem sodišču (Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12).

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati imenik izvedencev računskega sodišča iz 19. člena ZRacS-1.

(3) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati 97. člen zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 –uradno prečiščeno besedilo, 14/13–popr., 101/13, 55/15-ZFisP, 96/15-ZIPRS1617 in 13/18) v delu, ki se nanaša na popravek revizorja k zaključnemu računu državnega proračuna.

57. člen (začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV PO ČLENIH

K 1. členu

Prvi člen določa okvirno vsebino, ki jo zakon ureja: sestavo, organizacijo in pristojnosti računskega sodišča, način izvrševanja pristojnosti ter položaj in pravice funkcionarjev na računskem sodišču. .

K 2. členu

Računsko sodišče je najvišji revizijski urad v državi in Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a, v nadaljnjem besedilu: Ustava RS) v 150. členu kot polje njegovega delovanja določa državne račune, državni proračun in celotno javno porabo, s čimer želi poudariti, da lahko računsko sodišče izvaja svoje pristojnosti povsod, kjer gre za uporabo javnih sredstev.

Da lahko uresničuje podeljena pooblastila in izvršuje svoje pristojnosti, je računsko sodišče samostojen in neodvisen državni organ. Samostojnost in neodvisnost je računskemu sodišču zagotovljena tako v organizacijskem kot finančnem in kadrovskem smislu, kot tudi glede določanja obsega in načina izvrševanja njegovih pristojnosti. Posamezna zagotovila za samostojnost in neodvisnost so urejena v nadaljevanju zakona, predvsem v zvezi z njegovo organizacijsko samostojnostjo (3. in 6. – 19. člen) in finančno neodvisnostjo (41. člen).

Ljubljana je kot upravno središče Republike Slovenije najbolj primerna lokacija za sedež računskega sodišča. Če bi računsko sodišče ugotovilo in presodilo, da lahko delo učinkoviteje organizira z vzpostavitvijo organizacijskih enot izven sedeža, mu zakon to omogoča.

K 3. členu

Zakon o računskem sodišču določa temeljne konstitutivne elemente računskega sodišča kot državnega organa, opredeli njegove pristojnosti in odgovornosti, in osrednje organizacijske ter upravljavske elemente. Zakon tako vsebuje vse pomembne določbe, potrebne za izvrševanje pristojnosti računskega sodišča, zaradi česar je poslovníku prepuščena le ureditev v manjšem obsegu, katerega meje so znotraj zakonskega okvira. Podrobneje se zakonski elementi in načini uresničevanja zakonskih določil uredijo s poslovníkom, ki je splošni akt poslovníške ureditve za kakovostno in učinkovito izvrševanje nalog in pristojnosti institucije.

Da se zagotovi samostojnost in neodvisnost računskega sodišča tudi pri podrobnejšem urejanju organizacije in izvajanja pristojnosti, poslovník sprejme senat računskega sodišča kot najvišje odločevalno in posvetovalno telo članov računskega sodišča. Pri tem ga vodi cilj, da so načini in postopki s katerimi računsko sodišče izvršuje svoje pristojnosti kar najbolj učinkoviti ob hkratnem zagotavljanju ustreznega varstva pravic strank v revizijskih postopkih in spoštovanju mednarodno

ujeljavljenih standardov za vrhovne revizijske institucije. Poslovnik se objavi tudi v Uradnem listu Republike Slovenije, s čimer postane splošen pravni akt in je vsakomur omogočeno, da se seznanijo z njegovo vsebino. Javnosti in stranke v postopkih se tako lahko prosto seznanijo s posameznimi koraki, pravicami in obveznostmi v postopku pred računskim sodiščem, kar pomembno prispeva k javnosti in preglednosti dela računskega sodišča ter zaupanju v njegovo delo.

K 4. členu

Delo računskega sodišča je vpeto v delovanje države in celotne družbe, ki se ves čas razvijata in spreminjata. Zato je utemeljeno pričakovati, da lahko v prihodnosti nastopijo situacije, ki jih specialni predpis kakršen je zakon o računskem sodišču in njegovi izvedbeni predpisi niso predvideli. V teh primerih se uporabi temeljni splošni predpis, ki ureja postopke za izvrševanje pooblastil upravnih in drugih državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil v upravnih zadevah, torej zakon, ki ureja splošni upravni postopek. S tem se zagotovi zadostna pravna varnost vseh strani v razmerjih izvrševanja revizijske pristojnosti računskega sodišča in zakonitost dela računskega sodišča kot organa, ki opravlja naloge zaradi varstva javnega interesa v vseh primerih.

K 5. členu

Javnost in preglednost dela računskega sodišča, kot ju določa prvi odstavek, sta pomembna elementa uresničevanja njegovega poslanstva in celovitega izvrševanja njegovih pristojnosti. Kot najvišji organ nadzora porabe javnih sredstev so njegovo delo in dognanja v interesu vseh javnosti, od neposredno vpletenih strank revizijskih postopkov do najširše splošne javnosti. Javna sredstva predstavljajo prispevek davkoplačevalcev v zameno za katerega utemeljeno pričakujejo, da bodo le-ta zagotavljala potrebne javne dobrine in uresničevala ustavne in zakonske zaveze ter izvajala programe, ki so jih volivci izbrali na volitvah. Računsko sodišče je edino, ki ima pristojnost neposredno nadzirati to porabo in dolžnost, da o ugotovitvah poroča, na podlagi teh spoznanj opozarja, priporoča in svetuje. Na ta način zastopa in predstavlja interese vseh davkoplačevalcev v razmerju do vseh uporabnikov javnih sredstev. Pri tem mora ravnati zakonito, z vso profesionalno skrbnostjo in odgovorno.

Za svoje delo računsko sodišče odgovarja državnemu zboru kot najvišjemu predstavniškemu telesu in zakonodajnemu organu, kar ureja drugi odstavek. Poroča mu v obliki letnih poročil o delu, ki vsebujejo celovito predstavitev vseh aktivnosti računskega sodišča, ki jih je izvedlo v posameznem koledarskem letu s ciljem uresničevanja podeljenih pristojnosti.

Računsko sodišče svoje ugotovitve razkriva v revizijskih in porevizijskih poročilih, kjer poleg ugotovljenih nepravilnosti in nesmotrnosti navaja tudi zahtevane ukrepe za njihovo odpravo in izvedene ukrepe na strani revidiranih uporabnikov javnih sredstev na podlagi teh zahtev ter oceno zadovoljivosti teh ukrepov.

Kadar revidirani uporabniki javnih sredstev z računskim sodiščem ne sodelujejo na načine kot je predvideno z zakonom, oziroma ne izvedejo zadovoljivo popravilnih ukrepov, so za te primere predvidene sankcije v obliki prekrškov ali ovadb. Informacija o tem, kolikokrat je moralo računsko sodišče sankcionirati uporabnike javnih sredstev, je pomemben podatek tako za državni zbor kot za javnost, zato tretji odstavek določa, da morajo biti sestavni del letnega poročila. Državni zbor namreč lahko v okviru svojih pristojnosti od izvršne oblasti zahteva nadaljnja ustrezna ravnanja, da bi se doseglo željeno stanje, skladno z veljavnimi predpisi ali načeli smotrnega poslovanja in tudi pojasnila in stališča o določenem vprašanju, ki ga je računsko sodišče zaznalo kot pomembno javno finančno vprašanje.

Za učinkovito varovanje javnih financ je pomembno, da lahko računsko sodišče v primerih, kadar

njegova pooblastila ne omogočajo nadaljnjega ukrepanja, na svojo pobudo in kadar presodi, da je to potrebno in primerno, delovna telesa državnega zbora pozove, da obravnavajo ali omogočijo predstavitev revizijskega ali drugega poročila, spoznanj in stališč, ki jih je računsko sodišče oblikovalo pri izvajanju svojih pristojnosti. Računsko sodišče lahko predlaga, da delovno delo državnega zbora v okviru svojih pristojnosti sprejme potrebne ukrepe ali pridobi potrebne informacije kakor tudi zahteva sprejem potrebnih ukrepov ali opredelitev do pomembnih ugotovitev iz revizijskega poročila od državnega zbora, vlade in morebitnih drugih pristojnih organov, v katerih pristojnost je ustrezno odreagirati na ugotovljene nepravilnosti in se opredeliti do pomembnih ugotovitev računskega sodišča.

K 6. členu

Prvi odstavek določa, da so člani računskega sodišča funkcionarji. Člani so trije, predsednik in dva njegova namestnika, ki imata izenačen položaj. Vsi trije člani računskega sodišča tvorijo senat računskega sodišča, kot ga določa 12. člen. V drugem odstavku so določeni formalni pogoji, ki jih mora posamezni kandidat izpolnjevati, da je lahko imenovan za člana računskega sodišča. Ti pogoji so, poleg slovenskega državljanstva, ustrezna stopnja strokovne izobrazbe; ustrezno strokovno znanje, znanje vsaj enega svetovnega jezika ter da v štirih letih pred imenovanjem kandidat ni bil član vlade, poslanec državnega zbora ali evropskega parlamenta oziroma ni imel funkcije v organih političnih strank. Predlog novega zakona v tem členu kot tudi v nadaljnjih členih sledi spremembi šolske zakonodaje, ki je uvedla nove »bolonjske programe« in posledično ustrezni ravni pridobljene izobrazbe. Dosedanja ureditev je določala, da mora imeti član računskega sodišča najmanj univerzitetno izobrazbo, to je izobrazbo pridobljeno po končanem univerzitetnem programu, ki ustreza 7 stopnji ravni po Uredbi o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja (Uradni list RS, št. 46/06 in 8/17). Sedmi stopnji ravni poleg univerzitetne izobrazbe ustrežata tudi visoka strokovna izobrazba s specializacijo oziroma magisterijem znanosti oziroma izobrazba pridobljena po študijskem programu druge stopnje v skladu z Zakonom o visokem šolstvu Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 – ZUPŠ in 65/17). Člane računskega sodišča imenuje državni zbor. Neodvisnost in nepristranskost člana računskega sodišča sta ključnega pomena pri izvrševanju njegove funkcije.

K 7. členu

Mandat članov računskega sodišča traja devet let in je ponovljiv. Funkcija člana računskega sodišča pa ni politična funkcija, temveč je strokovna funkcija, na katero ga državni zbor imenuje kot strokovnjaka.

Drugi odstavek ureja primere, ko članu računskega sodišča poteče mandatna doba preden je imenovan nov član računskega sodišča, ali če novo imenovani član ne more nastopiti funkcije dan potem, ko dosedanjemu članu poteče mandatna doba. V takih situacijah je predvideno, da dosedanji član računskega sodišča opravlja funkcijo, dokler novo imenovani član ne nastopi funkcije, s čimer je zagotovljeno nemoteno delovanje računskega sodišča do nastopa funkcije novega člana računskega sodišča. Predlagana rešitev velja le v primeru rednega prenehanja mandata. V primerih, ki so opredeljeni kot predčasna razrešitev po 11. členu zakona, delo člana računskega sodišča preneha takoj. V primeru, če se predčasno razreši predsednika računskega sodišča, se nemoteno delo računskega sodišča zagotavlja v skladu s 14. členom predloga zakona.

O prenehanju mandata članu računskega sodišča obvesti predsednik računskega sodišča predsednika republike najkasneje šest mesecev pred iztekom mandatne dobe, kar je primerno obdobje za pravočasno izvedbo kandidacijskega postopka in postopka imenovanja novega člana računskega sodišča. Poziv za prijavljanje možnih kandidatov za člana računskega sodišča objavi predsednik republike, ki državnemu zboru tudi predlaga kandidata za člana računskega sodišča. V primeru predčasnega prenehanja mandata člana računskega sodišča, mora predsednik državnega

zboru o tem takoj obvestiti predsednika republike in druga člana računskega sodišča, zaradi izvedbe postopka imenovanja novega člana računskega sodišča oziroma, da se zagotovi zakonitost nadaljnjega dela senata računskega sodišča.

K 8. členu

Prvi odstavek določa, da poziv za prijavljanje možnih kandidatov za člana računskega sodišča objavi predsednik republike. Predvidena je objava poziva v Uradnem listu Republike Slovenije, kar zagotavlja obveščenost širokega kroga ustreznih strokovnjakov kot možnih kandidatov za člana računskega sodišča. V pozivu mora biti jasno navedeno, ali se poziv nanaša na zbiranje kandidatur za predsednika ali enega od namestnikov predsednika računskega sodišča.

Prijavo se pošlje predsedniku republike, za kar je predpisan rok, ki ne sme biti krajši od 30 dni. Rok za prijavo je določen glede na zahtevnost in odgovornost funkcije, ki jo član računskega sodišča opravlja. Izjema od predpisanega roka velja v primeru predčasnega prenehanja mandata ali če predlagani kandidat ne dobi potrebne večine poslanskih glasov, ko je določeno, da rok za prijavo ne sme biti krajši od 15 dni po objavi poziva. Krajša določitev roka je posledica izrednih situacij, kot sta predčasno prenehanje mandata in nedosežena potrebna večina poslanskih glasov, česar vnaprej ni mogoče predvideti, v interesu institucije pa je, da je član računskega sodišča imenovan v čim krajšem času.

V tretjem odstavku je določeno, da mora biti prijava obrazložena, priložena ji mora biti pisna izjava, da je kandidat pripravljen sprejeti kandidaturo. Ta pisna izjava je še posebej pomembna, če kandidata za člana računskega sodišča predlaga kdo drug, ne kandidat sam sebe. Predsednik republike v 30 dneh po izteku roka določenega v pozivu za prijavljanje možnih kandidatov, predlaga državnemu zboru kandidata za člana računskega sodišča izmed prijavljenih kandidatov. Državni zbor o predlaganem kandidatu glasuje skladno z določbami 9. člena.

K 9. členu

Imenovanje članov računskega sodišča izhaja že iz Ustave RS. O predlaganem kandidatu za člana računskega sodišča mora državni zbor odločiti s tajnim glasovanjem v 30 dneh po predložitvi predloga s strani predsednika republike. Predlagani kandidat je imenovan, če zanj glasuje večina vseh poslancev, v nasprotnem primeru predsednik republike objavi nov poziv za prijavljanje možnih kandidatov za člana računskega sodišča, kot je predvideno v drugem odstavku 8. člena.

Drugi odstavek predvideva udeležbo predlaganega kandidata na seji državnega zbora, na kateri državni zbor odloča o njegovi kandidaturi, z namenom predstavitve predlaganega kandidata poslancem. Tretji odstavek določa, da v primeru, ko predlagani kandidat ne dobi potrebne večine poslanskih glasov, predsednik državnega zbora o tem takoj obvesti člane računskega sodišča in predsednika republike, ki objavi nov poziv za prijavljanje kandidatov za člana računskega sodišča.

K 10. členu

Po imenovanju in pred nastopom funkcije, poda član računskega sodišča pred državnim zborom naslednjo prisego: "Prisegam, da bom opravljal(a) svoje delo skladno z ustavo in zakonom, pošteno, vestno in nepristransko." Prisega je odraz neodvisnosti in nepristranskosti funkcije člana računskega sodišča, ki mu jo zagotavlja že Ustava RS in se s prisego tudi javno izrazi. Za zakonito in legitimno delovanje senata računskega sodišča je ključno, da vsi člani računskega sodišča delujejo skladno z ustavo in zakonom ter vestno, pošteno in nepristransko.

Drugi in tretji odstavek določata, da novo imenovani član računskega sodišča nastopi funkcijo najkasneje tri mesece po dani prisegi oz. z iztekom mandatne dobe dosedanjemu članu računskega sodišča, če le-ta na dan prisege še ni potekla.

K 11. členu

Taksativno in alternativno so določeni primeri, v katerih članu računskega sodišča predčasno preneha mandat. V večini primerov mandat predčasno preneha po samem zakonu, pri čemer državni zbor le ugotovi, da je članu mandat prenehal. Gre za primere, če je član računskega sodišča državnemu zboru predložil izjavo, da odstopa; če je pravnomočno obsojen za podrobno določeno kaznivo dejanje; če trajno izgubi delovno zmožnost za opravljanje svoje funkcije ali če ne izpolnjuje več pogojev za člana računskega sodišča.

Po drugi strani pa mora državni zbor izpeljati poseben ugotovitveni postopek, če naj bi člana računskega sodišča predčasno razrešil, ker ne ravna v skladu z zakonom in ustavo. Gre za diskrecijsko pravico državnega zbora, da presodi ali član računskega sodišča, kljub temu, da ni izpolnjen pogoj za prenehanje mandata po samem zakonu, uživa še zadostno zaupanje za opravljanje nalog v pristojnosti računskega sodišča. V tem primeru pobudo lahko vloži najmanj 15 poslancev, vsebovati pa mora opis očitane kršitve zakona oz. ustave in ustrezna dokazila o očitanih kršitvah. Pobudo obravnava delovno telo državnega zbora, pristojno za nadzor javnih financ, ki lahko od pobudnikov zahteva njeno dopolnitev in za to določi primeren rok. Če pobudniki pobude ne dopolnijo oziroma je ne dopolnijo v roku se šteje, da ni bila vložena. Na seji delovnega telesa ima član računskega sodišča skladno s tretjim odstavkom pravico pisno ali ustno odgovoriti na očitane kršitve zakona oziroma ustave, torej pravico do zagovora. Če delovno telo pobudo sprejme, poroča o ugotovljenih kršitvah zakona oziroma ustave državnemu zboru in mu predlaga, da člana računskega sodišča razreši. Delovno telo odloča o pobudi z glasovanjem in jo bodisi sprejme bodisi zavrne. Pobuda je sprejeta, če zanjo glasuje večina vseh članov delovnega telesa.

Šesti odstavek določa trenutek prenehanja mandata članu računskega sodišča. Le temu mandat preneha, ko državni zbor ugotovi nastop razloga iz 1., 2., 3. ali 4. točke prvega odstavka tega člena oziroma, ko postane sklep o predčasni razrešitvi na podlagi 5. točke prvega odstavka tega člena pravnomočen.

K 12. členu

Senat tvorijo trije člani računskega sodišča in je najvišje odločevalno in posvetovalno telo računskega sodišča. Med njegove pristojnosti in naloge sodi odločanje o tistih vprašanjih, kjer je še posebej pomembno, da sta zagotovljeni nepristranskost in visoka stopnja razumevanja vloge računskega sodišča v ožjem in širšem kontekstu.

V tem okviru senat s sprejemom poslovnika določi načine in postopke za izvrševanje revizijske pristojnosti, izdaja mnenja o javnofinančnih vprašanjih kot splošna mnenja, lahko pa v konkretnih primerih za izvajanje revizij in drugih vidikov izvrševanja revizijske pristojnosti, oblikuje stališče o vprašanjih, ki so procesno povezana z revidiranjem in izvajanjem nadzora nad porabo javnih sredstev. Izdajanje mnenj o javnofinančnih vprašanjih je pomemben način povečevanja dodane vrednosti izvajanja revizij. Kadar računsko sodišče pri izvajanju svoje revizijske pristojnosti naleti na javnofinančno vprašanje, ki se nanaša na širši krog uporabnikov javnih sredstev, ali je pomembno za pravilno ali smotno poslovanje javnega sektorja kot celote, senat izda o tem vprašanju mnenje, ki se javno objavi na spletnih straneh računskega sodišča. S tem najširši javnosti posreduje mnenje in hkrati tudi informacijo, kako bo tovrstna vprašanja v prihodnje obravnaval v svojih revizijah. Namen izdajanja takih mnenj je tako preventiven kot informativen.

Primeri, ko senat odloča v posameznem procesu revizije so odločitev o ugovoru zoper zahtevo za predložitev podatkov, ugovoru zoper sklep o izvedbi revizije, ugovoru zoper revizijsko razkritje v predlogu revizijskega poročila, ugovoru zoper predlog popravka revizorja ter o roku za predložitev odzivnega poročila daljšem od 90 dni. Poleg tega lahko predsednik računskega sodišča predlaga, da senat zavzame stališče o določenem vprašanju izvajanja revizijske pristojnosti tudi v posameznem

procesu revizije, kadar oceni, da je za nepristransko, celovito in objektivno odločitev potrebno, da vsi člani predstavijo svoja stališča. To daje predsedniku možnost, da kot vrhovni državni revizor tudi v posameznih postopkih izvajanj revizij skrbi za strokovno preišljen, uravnotežen ter enovit pristop pri izvrševanju revizij.

Računsko sodišče mora imeti možnost, da v utemeljenih primerih, najkasneje do izdaje osnutka revizijskega poročila, ustavi izvajanje revizije. Sklep o ustavitvi revizije, ki mora biti obrazložen, sprejme senat računskega sodišča s soglasjem vseh članov. Takšna možnost je pomembna za učinkovito izvajanje revizijske pristojnosti, saj se okoliščine primera lahko tako spremenijo, da načrtovano izvajanje revizije ne bi bilo več mogoče, ker bi subjekti nehali obstajali ali bi se nehala izvajati dejavnost oziroma izvajanje revizije ne bi bilo smotno, ker bi se ureditev bistveno spremenila ali bi šlo za podvajanje nadzora z obravnavo v okviru druge revizije. V vseh teh primerih odločitev pomembno vpliva na nadaljevanje postopka revizije, rezultat revizije ali učinke revizije, ki jih računsko sodišče lahko utemeljeno zahteva in pričakuje od revidirancev. Čeprav gre za konkretne in posamične situacije, je odločanje senata v teh primerih predvideno zaradi zagotavljanja enotnega in celovitega pristopa in presoje, ki upošteva širši kontekst vloge računskega sodišča ter zaradi posledic, ki jih te odločitve lahko imajo. Med druge pristojnosti sodi npr. podajanje zavezujočih mnenj v primeru predloga za predčasno razrešitev vrhovnega državnega revizorja ali generalnega sekretarja računskega sodišča.

K 13. členu

Prvi odstavek določa pristojnosti predsednika računskega sodišča, ki zastopa in predstavlja računsko sodišče, je generalni državni revizor in predstojnik računskega sodišča.

V drugem odstavku so navedene pristojnosti, ki jih ima predsednik računskega sodišča kot generalni državni revizor in sicer: usmerja in odobrava izvrševanje pristojnosti računskega sodišča, tako da določa program dela in podpisuje akte računskega sodišča. Kot odgovorna oseba za izvrševanje pristojnosti računskega sodišča, predsednik računskega sodišča podpiše in izda vsa revizijska in porevizijska poročila, s čimer osebno prevzema odgovornost tudi za to, da računsko sodišče svoje pristojnosti izvršuje na način, ki zagotavlja uresničevanje vloge računskega sodišča in ustvarja največjo dodano vrednost za vse davkoplačevalce. Predsednik računskega sodišča predpisuje tudi pravila državnega revidiranja; za to izdaja smernice in napolila; lahko odredi službeni nadzor nad izvajanjem revizijskih nalog; za to izda nadzorstveno odredbo; sklicuje in vodi seje senata računskega sodišča; in opravlja druge zadeve v skladu s tem zakonom.

V tretjem odstavku so posebej izpostavljene pristojnosti, ki jih ima predsednik računskega sodišča kot predstojnik računskega sodišča in sicer: določa poslovni red računskega sodišča z izdajanjem navodil in pravilnikov; določa predlog finančnega načrta računskega sodišča in uskladitev predloga z odobrenim državnim proračunom; odreja naloge na računskem sodišču, za to lahko izdaja odredbe; in ima druge pristojnosti, določene z zakonom (npr.: imenuje vrhovne državne revizorje, generalnega sekretarja). Poleg teh nalog predsednik računskega sodišča izvršuje tudi vse ostale naloge predstojnika, kot jih določa veljavna zakonodaja (npr. urejanje delovnopравnih razmerij itd.)

K 14. členu

Prvi odstavek določa, da na podlagi pooblastila predsednika računskega sodišča namestnika predsednika računskega sodišča opravljata naloge generalnega državnega revizorja. Pristojnosti generalnega državnega revizorja so določene v drugem odstavku 13. člena zakona, namestnika predsednika računskega sodišča lahko opravljata le tiste naloge iz pristojnosti generalnega državnega revizorja, za katere jima predsednik računskega sodišča podeli pooblastilo. Pooblastilo preneha, če ga predsednik računskega sodišča prekliče ali s prenehanjem funkcije namestnika predsednika računskega sodišča. Predsednik računskega sodišča lahko pooblastilo kadarkoli zoži.

Drugi odstavek določa, da v primeru odsotnosti, smrti, predčasnega prenehanja mandata, ki vključuje

tudi razrešitev ali odstop predsednika računskega sodišča, trajne ali začasne nesposobnosti za opravljanje funkcije, namestnik nadomešča predsednika računskega sodišča. Pristojnost za nadomeščanje se določi po senioriteti – predsednika nadomešča tisti izmed obeh namestnikov, ki opravlja funkcijo namestnika v posameznem mandatu dalj časa. Ker je mandat namestnika Računskega sodišča ponovljiv, se izmenjava namestnikov pri nadomeščanju predsednika zagotovi s tem, da se določanje senioritete veže na posamični mandat in ne na skupno delovno dobo v funkciji namestnika. Zgolj v primeru, če predsednik računskega sodišča kot tudi tisti namestnik predsednika, ki ga nadomešča po zakonu ne moreta izvrševati nalog ali opravljati dela (zaradi bolniške odsotnosti ali drugih nepredvidenih okoliščin) predsednika računskega sodišča nadomešča tisti namestnik, ki je bil imenovan kasneje.

K 15. členu

Določeno je, da ima računsko sodišče največ šest vrhovnih državnih revizorjev, ki imajo položaj funkcionarjev, in določeni so formalni pogoji za njihovo imenovanje. Za imenovanje in razrešitev vrhovnih državnih revizorjev je pristojen predsednik računskega sodišča. Imenuje jih za dobo devet let in so lahko ponovno imenovani. Odločbo o nastopu in odločbo o predčasni razrešitvi vrhovnega državnega revizorja izda predsednik računskega sodišča. Če vrhovnemu državnemu revizorju mandat preneha predčasno iz drugih razlogov, predsednik računskega sodišča o tem izda le ugotovitveni sklep. Pred nastopom funkcije pa morajo pred predsednikom računskega sodišča podati prisego, ki je določena v 10. členu zakona.

Pristojnosti vrhovnih državnih revizorjev so vodenje revizijskih oddelkov in izvrševanje revizijske pristojnosti računskega sodišča v skladu s tem zakonom, poslovníkom in pooblastili predsednika računskega sodišča. Vrhovni državni revizorji so za svoje delo odgovorni neposredno predsedniku računskega sodišča. Razdelitev področij revidiranja med oddelki se določi z notranjim aktom in sicer tako, da se zagotovi pokritost vseh področij delovanja uporabnikov javnih sredstev. Ključne pristojnosti vrhovnega državnega revizorja so vezane na izvrševanje revizijskih pristojnosti računskega sodišča in so podrobneje opisane v 4. in 5. poglavju zakonika.

Taksativno in alternativno so določeni primeri, v katerih vrhovnemu državnemu revizorju lahko predčasno preneha mandat. Ločeno so urejeni primeri, ko prenehanje nastopi zaradi nastopa v zakonu točno navedene okoliščine (če predsedniku računskega sodišča predloži izjavo, da odstopa; če je pravomočno obsojen za kaznivo dejanje s kaznijo odvzema prostosti; če trajno izgubi delovno zmožnost za opravljanje svoje funkcije; če ne izpolnjuje več pogojev za vrhovnega državnega revizorja) in primer, ko je treba izpeljati poseben ugotovitveni postopek, v katerem se ugotovi, če je ravnal v nasprotju z zakonom, poslovníkom ali prekoračil pooblastila predsednika računskega sodišča. Odločbo oziroma sklep o prenehanju mandata vrhovnega državnega revizorja izda predsednik računskega sodišča. V primeru razrešitve zaradi ravnanja, ki ni s v skladu z zakonom ali poslovníkom ali pomeni prekoračitev pooblastil predsednika mora predsednik pred razrešitvijo pridobiti mnenje senata, ki je za predsednika zavezujoče.

K 16. členu

Določeno je, da ima računsko sodišče generalnega sekretarja, ki je funkcionar. Določeni so formalni pogoji za imenovanje za generalnega sekretarja. Za imenovanje in razrešitev kakor tudi ugotovitev, da je mandat generalnega sekretarja predčasno prenehal je pristojen predsednik računskega sodišča. Imenuje ga za dobo devet let in je lahko ponovno imenovan. Generalni sekretar je pristojen za usklajevanje dela podpornih služb računskega sodišča, vodenje poslovanja računskega sodišča, je odredbodajalec za izvrševanje finančnega načrta računskega sodišča, opravlja tudi druge naloge po odredbah in v skladu s pooblastili predsednika računskega sodišča, za svoje delo je odgovoren neposredno predsedniku računskega sodišča.

Taksativno in alternativno so za predčasno prenehanje mandata generalnega sekretarja določeni

enaki primeri kot za predčasno prenehanje mandata vrhovnih državnih revizorjev. Ločeno so urejeni primeri, ko mandat preneha po samem zakonu, o čemer predsednik sodišča izda ugotovitveni sklep (če generalni sekretar predsedniku računskega sodišča predloži izjavo, da odstopa; če je pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje s kaznijo odvzema prostosti; če trajno izgubi delovno zmožnost za opravljanje svoje funkcije; če ne izpolnjuje več pogojev za generalnega sekretarja računskega sodišča) in primer, ko je na podlagi posebnega ugotovitvenega postopka generalni sekretar razrešen, ker je bilo ugotovljeno, da ni ravnal v skladu z zakonom, poslovnikom ali je prekoračil pooblastila predsednika računskega sodišča. Odločbo oziroma ugotovitveni sklep o prenehanju funkcije generalnega sekretarja računskega sodišča izda predsednik računskega sodišča. V primeru predčasne razrešitve mora upoštevati zavezujoče mnenje senata.

K 17. členu

Za funkcijo člana računskega sodišča, vrhovnega državnega revizorja in generalnega sekretarja računskega sodišča je uvedeno skupno poimenovanje »funkcija na računskem sodišču«. Določeno je, da funkcija na računskem sodišču ni združljiva s funkcijo v drugem državnem organu, organih lokalne skupnosti, organih politične stranke ali sindikata, z delom v državnem organu, organu lokalne skupnosti ali pri nosilcu javnih pooblastil; s članstvom v organu vodenja ali nadzora gospodarske družbe, gospodarske javne službe, sklada, zavoda ali zadruga; z opravljanjem kateregakoli poklica ali pridobitne dejavnosti, ki po zakonu ni združljiva z opravljanjem javne funkcije. Izrazi državni organ, organi lokalne skupnosti imajo pomen kot ga določata zakon, ki ureja skupna načela in druga skupna vprašanja sistema javnih uslužbencev in zakon, ki ureja sistem plač funkcionarjev in javnih uslužbencev v javnem sektorju. Nosilci javnih pooblastil so lahko pravne ali fizične osebe, ki so z zakonom ali na njegovi podlagi pridobile javno pooblastilo za opravljanje določenih nalog državne uprave. Organi vodenja ali nadzora so organi kot jih določajo zakoni, ki urejajo gospodarske družbe, gospodarske javne službe, javne sklade, zavode in zadruga. Določeno je, da z dnem nastopa funkcije na računskem sodišču njenemu nosilcu ex lege preneha funkcija v državnem organu, organih lokalne skupnosti, politične stranke ali sindikata. Drugo delo ali dejavnosti, ki po 17. členu niso združljive s funkcijo na računskem sodišču mora njen nosilec prenehati opravljati najkasneje v enem mesecu od dneva nastopa funkcije na računskem sodišču, v nasprotnem primeru mu z iztekom tega roka ex lege preneha funkcija na računskem sodišču.

K 18. členu

Določeno je, da nosilci funkcij na računskem sodišču ne smejo biti med seboj v sorodstvu v ravni črti do kateregakoli kolena, v stranski črti pa do četrtega kolena. Sorodstvo je razmerje med predniki in njihovimi potomci, kot tudi razmerje potomcev med seboj. Sorodstvo se označuje s črtami (linijami, vrstami) in s stopnjami (koleni). Sorodstvo med predniki in njihovimi potomci je sorodstvo v ravni črti. Stopnja sorodstva v ravni črti se določi tako, da se prešteje število rojstev, ki ločujejo prednika in potomca. Pri tem se ne všeteje rojstvo sorodnika, od katerega se začne šteti (Zupančič, dr. Karel: Oris družinskega prava, str. 34, 35²). Nosilci funkcij na računskem sodišču ne smejo biti med seboj v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnosti ali v svaštvenem razmerju do drugega kolena. Pri tem je treba upoštevati, da je z zakonsko zvezo že po zakonu izenačena tudi sklenjena ali nesklenjena partnerska zveza. Svaštvo je podano³ v času trajanja zakonske zveze oziroma smiselno enako tudi v času trajanja drugih z zakonsko zvezo izenačenih skupnosti (zunajzakonska skupnost, sklenjena in nesklenjena partnerska zveza). Stopnje (kolena) svaštva se določajo enako kot pri krvnem sorodstvu.

Za nosilce funkcij na računskem sodišču so določene prepovedi sodelovanja in odločanja v postopkih

² Oris družinskega prava/Karel Zupančič - Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije 1993

³ glej odločitev Višjega sodišča v Kopru VSK Sklep II Kp 13431/2015 z dne 22. 2. 2018 na <http://www.sodnapraksa.si>; evidenčna št. VSK00008707

revizije v primeru sorodstvenega razmerja z revidirano osebo, njenim pooblaščenecem oziroma z zakonitimi zastopniki, člani organov upravljanja ali odgovornimi osebami v ravni ali stranski črti do vštetega četrtega kolena, v zakonski zvezi ali zunajzakonski skupnost, četudi je ta že prenehala in od prenehanja še nista minili dve leti ali v svaštvu do vštetega tretjega kolena..

Poleg sorodstvenega razmerja so razlog za izločitev iz sodelovanja ali odločanja v postopkih revizije tudi taka razmerja, ki vplivajo ali ustvarjajo videz, da vplivajo na nepristransko in objektivno opravljanje javnih nalog nosilca funkcije na računskem sodišču. Kot taka se štejejo vsa razmerja, ki lahko ustvarjajo okoliščine, v katerih zasebni interes nosilca funkcije vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njegovih javnih nalog.

Prav tako nosilec funkcije na računskem sodišču ne sme sodelovati in odločati v postopku revizije, če je bil pri revidirani osebi zaposlen ali je bil z njo v drugem pogodbenem razmerju, pa od prenehanja zaposlitve oziroma drugega pogodbenega razmerja še nista minili dve leti.

K 19. členu

Člen določa organizacijo dela računskega sodišča, ki ima revizorske in podporne službe. Prve zagotavljajo izvajanje revizij, druge pa poslovanje računskega sodišča kot državnega organa.

K 20. členu

Uresničevanje revizijske pristojnosti vsebinsko določajo trije elementi: predmet revizije, vrsta revizije in subjekti revizije. S tem, ko zakon natančno opredeli vse tri ključne elemente, določi načine in okvir znotraj katerega računsko sodišče to pristojnost lahko izvršuje.

Predmet revizijskih postopkov je poslovanje uporabnikov javnih sredstev, ki obsega vsa dejanja uporabnika javnih sredstev, ki vplivajo na njegovo finančno stanje (poslovanje v ožjem pomenu) in vsa dejanja, ki vplivajo na javno premoženje (poslovanje v širšem pomenu). Predmet revidiranja sta lahko dva vidika teh dejanj, in sicer pravilnost ali smotnost ter akti, ki izkazujejo izvedena ali načrtovana dejanja uporabnikov javnih sredstev.

Vsak vidik obravnave poslovanja zahteva različen pristop k obravnavi predmeta revidiranja, saj zasleduje različen cilj. Revidiranje pravilnosti poslovanja pomeni ugotavljanje skladnosti s predpisi in usmeritvami. Revidiranje smotnosti poslovanja pa pomeni obravnavanje gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti ravnanj uporabnika javnih sredstev glede na izbrane cilje.

Računsko sodišče svojo oceno o izbranem vidiku in predmetu revizije poda v mnenju, ki ga oblikuje na podlagi ustreznih in zadostnih podatkov za izrek mnenja. Tako mnenje so dolžni spoštovati vsi državni organi in lokalne skupnosti, kakor tudi uporabniki javnih sredstev, na čigar poslovanje se nanaša. S tem želi zakon zagotoviti, da imajo ugotovljena odstopanja od pravil ali izbranih sodil širši vpliv in prispevajo k izboljšanju poslovanja z javnimi sredstvi v kar najširšem pomenu.

Subjekti revizijskih postopkov, kot jih opredeljuje peti odstavek so uporabniki javnih sredstev, med katere po tem zakonu sodijo vse pravne in fizične osebe, ki izvajajo dejavnosti za katere prejemajo javna sredstva, ne glede na to, ali sredstva prejemajo preko ene od štirih blagajn javnega financiranja (državni proračun, občinski proračun, pokojninska ali zdravstvena blagajna) ali neposredno (t. im. odstopljena javna sredstva; npr. RTV prispevek, različne takse in pristojbine, ki so določene na podlagi zakona in neposreden prihodek tega subjekta). Krog subjektov tako obsega vse pravne in fizične osebe, ki so na podlagi pooblastila ali pogodbe dobile javna sredstva in vse pravne osebe javnega prava in pravne osebe zasebnega prava, ki so prejele sredstva, izvajajo dejavnosti na podlagi javnega pooblastila ali pa imajo v njih država, lokalne skupnosti ali druga osebe javnega prava

pomemben vpliv.

Pomemben vpliv je pojem, ki ga predlog zakona uvaja na novo in za potrebe tega zakona pomeni vpliv, ki omogoča odločilno vlogo pri sprejemanju poslovnih odločitev in lahko izvira iz kapitalske udeležbe, glasovalnih pravic ali pravic imenovanja upravljaljskih struktur. Zakon določa, da imajo država, lokalne skupnosti ali druge osebe javnega prava pomemben vpliv, če imajo posamično ali skupaj v pravni osebi neposredno ali posredno 20 odstotkov ali več vpisanega kapitala, 20 odstotkov ali več glasovalnih pravic ali pravico imenovati 20 odstotkov ali več članov upravnega, vodstvenega ali nadzornega organa. Določba pomembno razširi nabor subjektov, ki jih računsko sodišče lahko revidira in je nujna posledica dejstva, da uporabniki javnih sredstev pridobivajo kapitalske naložbe v zasebnih subjektih. Računsko sodišče v svojih poročilih pogosto ugotavlja, da se predvsem občine in z njene strani ustanovljene gospodarske družbe, odločajo za vstop v lastništvo nelikvidnih ali celo insolventnih gospodarskih družb, kar je povezano s pogostimi potrebami po dokapitalizacijah in s tem angažiranjem dodatnih javnih sredstev v gospodarske subjekte, ki pretežno ali v celoti (ne)uspešno opravljajo tržno dejavnost. Takšen način poslovanja subjektov javnega sektorja pomeni njihov poseg v svobodno gospodarsko pobudo, slabšanje konkurenčnega položaja ostalih subjektov na trgu in tveganje za nedovoljeno državno pomoč. Poleg navedenega pa gospodarske družbe tudi niso zavezane upoštevati javnofinančnih predpisov in predpisov, ki se nanašajo na javne uslužbenke, in v večini primerov tudi niso zavezanci za izvajanje javnih naročil, kar predstavlja dodatna tveganja za javna sredstva, ki jih občina in njene gospodarske družbe vlagajo v tako družbo. Posredna udeležba omogoča, da računsko sodišče pridobiva informacije in revidira tudi poslovanje tistih subjektov, kjer subjekti, v katerih država, lokalne skupnosti ali osebe javnega prava izvršujejo posredni vpliv na poslovanje drugih subjektov skozi svoje poslovne odločitve in s tem nanje prenašajo tudi tveganja, ki imajo lahko javnofinančne posledice. In ravno javnofinančne posledice narekujejo razširitev nabora možnih subjektov kot revidirancev računskega sodišča. Pojem pomemben vpliv je določen upoštevajoč določbe Zakona o gospodarskih družbah (v nadaljevanju: ZGD-1, Uradni list RS, št. 65/09 – UPB, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17 in 22/19 – ZPosS), ki pojem pomemben kapitalski vpliv opredeljuje v okviru pojma pridruženih družb.

K 21. členu

Primarna pristojnost računskega sodišča je revizijska pristojnost. Hkrati pa mora tudi računsko sodišče delovati preventivno. To delovanje je mogoče v obliki svetovanja pa tudi v obliki javnega objavljanja mnenj o javnofinančnih vprašanjih, ki jih revizorji zasledijo pri izvajanju svojih pooblastil in bi bila lahko pomembna za več uporabnikov javnih sredstev.

V obliki priporočil lahko računsko sodišče usmerja prihodnja ravnanja uporabnikov javnih sredstev in s tem izboljšuje prakse na podlagi v revizijah pridobljenih informacij. Izhajajoč iz njih lahko svetuje ne samo revidirancem, ampak oblikuje svoja stališča tudi v postopkih priprave novih zakonov in predpisov, jih širi in posreduje med zainteresirano javnost na strokovnih posvetih in oblikuje utemeljena stališča o javno finančnih vprašanjih na katera obstoječi predpisi in prakse še ne dajejo ustreznega odgovora.

Z mnenjem o javnofinančnem vprašanju, ki se objavi na spletnih straneh, računsko sodišče obvesti vse uporabnike javnih sredstev, potencialne revidirance, kako bo računsko sodišče presojal določeno javnofinančno vprašanje v prihodnjih revizijah. S tem se spodbuja uporabnike javnih sredstev, da še pred izvedbo revizije svoje poslovanje uskladijo z mnenji računskega sodišča in s tem izboljšajo upravljanje z javnimi sredstvi.

Medtem ko se mnenje nanaša na javnofinančno vprašanje, ki zadeva poslovanje več uporabnikov javnih sredstev in ga zaradi njegove pomembnosti sprejme senat računskega sodišča, se stališče o

javnofinančnih vprašanj iz 6. točke prvega odstavka oblikuje za konkretno situacijo posameznega uporabnika javnih sredstev in ga lahko izda pristojni vrhovni državni revizor ali član senata. Zaposilo za mnenje lahko na računsko sodišče naslovi le predstojnik ali zakoniti zastopnik ali nadzorni organ uporabnika javnih sredstev, saj je le tako z večjo verjetnostjo mogoče predvideti, da bodo tako zaprosila, ki jih bodo poslali kot tudi odgovori, ki jih bodo prejeli, obravnavana celovito in v luči celotnega poslovanja tega uporabnika. Le ustrezno oblikovana vprašanja so lahko podlaga za celovite odgovore in s tem dolgoročno izboljšanje praks.

K 22. členu

Člen določa pogoje za izdajo potrdila za revizorske nazive, ki jih izdaja računsko sodišče. Potrdilo o pridobitvi revizorskega naziva je potrdilo o pridobljenih ustreznih znanjih in nima narave licence, zato tudi ni časovno omejeno. Prvi odstavek določa dva naziva in sicer državni revizor in preizkušeni državni revizor.

V drugem odstavku so taksativno določeni pogoji, ki jih mora izpolnjevati oseba, da lahko pridobi potrdilo za naziv državni revizor, to so ustrezna izobrazba; ustrezne delovne izkušnje; ustrezno število točk, s katerimi se merijo revizijski dosežki in opravljen izpit za naziv državni revizor. Za pridobitev naziva preizkušeni državni revizor mora oseba poleg navedenih pogojev za državnega revizorja, opraviti tudi izpit za naziv preizkušeni državni revizor.

Četrty in nadaljnji odstavki opredeljujejo javnost listine – potrdila ter vodenje imenika državnih revizorjev in imenika preizkušenih državnih revizorjev. Določeno je tudi kateri podatki imenika naziva so javni in kateri ne. Pogoje za pridobitev nazivov in izdajanje potrdil za naziva podrobneje določa splošni akt računskega sodišča.

K 23. členu

Četrty pristojnost podeljena računskemu sodišču se nanaša na izdajanje ter objavljane temeljnih pravil in strokovnih podlag za izvrševanje revizijske pristojnosti. Računsko sodišče samo določi katere standarde, načela in pravila bo uporabljalo pri svojem delu. Lahko jih oblikuje samostojno, lahko jih oblikuje računsko sodišče samo, pri čemer mora upoštevati mednarodne standarde, ali pa se odloči za neposredno uporabo mednarodnih standardov za vrhovne revizijske institucije.

Natančneje se pravila revidiranja določi v napotilu za izvajanje revizij, vsebinske in postopkovne vsebine pa lahko podrobneje obravnava v priročnikih in drugi strokovni literaturi, ki jo računsko sodišče javno objavi.

K 24. členu

Ena od pristojnosti računskega sodišča je tudi vodenje postopkov zaradi prekrškov po tem zakonu. Ta pristojnost je določena že v veljavnem zakonu, po novem se določba umesti v poglavje o pristojnostih računskega sodišča.

K 25. členu

Ta zakon na splošno in sistemsko ureja področje delovanja računskega sodišča in njegove pristojnosti. Lahko pa določi dodatno nalogo računskega sodišča tudi kakšen področni ali specialni zakon, kadar želi zagotoviti dodatno varstvo javnih sredstev na področju, ki ga ureja. Tako določene obveznosti revidiranja posegajo v ustavno zagotovljeno samostojnost računskega sodišča pri izvajanju njegovih pooblastil. V primeru, da predpis določi obveznost revizije računskega sodišča, s tem neposredno poseže v razpoložljiv čas, vire in program dela računskega sodišča. Zato je določena pravica računskega sodišča in obveznost predlagatelja zakona, da je v fazi sprejemanja zakona, ki bi določal kakršne koli obveznosti za računsko sodišče, seznanjeno s temi predlogi in o njih oblikuje

stališče, ki ga posreduje predlagatelju.

K 26. členu

Temeljna pravila za izvajanje revizijskih opravil so vsebovana v standardih, načelih in pravilih. Izdajajo jih različna standardizacijska telesa, ki so praviloma mednarodna, s čimer standardi zagotavljajo določeno mero enakosti pristopov in praks, kar v določeni meri in primerih omogoča tudi primerljivost revizijskih rezultatov.

Za vrhovne revizijske institucije kot najvišje neodvisne organe nadzora porabe javnih sredstev, so se standardi izoblikovali v okviru mednarodnega združenja vrhovnih revizijskih institucij INTOSAI. Predstavljajo zbir prepoznanih načel in pravil, ki zagotavljajo potrebno in ustrezno kakovost in strokovnost revizijskih opravil, da vrhovna revizijska institucija lahko opravlja svoje naloge v skladu s svojim mandatom. Računsko sodišče svojo odločitev o tem, ali bo neposredno uporabljalo mednarodne standarde za vrhovne revizijske institucije ali pa oblikovalo svoje, ki so skladni s temi, zapiše v napotilo za izvajanje revizij, ki ga sprejme predsednik računskega sodišča in se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Za revizorje in revizijske gospodarske družbe zasebnega sektorja so standardi zaradi drugačnih potreb uporabnikov revizijskih poročil nekoliko drugačni. A večinoma so skladni s standardi, načeli in pravili, ki jih uporabljajo tudi vrhovne revizijske institucije. V praksi to pomeni, da lahko računsko sodišče pri svojem delu uporabi kot zanesljiv vir revizijskih informacij poročila revizijske gospodarske družbe. To ne pomeni, da taka revizijska gospodarska družba sodeluje z računskim sodiščem v revizijskem postopku, temveč le, da se bo računsko sodišče zanašalo na podatke v takem poročilu, kadar mu lahko pomagajo pri izvedbi posameznih revizijskih dejanj in kadar so pravila revidiranja, ki jih uporabi gospodarska družba skladna s pravili revidiranja, ki jih uporablja računsko sodišče.

Odgovornost za razkritja/ugotovitve, ki so rezultat takih revizijskih dejanj, nosi še vedno računsko sodišče, ne pa tudi za podatke, ki jih je pridobilo iz poročil revizijskih gospodarskih družb.

Zakon določa, kdo so pooblaščenca računskega sodišča in s tem pooblaščenca, da vodijo revizije ali izvajajo posamezne revizijske naloge.

Službena izkaznica je novost v primerjavi z dosedanjo ureditvijo. Potreba po identifikaciji pooblaščenca se je pojavila pri izvajanju revizij na sedežu revidiranca oziroma v drugih prostorih izven sedeža računskega sodišča, ko izvajajo konkretna revizijska dejanja ali zbirajo podatke pri drugih osebah v skladu z 31. in 33. členom tega zakona. Za izvedbo konkretne revizijske naloge, ki se izvaja pri revidirancu se pooblaščenca izkažejo s službeno izkaznico in ustreznim pooblastilom. Predsednik s pravilnikom predpiše kategorije zaposlenih, ki se jim izda službena izkaznica, izgled službene izkaznice ter postopek za njeno izdajo in vrnitev. Pravilnik je potrebno sprejeti v enem mesecu od uveljavitve tega zakona.

K 27. členu

Z javnofinančnimi sredstvi se financirajo aktivnosti na zelo različnih področjih, včasih tudi tehnološko ali strokovno visoko zahtevne dejavnosti. Kadar se pri revidiranju določenih subjektov ali projektov računsko sodišče sreča s tovrstnimi situacijami, lahko za pridobitev nepristranske strokovne ocene ali mnenja o določenem vprašanju angažira izvedence.

Položaj izvedenca mora biti zaradi potrebne stopnje odgovornosti vseh, ki so vključeni v revizijske postopke, natančno določen in urejen. Za učinkovito izvedbo revizijskih postopkov je poleg prepoznane strokovnosti in ugleda izvedenca potrebna tudi njegova pripravljenost sodelovati, kajti v

interesu računskega sodišča je vedno tudi ažurnost izvedbe revizije.

Kot izvedenec je lahko izbrana fizična ali pravna oseba ne glede na državljanstvo ali sedež, saj so za njegovo imenovanje in potrebe računskega sodišča v prvi vrsti pomembni znanje in potrebne veščine izvedenca ali izvedenske organizacije. Ne glede na to zakon izrecno določa, da vso odgovornost za revizijske ugotovitve in posledice, ki jih ustvarja, nosi računsko sodišče. Tak pristop je uveljavljen tudi v mednarodni praksi in standardih, in izhaja iz izvirnih pristojnosti računskega sodišča in podeljenega mu mandata.

K 28. členu

Člen, ki ureja pobudo za uvedbo revizije je novost v zakonu. Že v dosedanjem poslovanju je računsko sodišče prejelo pobude za uvedbo revizije, četudi to ni bilo z zakonom izrecno predvideno. Skladno s prvim odstavkom lahko pobudo posreduje vsakdo. V pobudi mora opisati domnevne nepravilnosti ali nesmotnosti pri poslovanju uporabnika javnih sredstev, s katerimi utemeljuje svojo pobudo. Argumentacija v pobudi in priložena dokazila naj bi bila taka, da upravičujejo uvedbo revizije poslovanja. Računsko sodišče upošteva vse prejete in argumentirane pobude pri sestavi letnega programa dela, ki ga skladno s 13. členom določi predsednik računskega sodišča. Kdo so uporabniki javnih sredstev, katerih poslovanje lahko revidira računsko sodišče določa peti odstavek 20. člena.

V drugem odstavku je izrecno določeno varstvo identitete vlagatelja pobude, ki se varuje že ob prejetju pobude in tudi po zaključku postopkov ter tudi v primeru, ko je vsebina pobude odstopljena drugim organom. Varstvo identitete vlagatelja pobude je urejeno iz razloga, da ne bi pobudniki trpeli škodljivih posledic zaradi očitkov danih v pobudi ali predloženih dokazilih, saj je v javnem interesu razkriti nepravilnosti ali nesmotnosti poslovanja uporabnikov javnih sredstev.

Določba je povezana tudi s 5. členom zakona, kjer je v tretjem odstavku določeno, da mora računsko sodišče v letnem poročilu predstaviti podatke o prejetih pobudah in svojem ukrepanju v zvezi z njimi.

K 29. členu

Določitev programa dela računskega sodišča je na podlagi prve točke drugega odstavka 13. člena v pristojnosti predsednika računskega sodišča, ki mora pri tem upoštevati okvir, določen zlasti v 26. členu. Prvi odstavek določa, da je računsko sodišče pri določanju revizij, ki jih namerava izvesti samostojno. V nadaljevanju pa so določene omejitve, ki jih mora računsko sodišče upoštevati pri določanju revizij v posameznem koledarskem letu. Skladno s tem členom mora obravnavati predloge poslancev in delovnih teles državnega zbora, vlade, ministrstev in organov lokalnih skupnosti in pri tem upoštevati najmanj pet predlogov iz državnega zbora, med katerimi najmanj dva predloga opozicijskih poslancev in najmanj dva predloga delovnih teles državnega zbora. S tem je zagotovljen širok nabor možnih revizij, med katerimi je potrebno določiti tiste, ki imajo najpomembnejše javnofinančne učinke oziroma opozarjajo na sistemske rešitve ali razkrivajo pomembne nepravilnosti oziroma nesmotnosti pri poslovanju uporabnika javnih sredstev.

Računsko sodišče mora v letnem poročilu, ki ga predloži državnemu zboru najmanj enkrat letno, skladno z drugim odstavkom 5. člena, navesti vse revizijske predloge poslancev in delovnih teles državnega zbora ter v katerih revizijah so bili ti predlogi upoštevani, kar zagotavlja ustrezno upoštevanje uravnoteženosti pobud koalicijskih in opozicijskih poslancev.

Četrti odstavek določa, katere revizije mora računsko sodišče izvesti vsako leto, in sicer so to revizija predloga splošnega dela zaključnega računa in pravilnost izvršitve državnega proračuna; poslovanja javnega zavoda za zdravstveno zavarovanje; poslovanja javnega zavoda za pokojninsko zavarovanje in poslovanja ustreznega števila mestnih in drugih občin, izvajalcev gospodarskih javnih služb in

izvajalcev negospodarskih javnih služb. Ob upoštevanju, da je računsko sodišče najvišji revizijski organ za kontrolo državnih računov, državnega proračuna in celotne javne porabe, morajo biti državni proračun kot tudi pokojninska in zdravstvena blagajna revidirani vsako leto. Zaradi velikega števila občin, izvajalcev javnih služb in izvajalcev negospodarskih javnih služb je predvideno revidiranje ustreznega števila le-teh, glede na kadrovske zmožnosti zaposlenih na računskem sodišču in glede na pomembna javnofinančna vprašanja.

Predsednik računskega sodišča določi program dela za izvrševanje revizijske pristojnosti računskega sodišča v naslednjem koledarskem letu, pred iztekom tekočega koledarskega leta in ga lahko med letom spremeni ali dopolni.

Šesti odstavek določa zaupnost programa dela za izvrševanje revizijske pristojnosti računskega sodišča, ki velja dokler ni izdan sklep o izvedbi revizije. Zaupnost programa dela je nujna, saj je število revidirancev kot tudi število področij, na katerih se izvajajo revizije tako obsežno, da ni možno zagotoviti nadzora nad poslovanjem vseh uporabnikov javnih sredstev v koledarskem letu.

K 30. členu

Določena je pristojnost računskega sodišča, da lahko za oceno tveganj, načrtovanje ali izvajanje revizije in izvrševanje drugih pristojnosti od uporabnika javnih sredstev, kot je definiran v petem odstavku 20. člena tega zakona, brezplačno zahteva vsa obvestila, ki se mu zdijo potrebna, knjigovodske listine, podatke, evidence in drugo dokumentacijo in opravi druge poizvedbe, ki so potrebne. Na podlagi te določbe lahko računsko sodišče od uporabnika javnih sredstev zahteva tudi posredovanje osebnih podatkov in to brez privolitve posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo. Rok za izvršitev zahteve je določen v razponu od najmanj 3 do najdalj 15 delovnih dni od vročitve. Zahtevo za predložitev podatkov je potrebno prejemniku vročiti, zato mora biti v pisni obliki. Zoper zahtevo za predložitev podatkov je dovoljen ugovor v roku 8 delovnih dni od vročitve. Ugovor zadrži izvršitev zahteve za predložitev podatkov. O ugovoru odloča senat računskega sodišča (drugi odstavek 12. člena) s sklepom tako, da ga zavrže, zavrne ali ugovoru ugotovi in zahtevo za predložitev podatkov odpravi. Ugovor je utemeljen če se izkaže, da prejemnik zahteve za predložitev podatkov nima statusa uporabnika javnih sredstev, kot je definiran v petem odstavku 20. člena tega zakona. Opustitev oz. nepravočasna izvršitev zahteve predstavlja prekršek po tem zakonu, za katerega se odgovorno osebo kaznuje z globo.

K 31. členu

Tudi dostop do podatkov je novost v predlogu zakona, ki upošteva novo zakonodajo na področju dostopa do osebnih podatkov in varstva osebnih podatkov ter potrebe računskega sodišča pri dostopu do vseh relevantnih podatkov, potrebnih za izvedbo revizije.

Prvi odstavek tako predvideva dolžnost vseh pravnih in fizičnih oseb, brezplačno predložiti računskemu sodišču vse zahtevane podatke, vključno z osebnimi podatki, pojasnila in omogočiti vpogled v svoje poslovne knjige in evidence, v delu, ki se nanaša na poslovanje z uporabnikom javnih sredstev. Četudi niso uporabniki javnih sredstev in kot taki revidiranci računskega sodišča, so dolžni sodelovati z računskim sodiščem v delu, v katerem poslujejo z uporabniki javnih sredstev, ki so revidirani s strani računskega sodišča, kar omogoča računskemu sodišču popolno ugotovitev dejanskega stanja pri revidiranju.

Zavezanci po tem členu so tudi tisti subjekti, ki imajo status pravne osebe, vendar ne opravljajo gospodarske dejavnosti kot npr. nepridobitne organizacije.

Zahteva za predložitev podatkov mora biti v pisni obliki, računsko sodišče določi rok za izvršitev

zahteve, ki ne sme biti krajši od osem dni od vročitve.

Tretji odstavek določa pravno podlago, da lahko računsko sodišče, iz uradnih evidenc in drugih zbirk ter tudi od drugih oseb, ki niso revidiranci, samo neposredno pridobiva tako osebne kot druge podatke (npr. neposredni dostop do MFERACa, CRP, sodnega registra, zemljiške knjige, drugih uradnih evidenc in zbirk). Določena je tudi pravna podlaga, da lahko z namenom izvajanja revizijske pristojnosti računsko sodišče, brez privolitve posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo, zbira in obdeluje osebne podatke o zaposlenih in drugih osebah, ki sodelujejo z revidiranci oziroma podatke, katere mu za potrebe izvedbe revizijskega postopka sporočijo pravne ali fizične osebe ali državni organi, organi lokalnih skupnosti ali nosilci javnih pooblastil. Glede obdelave in varstva osebnih podatkov je računsko sodišče zavezanec po zakonu, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

Četrti odstavek določa, da lahko računsko sodišče, za mnenje, stališče oziroma pojasnila glede posameznih revizijskih razkritij, zaprosi tudi odgovorno osebo uporabnika javnih sredstev v obdobju na katero se nanaša revizija, za katero je uveden izraz »prejšnja odgovorna oseba«. Podrobneje je določen status prejšnje odgovorne osebe in njena možnost sodelovati v revizijskem postopku. Četudi se prejšnja odgovorna oseba odloči, da ne bo sodelovala v revizijskem postopku, jo lahko računsko sodišče zaprosi za mnenje, stališče oziroma pojasnila glede posameznih revizijskih razkritij.

K 32. členu

Prvi odstavek opredeli, kaj šteje za zaupen podatek po zakonu o računskem sodišču. Zajeti so vsi podatki ki jih računsko sodišče pridobi pri izvajanju revizije ali od revidiranca ali drugih pravnih ali fizičnih oseb ali jih ustvari računsko sodišče samo, ko načrtuje izvrševanje svoje revizijske pristojnosti (npr. 29. člen Program dela za izvrševanje revizijske pristojnosti računskega sodišča) ali pri izvedbi konkretnih revizijskih postopkov (npr. 35. člen - osnutek in predlog revizijskega poročila).

Za funkcionarje računskega sodišča, zaposlene, druge osebe, ki opravljajo ali so v preteklosti opravljale delo po pooblastilu računskega sodišča in osebe, ki občasno, na podlagi sklenjene pogodbe opravljajo določene posle za računsko sodišče je določena obveznost, da kot zaupne varujejo vse podatke, ki jih pridobijo pri opravljanju nalog za računsko sodišče, obveznost se nanaša tudi na osebne podatke.

V zvezi z opravljanjem svoje funkcije lahko do tajnih podatkov brez dovoljenja za dostop do tajnih podatkov (v nadaljnjem besedilu: dovoljenje) dostopajo člani računskega sodišča⁴, določeni v 6. členu tega zakona, dovoljenje dobijo z začetkom funkcije oziroma opravljanja dela in podpisom izjave, da so seznanjeni z Zakonom o tajnih podatkih in drugimi predpisi, ki urejajo varovanje tajnih podatkov in da se zavezujejo s tajnimi podatki ravnati v skladu s temi predpisi.

Za vse ostale osebe, ki bi potrebovale dostop do tajnih podatkov, na predlog predsednika računskega sodišča po opravljenem varnostnem preverjanju, dovoljenje za dostop do tajnih podatkov izda minister, pristojen za notranje zadeve.

Vsi zavezanci po tem členu so dolžni ravnati v skladu s predpisi, ki urejajo določanje, varovanje in dostop do tajnih podatkov in so odgovorni za varovanje in ohranitev tajnosti podatkov. Prav tako so dolžni varovati zaupne informacije po zakonu, ki ureja bančništvo, poslovne skrivnosti po zakonu, ki ureja poslovno skrivnost in delovna razmerja, davčno tajnost, po zakonu, ki ureja davčni postopek, uradno tajnost po zakonu, ki ureja državno statistiko ter osebne podatke po zakonu, ki ureja obdelavo

⁴ 3. člen Zakona o tajnih podatkih (Uradni list RS, št. 50/06 - uradno prečiščeno besedilo, 9/10, 60/11)

osebnih podatkov. Podatke iz tega člena je dovoljeno pridobiti le v času in obsegu, kot je potrebno za opravljanje funkcije, delovnih nalog, pooblastil ali pogodbenih obveznosti, podatkov ni dovoljeno uporabljati za druge namene izkoriščati za osebno uporabo ali izdati tretjim osebam. Dolžnost varovanja ne preneha s prenehanjem funkcije, delovnega razmerja, pooblastila ali pogodbenega razmerja.

Določeno je, da pri izvrševanju revizijske pristojnosti, vse do zaključka postopkov, računsko sodišče, glede dokumentov, evidenc in drugega gradiva, ki ga pri tem pridobi ni zavezanec po zakonu, ki ureja dostop do informacij javnega značaja. Če pa prejme zahtevo za dostop do informacij javnega značaja po zaključku postopkov, jo odstopi v reševanje uporabniku javnih sredstev na katerega se nanaša.

Računsko sodišče dostopa do podatkov izključno zaradi izvrševanja revizij in je v tem pogledu vedno le obdelovalec pridobljenih podatkov, ne pa tudi njihov upravljavec. Zato se zdi primernejša ureditev, da v primeru, da prejme po končani reviziji zahtevo za dostop do informacij javnega značaja, ki se nanaša na informacije, ki jih je uporabil v postopku te revizije, to zahtevo odstopi v reševanje upravljavcem zaprosene informacije. Na ta način se zavaruje tudi prosilca javne informacije, saj se zmanjša možnost napak ali neresničnih navedb, računsko sodišče pa ne prevzema dodatne odgovornosti za tuje informacije.

K 33. členu

Revizijski postopek se začne s sklepom o izvedbi revizije. Sklep se pošlje revidirancu in tudi prejšnji odgovorni osebi.

Drugi odstavek ureja status prejšnje odgovorne osebe, in ji omogoča udeležbo v revizijskem postopku, če v osmih dneh od vročitve sklepa vloži zahtevo o udeležbi v revizijskem postopku, kar je novost v predlogu zakona. S tem pridobi prejšnja odgovorna oseba status stranke v revizijskem postopku in posledično pravico do vročitve osnutka revizijskega poročila, podaje pisnih pripomb, vročitve predloga revizijskega poročila in vložitev ugovora zoper revizijsko razkritje. Če prejšnja odgovorna oseba ne vloži zahteve za udeležbo v revizijskem postopku ali je ne vloži v roku se šteje, da se je statusu stranke odpovedala in ji računsko sodišče ne vroča nobenih dokumentov, lahko pa jo zaprosi za mnenje, stališče oziroma pojasnila o posameznih revizijskih razkritjih skladno s četrtem odstavkom 31. člena. Prejšnja odgovorna oseba, ki je pridobila status stranke v revizijskem postopku, se lahko temu statusu kadarkoli v teku revizijskega postopka odpove, in sicer s pisno vlogo, ki jo posreduje na računsko sodišče. V primerih, ko odgovorna oseba revidiranca preneha opravljati naloge odgovorne osebe med izvajanjem revizije, lahko pridobi položaj stranke v revizijskem postopku na podlagi pisne zahteve, ki jo mora posredovati računskemu sodišču v osmih dneh po prenehanju opravljanja nalog odgovorne osebe.

Nadaljnji tretji, četrti in petek odstavek določajo možnosti ugovora zoper sklep o izvedbi revizije in postopek v primeru vloženega ugovora. Zoper sklep o izvedbi revizije je dopusten ugovor, ki ga je potrebno vložiti v 8 delovnih dneh od vročitve sklepa. O ugovoru odloča senat računskega sodišča, ki ga lahko zavrže, zavrne ali ugovoru ugodi in odpravi sklep o izvedbi revizije. Ugovor je utemeljen če se izkaže, da revizija ni v pristojnosti računskega sodišča, torej če revidirana oseba ni uporabnik javnih sredstev kot ga določa peti odstavek 20. člena. Iz drugih razlogov ugovor ni dopusten. Zoper sklep o zavrženju ali zavrnitvi ugovora ni dopusten ugovor.

Šesti odstavek uvaja pojem revidiranca, in sicer je to uporabnik javnih sredstev, ki mu je bil vročen sklep o izvedbi revizije in določa, da mora slednji pooblaščenec računskega sodišča omogočiti, da opravijo pregled, potreben za uresničitev revizijskih ciljev oziroma za izvajanje revizije.

Kaj vse obsega izvajanje revizije je določeno v sedmem odstavku, in sicer to zajema pregled sistema ali nekaterih podsistemov poslovanja in računovodstva; pregled listin, evidenc in drugih dokumentov o poslovanju; pregled prostorov, objektov in naprav, ki jih revidiranec uporablja za svoje poslovanje in druga revizijska dejanja, potrebna za uresničitev revizijskih ciljev.

Pooblaščenec računskega sodišča, ki izvaja revizijo lahko revidirancu odvzame dokumentacijo za največ 15 dni, če meni, da obstaja sum, da je bil strojen prekršek ali kaznivo dejanje, o čemer izda potrdilo o odvzemu dokumentacije.

Deveti in deseti odstavek omogočata pooblaščenca računskega sodišča, ki mu revidiranci onemogočijo pričetek izvajanja revizije, ali med izvajanjem revizije ne izražajo primerne pripravljenosti za sodelovanje pri izvedbi revizije, izdajo naloga za predložitev podatkov, v katerem navede listine in druge dokumente o poslovanju oziroma pojasnila, ki jih mora predložiti revidiranec. Računsko sodišče lahko izda več dopolnitev naloga za predložitev podatkov, nalog pa mora biti izvršen v 8 dneh po vročitvi. Za kršitev te določbe sta v predlaganem 48. členu zakona za odgovorno osebo revidiranca predpisana prekršek in globa.

K 34. členu:

V praksi so bili zaznani primeri, ko celovita izvedba revizijskega postopka ne bi bila smiselna, zato je računskemu sodišču dana možnost, da po lastni presoji tekom revizije postopek s sklepom ustavi. Ustavitve revizijskega postopka je mogoča do izdaje osnutka revizijskega poročila. Zaradi občutljivosti instituta je predvideno, da o ustavitvi postopka odloči senat s soglasjem vseh članov. Sklep o ustavitvi postopka se vroči revidirancu in ostalim strankam v postopku.

K 35. členu

Revizijski postopek se konča z izdajo revizijskega poročila, ki ga izda predsednik računskega sodišča, razen v primeru iz 34. člena, ko se v posebej utemeljenih primerih, o katerih soglasno odloči senat računskega sodišča, revizijski postopek konča s sklepom o ustavitvi revizije. V revizijskem poročilu mora računsko sodišče predstaviti revizijska razkritja tako, da je mogoče razumeti dejansko stanje primera in podati mnenje o poslovanju revidiranca. V primeru revidiranja zaključnih računov državnega proračuna, pokojninske ali zdravstvene blagajne lahko računsko sodišče v revizijskem poročilu predlaga tudi popravke revizorja. Gre za poseben institut, s katerim se upošteva ugotovitve računskega sodišča v računovodskih izkazih, bodisi za nazaj bodisi za naprej, odvisno od okoliščin posameznega primera.

Drugi odstavek določa, da mora pred izdajo revizijskega poročila, vrhovni državni revizor v soglasju s pristojnim namestnikom predsednika računskega sodišča, izdati osnutek revizijskega poročila revidirancu oziroma revidirancem, če je teh več. Če je med pristojnim vrhovnim državnim revizorjem in pristojnim namestnikom predsednika računskega sodišča nesoglasje glede posameznega dela vsebine osnutka, o nesoglasju odloči predsednik računskega sodišča. Odločitev predsednika računskega sodišča morata spoštovati tako pristojni vrhovni državni revizor kot tudi pristojni namestnik predsednika računskega sodišča.

Tretji in četrti odstavek vsebujeta glede na prejšnjo ureditev določene novosti. Po vročitvi osnutka revizijskega poročila lahko revidiranec v 15 dneh posreduje računskemu sodišču pisne pripombe na posamezna revizijska razkritja ali na osnutek popravka revizorja oziroma poda pojasnila. Istočasno lahko zahteva tudi izvedbo razčiščevalnega sestanka. Izvedba razčiščevalnega sestanka po novi ureditvi ni več nujna, saj se je v praksi izkazalo, da je v številnih primerih to nepotrebno. Nova ureditev bo bistveno prispevala k skrajšanju revizijskega postopka, saj se bo razčiščevalni sestanek izvedel le, če bo tako zahteval revidiranec ali bo tako ocenilo računsko sodišče, v drugih primerih pa ne.

Razčiščevanje mora biti končano v roku 30 dni od poteka roka za podajo pripomb in pojasnil.

Če so pripombe na revizijsko razkritje ali osnutek popravka revizorja utemeljene, računsko sodišče izpodbijano razkritje ali popravek revizorja spremeni ali izloči iz revizijskega poročila. Po novem lahko računsko sodišče izvede tudi dodatna revizijska dejanja iz šestega do desetega odstavka 33. člena zakona.

Predlog revizijskega poročila pošlje vrhovni državni revizor revidirancu v roku 15 dni po prejemu pripomb ali pojasnil, oziroma v roku 15 dni od zadnjega razčiščevalnega sestanka. Zoper revizijska razkritja v predlogu revizijskega poročila lahko revidiranec vložil ugovor v osmih delovnih dneh. O spornem razkritju odloči senat s sklepom.

Osmi odstavek opredeljuje subjekte, ki se jim vroči revizijsko poročilo. Revizijsko poročilo se vroči revidirancu, drugim strankam v postopku (npr. prejšnji odgovorni osebi) in državnemu zboru (ne glede na to, kdo je revidiranec).

Poleg revizijskega poročila prejme revidiranec, ki je vložil ugovor zoper revizijsko razkritje tudi odgovor na ugovor, katerega vsebino določi senat in zoper katerega ni pravnega sredstva.

V enajstem odstavku je izrecno določena zaupnost osnutka in predloga revizijskega poročila, ki ne preneha niti po zaključku revizijskega postopka in za kršitev katere se lahko uvedejo sankcije skladno s predpisi, ki urejajo kazensko odgovornost.

Računsko sodišče vsa revizijska poročila objavi na svojih spletnih straneh, da je o njih obveščena čim širša zainteresirana javnost.

K 36. členu

Celoten člen je novost zakona, s katero se zasleduje večja učinkovitost dela računskega sodišča in predvsem hitra odzivnost v primerih, kadar se za to izkaže potreba. Skrajšani revizijski postopek je enak revizijskemu postopku, ki ga sicer izvede računsko sodišče, pri čemer se zanj ne uporabljajo določbe drugega odstavka 33. člena in drugega, tretjega, četrtega, petega in šestega odstavka 35. člena tega zakona. Prav tako v skrajšanem revizijskem postopku ni mogoče uporabiti določb, ki se nanašajo na popravek revizorja. V skrajšanem postopku ni predvidena udeležba prejšnje odgovorne osebe kot tudi ne vročitev osnutka revizijskega poročila, podaja pripomb in pojasnil na osnutek ter izvedba razčiščevalnega sestanka. Pravno varstvo revidiranja je zagotovljeno v fazi predloga revizijskega poročila, ki ga revidirancu posreduje pristojni vrhovni državni revizor v soglasju s pristojnim namestnikom predsednika računskega sodišča. V primeru nesoglasja med njima glede vsebine predloga revizijskega poročila, o nesoglasju odloči predsednik računskega sodišča. Zoper predlog revizijskega poročila je dopusten ugovor o katerem odloči senat računskega sodišča. Zaradi pravnega varstva, ki je dano revidirancu šele v fazi predloga in zaradi zagotavljanja hitre izvedbe revizije, je skrajšani revizijski postopek omejen izključno na revizijo pravilnosti poslovanja. Omejen pa je tudi predmet izvajanja revizije, in sicer na določen del poslovanja uporabnika javnih sredstev, ki ne sme po vrednosti presegati ene tretjine celotnih odhodkov uporabnika javnih sredstev v letu, ki je predmet revizijskega postopka. Podrobnejše določbe skrajšanega revizijskega postopka, s katerimi se bo opredelila tudi predstavitev osnutka predloga revizijskega poročila revidirancu, bodo urejena s poslovníkom računskega sodišča.

K 37. členu

Porevizijski postopek je samostojen postopek, ki se izvede le takrat, kadar računsko sodišče v izdanem revizijskem poročilu od uporabnika javnih sredstev zahteva, da odpravi razkrite nepravilnosti

ali nesmotnosti, vendar ne velja za tista razkritja, glede katerih računsko sodišče predlaga popravek revizorja. V teh primerih se porevizijski postopek začne naslednji dan po vročitvi revizijskega poročila uporabniku javnih sredstev. Takrat namreč začne teči rok v katerem mora uporabnik javnih sredstev računskemu sodišču predložiti odzivno poročilo.

Rok za predložitev odzivnega poročila se določi že v revizijskem poročilu, pri čemer se upošteva število in narava ukrepov, ki so potrebni, da se odpravi razkrite nepravilnosti ali nesmotnosti. Običajno je ta rok določen med 30 in 90 dni, kadar pa so okoliščine primera in pomembnost potrebnega ukrepanja take, da ukrepov ne bi bilo mogoče ustrezno oblikovati in izvesti niti v 90 dneh, lahko senat računskega sodišča določi daljši rok, do največ 180 dni. Postopek odločanja o roku daljšem od 90 dni se uredi v poslovniku.

Odzivno poročilo je dokument, ki za uporabnika javnih sredstev ustvarja posledice. Zato mora biti potrjeno s strani dogovorne osebe ali zakonitega zastopnika uporabnika javnih sredstev s podpisom in pečatom oziroma enakovrednim elektronskim podpisom.

Porevizijski postopek omogoča računskemu sodišču, da preveri kakovost odziva uporabnika javnih sredstev na treh ravneh in sicer – verodostojnost dokumenta, resničnost navedb v njem in zadovoljivost opisanih ukrepov. Vsaka od preveritev daje računskemu sodišču zagotovilo, na podlagi česar lahko potem po svoji presoji preveri tiste elemente, ki jih ocenjuje kot pomembne za vzpostavitev zelenega stanja tam, kjer so bile ugotovljene nepravilnosti in nesmotnosti. Ta zagotovila računsko sodišče pridobiva na enak način kot je pridobivalo dokaze v revizijskem postopku.

Porevizijski postopek se lahko konča na dva načina, ali z izdajo porevizijskega poročila ali pa sklepa, da takega poročila predsednik računskega sodišča ne bo izdal. Možnost, da izda le sklep, kadar oceni, da so popravljalni ukrepi zadovoljivi, omogoča predsedniku računskega sodišča hitrejše končanje postopka takrat, kadar je uporabnik javnih sredstev zahteve iz revizijskega poročila ustrezno izpolnil. Hitrejše končanje postopka je ob vseh ustreznih varovalih v interesu vseh vpletenih strani, da čim prej izvejo za izid postopka in v primeru, da je ta zadovoljiv, čim prej nemoteno nadaljujejo z delom.

Posledica nezadovoljivo izvedenih popravljenih ukrepov je izrek kršitve ali hude kršitve obveznosti dobrega poslovanja. Huda kršitev se izreče v primerih, ko so bile nezadovoljivo odpravljene nepravilnosti ali nesmotnosti pomembne, kar se presoja v skladu s smernicami, ki jih izda predsednik računskega sodišča.

Poleg izreka kršitve obveznosti dobrega poslovanja se lahko izda tudi poziv za ukrepanje. Namen tega poziva je pritegniti k ukrepanju za izboljšanje poslovanja uporabnikov javnih sredstev še tiste organe, ki niso bili neposredno udeleženi v revizijskem postopku, imajo pa možnost vplivati na aktivnosti revidirancev pri katerih so bile ugotovljene nepravilnosti ali nesmotnosti, a ti niso ustrezno ukrepali. Kadar računsko sodišče izda tak poziv, lahko o tem obvesti tudi pristojno telo državnega zbora za nadzor javnih financ, da jih seznanijo s situacijo in v morebitno nadaljnje ukrepanje.

Huda kršitev obveznosti dobrega poslovanja zaradi svojega pomena zahteva sodelovanje državnega zbora, zato računsko sodišče telo, pristojno za nadzor javnih financ v teh primerih vedno obvesti in hkrati pozove, da opravi razpravo in se s sklepom opredeli do kršitve in o nadaljnjih korakih.

Skupaj z izrekom o hudi kršitvi obveznosti dobrega poslovanja računsko sodišče izda tudi poziv za razrešitev odgovorne osebe in sporočilo za javnost, ukrepa, ki sta usmerjena neposredno na tistega, katerega dolžnost je poskrbeti za pravilno in smotrno poslovanje uporabnika javnih sredstev pa jo je v

konkretnem primeru opustil. Na koga bo naslovilo poziv oceni računsko sodišče glede na to, kdo lahko izvede ali začne postopek razrešitve, ki mora o pozivu določiti v 15 dneh in o tem obvestiti računsko sodišče. Če takega organa ni, obvesti državni zbor.

Na področju poslovanja lokalnih skupnosti je sicer nadzorni odbor najvišji organ nadzora javne porabe v občini, a lahko računsko sodišče, kadar oceni, da nadzorni odbor ne opravlja svoje nadzorstvene funkcije ustrezno, o tem obvesti občinski svet, ki je najvišji organ odločanja o vseh zadevah v okviru pravic in dolžnosti občine.

Kadar računsko sodišče izda porevizijsko poročilo, ga, tako kot revizijska poročila, objavi na svojih spletnih straneh.

K 38. členu

Člen na novo določa tisti del porevizijskega postopka, ki ga je treba izpeljati v primeru, če revidiranec ne soglaša s predlogom računskega sodišča za popravek revizorja. V tem primeru se sporni predlog za popravek revizorja obravnava ločeno od zahteve za pripravo odzivnega poročila. O spornem predlogu popravka odloči državni zbor oziroma svet ZPIZ ali ZZZS, odvisno od tega, na kateri dokument oziroma na katerega revidiranca se predlog nanaša. Odločitev se sprejme na podlagi preučitve revizijskega poročila in pojasnil revidiranca.

K 39. členu

Določena je pristojnost računskega sodišča, da lahko zahteva obravnavo revizijskega ali drugega poročila računskega sodišča pri organu nadzora gospodarske družbe oziroma drugih uporabnikov javnih sredstev, če oceni, da je njihova aktivna vloga pomembna za zagotovitev pravnega ali smotrnega poslovanja uporabnika javnih sredstev in hkrati obveznost tega istega organa, da v roku 60 dni od vročitve zahteve računskega sodišča, poročilo uvrsti na dnevni red seje organa in ga obravnava, najkasneje v roku 8 dni, po zaključku seje pa mora o tem poročati računskemu sodišču. Opustitev dolžnega ravnanja po prvem in drugem odstavku predstavlja prekršek, za katerega se odgovorno osebo organa kaznuje z globo (48. člen), računsko sodišče pa lahko o tem seznaniti tudi delovno telo državnega zbora, pristojno za nadzor javnih financ. Računsko sodišče lahko zahteva, da se predstavniku računskega sodišča omogoči udeležbo na seji tako, da lahko predstavi ugotovitve računskega sodišča in poda oceno predlogov ukrepov organa nadzora, organ mora zahtevi računskega sodišča ugoditi.

K 40. členu

Člen določa način vročanja sklepov in drugih dokumentov, kot so osnutek in predlog revizijskega poročila, zahteva za predložitev podatkov, porevizijsko poročilo in ostalih pisanj. Vroča se praviloma z uporabo univerzalne poštne storitve, ki zagotavlja dokazilo o temu, da je bila pošiljka vročena. To je pomembno zaradi rokov, ki začnejo teči z vročitvijo dokumenta. Kadar vročitev z uporabo univerzalne poštne storitve ni mogoča, se vročanje lahko izvede tudi na druge načine, ki omogočajo dokaz o vročitvi dokumenta. Med slednje štejemo npr. vročanje preko pooblaščenecov za vročanje, detektivov in drugih oseb, ki se ukvarjajo z dejavnostjo vročanja dokumentov. .

Zaradi posebnega položaja, ki ga zakon daje prejšnji odgovorni osebi, je za vročanje slednji določena vročitev na podlagi določb zakona o splošnem upravnem postopku, ki urejajo osebno vročanje dokumentov.

Vročanje je mogoče tudi po elektronski pošti, če so za to zagotovljeni vsi predpisani pogoji, kakor jih določa zakonodaja na področju elektronskega poslovanja in elektronskega podpisovanja.

K 41. členu

Člen določa finančno samostojnost Računskega sodišča. Finančni načrt Računskega sodišča je sestavni del državnega proračuna in se upošteva pri pripravi proračuna, spremembi proračuna ali rebalansu proračuna na način, kot ga določa zakon, ki ureja javne finance. Sredstva za delo računskega sodišča določi državni zbor na predlog računskega sodišča v okviru določitve odhodkov državnega proračuna. Računsko sodišče samostojno odloča o porabi proračunskih sredstev v okviru sprejetega finančnega načrta ter je pri tem vezano na ustavo, zakone in druge splošne akte, ki so lahko tudi interne narave. Z navedenima določbama sta upoštevana temeljni ustavni načeli, ki ju je za delovanje računskega sodišča predpisala Ustava RS, to sta načelo neodvisnosti in samostojnosti, kar pomeni, da zakon ne sme poseči v položaj računskega sodišča na način, ki bi računsko sodišče materialno, institucionalno ali postopkovno spravljal v nesamostojen ali odvisen položaj od drugih organov. Člen opredeljuje tudi revidiranje računovodskih izkazov računskega sodišča. Revidiranje izvede revizijska gospodarska družba, ki jo izbere državni zbor na predlog delovnega telesa, ki je pristojno za nadzor javnih financ. Poročilo revizijske gospodarske družbe se vroči državnemu zboru in računskemu sodišču.

K 42. členu

Člani računskega sodišča so v državnem zboru izvoljeni nosilci funkcij kar določa naravo njihovega položaja in pravic.

Za tiste posameznike, ki so bili izvoljeni na funkcijo predsednika ali namestnika predsednika računskega sodišča in so prej bili v delovnem razmerju v javnem sektorju, zakon predvidi pravico, da se vrnejo na isto ali primerljivo delovno mesto po koncu mandata, saj je v interesu države, da ohrani take posameznike, ki lahko nadalje prispevajo s svojim znanjem in izkušnjami v javnem sektorju.

K 43. členu

Za primere, ko član po izteku mandata ne more izkoristiti pravice iz 42. člena tega zakona in tudi ne pravic iz naslova pokojninskega zavarovanja ter se ne zaposli ali začne opravljati pridobitno dejavnost, in torej nima vira rednega prihodka, predvideva zakon možnost, da pridobi pravico do nadomestila plače za eno leto. Če posameznik v enem letu po preteku tega leta izpolni pogoje za upokožitev po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, se mu lahko pravica do nadomestila podaljša za še največ eno leto. Še dodatno podaljšanje je predvideno za tiste posameznike, ki so pred tem že bili funkcionarji na računskem sodišču in sicer tri mesece za vsak mandat.

Čas prejemanja nadomestila plače se članu računskega sodišča, ki mu je prenehala funkcija, šteje v pokojninsko dobo. V tem času je tudi socialno zavarovan, ob upokožitvi pa mu pripada pravica do odpravnine. Član računskega sodišča, ki mu je funkcija člana prenehala pred potekom enega leta od imenovanja, nima pravice do nadomestila plače.

K 44. členu

Člen določa postopek, po katerem pristojno delovno telo državnega zbora odloča o pravici do nadomestila plače.

Določa tudi omejitve za vlagatelja in prepoveduje ravnanja, s katerimi bi neupravičeno podaljševal pogoje, v katerih je upravičen do prejemanja nadomestila. Kot sankcija za morebitno kršitev te prepovedi je predvideno vračilo neupravičeno prejetih izplačil.

Vir sredstev za nadomestilo so proračunska sredstva računskega sodišča.

K 45. členu

Tudi vrhovni državni revizorji imajo status funkcionarja računskega sodišča, o pričetku in končanju funkcije odloči predsednik računskega sodišča. Čas, ko posameznik opravlja funkcijo vrhovnega

državnega revizorja, se mu šteje v delovno dobo. V tem času je tudi socialno zavarovan po predpisih o obveznem socialnem zavarovanju. Če je pred nastopom mandata delal v javnem sektorju ima pravico vrnitve na isto ali primerljivo delovno mesto. Za druge pravice velja, da so urejene v zakonu, ki urejajo pravice funkcionarjev.

K 46. členu

Tudi generalni sekretar računskega sodišča ima status funkcionarja računskega sodišča, o pričetku in končanju funkcije odloči predsednik računskega sodišča. Čas, ko posameznik opravlja funkcijo generalnega sekretarja računskega sodišča, se mu šteje v delovno dobo. V tem času je tudi socialno zavarovan po predpisih o obveznem socialnem zavarovanju. Če je pred nastopom mandata delal v javnem sektorju ima pravico vrnitve na isto ali primerljivo delovno mesto. Za druge pravice velja, da so urejene v zakonu, ki urejajo pravice funkcionarjev.

K 47. členu

Člen določa pravila, po katerih se določa obseg letnega dopusta za funkcionarje računskega sodišča. Za ostale zaposlene veljajo za določitev dopusta in izrednega dopusta enaka pravila kot za javne uslužbence, za funkcionarje pa bi lahko nastala pravna praznina, zato je prav, da se pravila določijo jasno s tem zakonom. Funkcionarjem se redni dopust določi na enak način kot javnim uslužbencem, tako določen dopust pa se zaradi zahtevnosti dela poveča za osem dni, če drug zakon ne določa drugače. Obseg izrednega dopusta z nadomestilom plače je praviloma omejen na 7 dni, le izjemoma se glede na posebne okoliščine posameznega primera lahko ta pravica podaljša do 30 dni.

K 48. členu

Računsko sodišče svoje pristojnosti lahko izvršuje učinkovito le, če ima na razpolago vzvode, s katerimi si zagotovi potrebno odzivnost tistih subjektov, katerih sodelovanje ali nesodelovanje vpliva na njegovo zmožnost uspešno izvajati svoje naloge.

Čeprav kaznovanje ogovorne osebe uporabnika javnih sredstev oziroma tistega subjekta, ki ni uporabnik javnih sredstev, ga pa računsko sodišče pozove na predložitev določenih podatkov zaradi neodzivnosti na poziv računskega sodišča, ne more zagotoviti pridobitve potrebnih podatkov in dokumentov, želi predlagatelj s tem, da predpiše mandatne kazni za opustitve določenih ravnanj delovati predvsem preventivno in spodbuditi k sodelovanju ter odvrniti od oviranja računskega sodišča pri delu.

K 49. členu

Zakon posebno pozornost namenja varovanju podatkov in informacij, ki jih oblikuje računsko sodišče tekom revizij ali jih pridobi od drugih subjektov. Lahko gre za podatke, ki predstavljajo osebne podatke, poslovno skrivnost, tajni podatek, podatek, ki je varovan kot bančna tajnost ali davčna tajnost. Lahko pa gre za podatke, ki se štejejo za zaupne po tem zakonu. Kršitev pravil varovanja podatkov iz prve skupine je urejena v predpisih, ki določajo takšne podatke, zato se v prekrškovni določbi določajo sankcije le za tiste podatke, ki niso varovani po drugih predpisih, ampak se štejejo za zaupne podatke le po tem zakonu.

K 50. členu

Zakon nalaga določene obveznosti nekdanjim članom računskega sodišča, ki po prenehanju mandata uveljavijo pravico do nadomestila plače. Kršitev teh obveznosti je opredeljena kot prekršek, ki se sankcionira z globo v višini 600 eurov.

K 51. členu

S predlaganim členom se zavezuje prekrškovne organe, katerim tekom koledarskega leta računsko

sodišče predlaga uvedbo postopka zaradi prekrška, da enkrat letno računskemu sodišču pošljejo statistično poročilo o obravnavi predlogov računskega sodišča. Računsko sodišče pri izvajanju revizijske pristojnosti pogosto naleti na sume kršitve predpisov, v zvezi s katerimi pa računsko sodišče ne more samo voditi postopkov zaradi prekrškov. V trenutno veljavni zakonodaji (zakon, ki ureja prekrške), so prekrškovni organi dolžni predlagatelja obvestiti o razlogih, zaradi katerih postopka zaradi prekrška na podlagi posameznega predloga niso uvedli. Računsko sodišče kot prijavitelj pa nima nobene povratne informacije o drugih ukrepih, ki jih je posamezen prekrškovni organ izvedel. Na podlagi pridobivanja statističnih poročil o obravnavi predlogov računskega sodišča predlagatelj pričakuje, da bo zagotovljena večja učinkovitost tudi pri kaznovanju kršitev drugih predpisov, hkrati pa bo računskemu sodišču dana celovita povratna informacija o obravnavi predlogov. Predlog je oblikovan tako, da računsko sodišče pridobi statistično poročilo o obravnavi zadev in ne poročila o stanju posameznega postopka zaradi prekrška, kar bi bil lahko poseg v neodvisnost posameznih prekrškovnih organov in poseg v pravico varovanja osebnih podatkov storilcev prekrškov. Podatke, ki jih potrebuje računsko sodišče je mogoče pridobiti iz obstoječih evidenc prekrškovnih organov.

K 52. členu

Podrobneje se načini in postopki uresničevanja pristojnosti računskega sodišča, ki jih določa zakon, uredijo v poslovniku. Senat računskega sodišča ga sprejme v treh mesecih po uveljavitvi zakona.

Na podlagi sedmega odstavka 22. člena ter prvega in sedmega odstavka 26. člena tega zakona se izdajo štiri podzakonski predpisi, ki jih je treba objaviti v Uradnem listu Republike Slovenije. Predsednik računskega sodišča mora podzakonske akte sprejeti najkasneje v enem mesecu od uveljavitve poslovnika.

K 53. členu

Za vse revizije, v katerih je bil na dan uveljavitve tega zakona že izdan sklep o izvedbi revizije, se uporabijo določbe do sedaj veljavnega zakona in poslovnika. Določbe novega zakona se uporabljajo za vse tiste revizije v katerih sklep o izvedbi revizijskega postopka še ni bil izdan.

Porevizijski postopek je postopek, ki sledi revizijskemu postopku v primerih, ko računsko sodišče od revidiranca zahteva izvedbo popravljalnih ukrepov in predložitev odzivnega poročila. Porevizijski postopki, v katerih je na dan veljavnosti tega zakona že bilo predloženo odzivno poročilo ali je že potekel rok za predložitev odzivnega poročila, se dokončajo po določbah do sedaj veljavnega zakona. Določbe novega zakona se uporabijo za vse ostale porevizijske postopke, tudi v primeru, ko se revizijski postopek sicer konča po določilih sedaj veljavnega zakona, rok za predložitev odzivnega poročila pa še ni potekel.

K 54. členu

Glede na pričakovano sprejetje zakona ob koncu letošnjega koledarskega leta je treba določiti poseben rok za določitev programa dela za leto 2020, saj je vprašljivo, ali bo mogoče program dela izdati do konca letošnjega koledarskega leta. Predlagatelj ocenjuje, da bi bilo program dela mogoče oblikovati in določiti v približno dveh mesecih po predvideni uveljavitvi zakona.

K 55. členu

Predlagani zakon v nekaterih elementih drugače ureja načine uresničevanja pristojnosti računskega sodišča, nespremenjena pa ostaja vodstvena in upravljavska struktura. Zato je smiselno, da vsi funkcionarji nadaljujejo z opravljanjem svojih funkcij tudi po uveljavitvi tega zakona do izteka dobe, za katero so bili imenovani in s tem omogočijo tudi nemoteno delovanje institucije.

K 56. členu

Z dnem uveljavitve tega zakona v celoti preneha veljati dosedanji zakon o računskem sodišču in

imenik izvedencev računskega sodišča, ki ga novi zakon ne predvideva več.

S tretjim odstavkom se razveljavlja tudi tisti del določbe 97. člena zakona o javnih financah, ki se nanaša na popravek revizorja na zaključni račun državnega proračuna. Institut popravka revizorja je s tem zakonom prenesen kot poseben ukrep v postopku revidiranja v ta zakon, zato je treba določbo ZJF razveljaviti.

K 57. členu

Člen določa običajen 15 dnevni rok za uveljavitev zakona. Zakon bo torej začel veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

VI. PRILOGE

- Priloga 1: osnutek poslovnika
- Priloga 2: osnutek pravilnika o izdajanju potrdil za naziva državni revizor in preizkušeni državni revizor
- Priloga 3: osnutek napotila za izvajanje revizij
- Priloga 4: osnutek pravilnika o službeni izkaznici